UNIVERSAL LIBRARY
OU_206136
UNIVERSAL LIBRARY

అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము,

చతుర్థగ్రంథము 4.

చెలికాని లచ్చారావు,

సంపాదకుఁడు.

విజయనందన విలాసము.

మంగళగిరి ఆనందకవి ప్రణీతము.

అముద్రితాంధ్రగ్రంథసంస్థ

చతుర్థగ్రంథము 4

చెలికాని లచ్చారావు

సంపాదకుఁడు

విజయనందన విలాసము.

ఇది

మంగళగిరి ఆనందకవి ప్రణీతము.

మొదటికూర్పు.

శ్రీరామవిలాస ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రితము.

చిత్రాడ.

1919.

వెల రు 0—10—0.

పీఠిక.

మంగళగిరి ఆనందకవి యను నతఁడీగ్రంథమును రచించెను. ఇతఁడు నియోగి బ్రాహ్మణుఁడు. తిమ్మయామాత్యుని పుత్త్రుఁడు ఆత్రేయ గోత్రుఁడు. ఈతని కాలనిర్ణయమునుగూర్చి కీర్తిశేషులైన కం. వీరేశలింగముగారు తమ కవులచరిత్రమున నిట్లువ్రాసిరి. "శ్రీనుదారవారి కావ్యము 1710 సం॥ ప్రాంతమున రచియింపఁబడినట్లు చెప్పిరికాని కవికృతిపతిపద్యములో నతఁడు కర్ణాటకపు నవాబగు మహమ్మదల్లీ చేతసత్కారమును బొందినట్లు చెప్పియుండుటచేతను, యీమహమ్మదల్లీ 1749సం॥రమునఁగాని సింహాసనమునకు వచ్చియుండకపోవుటచేతను, వేదాంతరసాయనము 1750 సం॥రమునకుఁ దరువాతనే రచియింపఁబడినదని నిశ్చయింపవలయును. ఈకవి కూచిమంచి తిమ్మకవి మొదలయినవారి కాలములోనే కృష్ణామండలమున నుండినవాఁడు. 443 వ పుట 1899 ముద్రితము వేదాంతరసాయనమునుబట్టి కవుల చరిత్రమునందిట్లు వ్రాయఁబడియున్నను బ్రస్తుతగ్రంథమగు నీవిజయానందనవిలాస కృతిపతియగు శ్రీదాట్ల వేంకటకృష్ణనృపాలుఁడు గోదావరిమండలమునందలి ధర్మవరమునందు రమారమి 71, 80 సం॥రములకిందట జీవించియున్నట్లుఁ దద్వంశీయుల వలనఁ దెలియుచున్నందువలనను, సూకుదోకివ తాళపత్త్రగ్రంథము వ్రాసిన గంటనుకిపల జగ్గన్నగారు పైకృతిపతి పేరుగలవారికొఱకు వ్రాసియిచ్చినట్లుండుటచేతను, యీలేఖకుని కాలము గూడ 8 సం॥రములకు సరిపోవుటచేతను నీకవి 19 వ శతాబ్దము [illegible]వాఁడని తోఁచుచున్నది. కృతిభర్త యీపై దాట్ల వేంకటకృష్ణనృపాలుని ముత్తాత[illegible]నచో 17 వశతాబ్దమునకు సరిపోవుచున్నది. అదియునుఁగాక యీతఁడు కృష్ణామండలములోనివాఁడయినచో గోదావరిమండలమున నీకృతిపతికెట్లుఁ దనగ్రంథముఁ గృతియిచ్చెనో యయ్యదిగూడఁ దెలిసికొనవలసి యున్నది. కవి [illegible] గృహనామమునుబట్టి యీతఁడు కృష్ణామండలము (ఇప్పటి లెక్కలననుసరించి గుంటూరు మండలము) వాఁడనుట న్యాయమని తోఁచుచున్నది. వేదాంతరసాయన వివరములు కవిచరిత్రవలననేఁ దెలియుచున్నను శ్రీవీరేశలింగము పంతులుగారితని క్రైస్తవుఁడనుట ప్రమాదమేమోయని సందియమొదవుచున్నది. చరిత్రము క్రైస్తవసంబంధమై

న శైవముఁ జరిత్ర వ్రాసినమాత్రనఁ గవి క్రైస్తవమత మవలంబించినవాఁడనఁదగునా? పంతులుగారు విజయానందనవిలాసమునుఁ జూచియుండలేదు. గద్యమున "శ్రీమద్భ్రమరీకరుణాకటాక్ష,, అని యుండుటచేత నీతఁడు హైందవుఁడుగాఁ గన్పట్టుచున్నాఁడు. మేము వేదాంతరసాయనపీఠికఁ జూడలేదు. పంతులుగారు కవులచరిత్రమునందు వ్రాసిన వ్రాతలనుబట్టియైన నీతఁడు క్రైస్తవమతస్థుఁడైనట్లు నెక్కడను జెప్పఁగొనియుండలేదు. వేదాంతరసాయనమునందు గద్యములో "శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ సరస సాహితీధారేయ,, అనుటఁబట్టియు నీతఁడు హిందూమతస్థుఁడే గాని క్రైస్తవమత ప్రవిష్టుఁడుగాఁడని స్పష్టీకృతమగుచున్నది. ఒకవేళ వాదమునకు విజయానందనవిలాస గద్యములో "శ్రీమద్భ్రమరీ కరుణాకటాక్ష,, యని స్తుతించి వేదాంతరసాయన గద్యములో "శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాకటాక్ష,, యని వివిధగతుల స్తుతించుటకుఁ గారణంబేమనియు నట్లు మారవచ్చునాయని సందియము పొడమవచ్చు. అయ్యది తానుస్తుతించువారింబట్టి యుండవచ్చు. ఉ॥ శ్రీతిరుపతి వేంకటకవులు ఎడ్వర్డు పట్టాభిషేకనాటకమున "ప్రాపుఁగ నిన్నేసు దైవంబు బ్రోచుగాత,, యన నిన్ను నేసుక్రీస్తురక్షించుఁగాక యనియు నర్థమువచ్చునట్లు శ్లేషించియున్నారు. అంతమాత్రనఁ బరమతావలంబులనఁ జెల్లునా? అట్లే గద్యనుబట్టి స్తుతులు మారవచ్చును. కవి యప్పటి మతస్థుఁడే. గ్రంథకర్తయిచ్చటను దాను క్రైస్తవుఁడనని వ్రాసికొనియుండలేదు. ఏ గ్రంథమెప్పుడు వ్రాసెనో తెలిసికొనుటకు నే గ్రంథమునందును గవి తన రెండవగ్రంథమును చేర్కొనియుండలేదు. ఈకవి వంశీయులెవ్వరున్నట్లుఁ దెలియుటలేదు. ఈతనికవిత్వము మృదుమధుర పదభూయిష్టమై సాంస్కృతిక సమానగుంభితమై చక్కని శైలిచే విరాజిల్లుచున్నది. ప్రబంధరచనాకౌశలముకంటె నీతనికిభాషాప్రపంచాభిజ్ఞత యెక్కుడుగ నున్నట్టుఁ గన్పట్టుచున్నది. శయ్యలు భావగుంభితమును, భాషాకౌశలమును దెలియఁజేయుచున్నవి. ఈతని కవితాశైలి దెలియుటకై యొకపద్య మిందు నుదాహరించుచున్నాఁడ.

ఉ. బాలిక! విస్ఫురచ్చికురపాళి కళాధరితాసితాంబుభృ
న్మాలిక! చంద్రవాణిక ఘనద్రుమశోభిత కేళికావనీ
పాళిఁ గమ్మపూబొదలపజ్జఁ జరింతము రమ్మటంచు మ
త్తాళికచల్ నవాబ్జరుచిరాళికిఁ దోడ్కొనిపోయి యుండటన్.

ఇందలికథ భారతకథ. అభిమన్యుని వివాహమయినప్పటికిఁ బ్రబంధమునందలి ఋతువర్ణనములు, నారదుఁడు శశిరేఖ రూపరేఖావిలాసాది గుణంబులు వర్ణించుటయు, సు

క్షత్రియయువకులు, పెండ్లిముచ్చటలు బహుసరసముగా యుక్తియుక్తముగాఁ దెలుపఁబడినవి. ఈతఁ డాధునికుఁడయినప్పటికి "ఇతఁడు లాక్షణికాగ్రగణ్యుఁడయిన ప్రబంధకవి,, యని కవుల చరిత్రముగూడ నభిప్రాయ మొసఁగుచున్నది. ఈగ్రంథము రాపత్రిగా శ్రీ సాగిరాజు సుబ్బరాజుగారి ప్రోత్సాహంబున అవసరాల తిరుమల రావుగారిచే మా "ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలి,,కి నీయఁబడినది. ఈగ్రంథమందుఁ గ్రిమిజగ్ధములయిన చోటుల నక్షరంబులఁ బూరించియు వ్రాఁతప్రతులయందలి తప్పులసవరించియు ముద్రణమున కనువగునటు లొనర్చిన శతావధానులు శ్రీ ద్వివేది నారాయణశాస్త్రులుగారికిని పై యిరువురకును మాకృతజ్ఞతావందనంబు లర్పించుచున్నారము.

చిత్రాడ.
28—11—1919.

ఇట్లు,
చెలికాని లచ్చారావు.
సంపాదకుఁడు, అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

మూకీభూతసహస్రమూర్ధ్యులఁ దలంతున్ సారె వల్మీకభూ
పారాశర్యుల సత్కవిస్తుతుల రచనాప్రాగల్భ్య సంప్రాప్తికిన్.

ఉ. పనివడి రమ్యశబ్దములఁ బంచమవేదమునాఁ బ్రసిద్ధమౌ
తన యలభారతం బమలకీర్తి గరిమంబున నంధ్రభాష స
జ్జనహిత శబ్దజాలమున సుస్ఫురితంబుగఁ గావ్యమొప్పఁజే
సిన చిరకీర్తిసాంద్రుల భజింతు ముదంబున సత్కవీంద్రులన్

గీ. జల్లిపొల్లుల నోకపద్యములుగాని, తవిలి కృతి సెప్పఁగలఁడె కాకవి తృణాంకు
రములు మైకొని మొక్కలాయము ఘటింపఁ, గాని గిజిగాఁడు మాఁకు వ్రేల్గట్టఁగలఁడె.

గీ. జగతిసంస్కృతమునఁ గొన్ని చందములు దె, నుఁగునకు నన్ని గల్గ నెంచంగ మఱియు
యతులుఁ బ్రాసము లెక్కుడువట్టి తెనుఁగు, పాటిసేయని తెగులు మాన్పంగఁ దరమె.

వ. అని యిష్టదేవతానమస్కృతియు సుకవిపురస్కృతియుఁ గుకవితిరస్కృతియునుం గావించియున్నంత,

మ. సరసాధ్యాత్మకళాప్రవీణమ సుధీజాలంబుతో బంధుసో
దర సామంతనృపాళితో సుమహితామాత్యశ్రేణితో వైణికో
త్కర వీణామృదుగాన వైఖరులతో చాట్లాన్వయా కల్పకం
బిరవొందన్ సభయందు వేంకటమహీకృష్ణప్రభుం డున్నతిన్.

వ. వెండియు నఖండకమలజాండపిండ గుంభిత యశశ్శుభ్రాంభోరుహాపారస్ఫూర్తికకరోరు దోరుదయ కనకరాగప్రభాగ్ర దపత్రప ప్రతాపఖద్యోత నూతనప్రద్యోతమాన ప్రభాదాసిత మదారితతరక్షుణాక్షీణ నఖోద్యుహాసస్త్విమల ముక్తాతాక తారకాచికుర భారకాంతిధ్వాంత కాంతాలోకనోత్పలానన చంద్రమందస్మితచంద్రికా విలాసభాసురుండును, కరుణామృత తరంగితాపాంగలీలాపరిపోషితాశేష భూసురుండును, సమగ్రోగ్రానుగ్రహ రచితాగ్రహారప్రత్యగ్రహిరణ్మయమణిగణ భవనాంతరవిహరమాణ మహీగీర్వాణ సమాకల్పితానల్ప సవన కార్యాలోకనావార్య ప్రమోదాయాత విబుధవిభుధాటీ ధురీణుండును, ననవద్య హృద్యాధ్యాత్మ విద్యాపారీణుండును, విశ్వవిశ్వంభరా ప్రజాప్రజ సంరక్షణాక్షీణ కృపాకటాక్షవీక్షణామృతధారాపరిప్లుతారవిందవాసినీ క్రీడామందిరీకృత నయనారవిందసుందరుండును, నఖర్వగర్వాంధ సర్వపక్షపంక్తి బృందాంభోధి మందరుండును, మందార మకరంద బిందుసందోహ మాధురీ సాధురీతి ధురీణభాషావిశేష భూషితాహీశ్వరుండును, జగజ్జేగీయమా

సమానితా వశ్వసైశ్వర్య ధుర్యతా మహైశ్వర్యుండును, సుకవినికర పరికల్పిత వి
శాలక గద్య పద్యాత్మక ప్రబంధాంతర కథాశ్రవణ కుతూహల తరంగితాంతరంగుం
డును, వఘటాంగ సౌకుమార్యధురీభూత శుకతురంగుండును, సకలాగంతర కల్పితా
పార ముకుందేందుధర మందిరారామంద మందార చందన ముఖ్యద్రుమశోభిత వన
ప్రభృతి సప్త సంతానుండును, సదభ్రసుగుణగణ పరిభ్రాజమానుండును, నిఖిలవి
ద్వజ్జనాభినుతాగణ్య పుణ్యచారిత్రుండును, రంజిత ధనంజయగోత్రపవిత్రుండును,
శ్రీముద్దాళ వంశపయఃపారావార పూర్ణిమాచంద్రుండును, నగు శ్రీ వేంకటకృష్ణభూ
తిలేంద్రుండు నిరుపమ కోశాంబుగా నొక్క నాండు

మ. సముభక్తావన కృత్రిమాని సమాన శ్రీనగాధీశతో
భన కారుణ్యకటాక్ష్యలక్షితా పాత్రీణ్య సంశోభితా
సను నానందకనన్ సుధీజన సమానందాను సంధానవ
౧౭ ర్ధను రావించి సమంచితావ్యగ్ర రసప్రౌఢోక్తిఁ బల్కెన్నృపన్.

ఉ. సురుచిరనాయకో త్తమవిశుద్ధయశో మహిమాభిరక్షనా
స్ఫురణ జగత్ప్రసిద్ధి బొలుపొందగ నుత్తరవిభవ్యకావ్యమి
ద్ధర నవయౌవనాంగి బలితంపు పొకాటపు గుబ్బదోయి తో
౧౮ నరుదుగఁగ్రిడసల్పు పవహారలతా విభవంబు చాడ్పునన్.

మ. హరసద్గేహవసీ తటాసముఖ పద్మ్యక్కాంతి తుల్ గొన్నవా
సరముల్ నిల్చినచోట బొల్పమరు విశ్వఖ్యాతిఁగావ్యంబుచేఁ
బరగున్వానికి విస్ఫుటప్రసవ శుంభద్వాసనా సంపదల్
౧౯ మరుదంభారముచే దిగంతరములన్ భాసిల్లుచందంబునన్.

ఉ. అనుపమబుద్ధిశాలురు మహాత్ములశేషకళావిదుల్ బురా
తనకవులగ్రమానులఖిలజ్ఞకి సాధునిరుల్ కనిమ్మతా
౨౦ లు నెనరు పెద్ద వారలమొడన్ మది నాయమకట్టి వారిలో
నిను గడుఁ గారవించు రమణీయకటాక్ష నిరీక్షణంబులన్.

క. కావున మృదుమధురోక్తి, శ్రీవిఖ్యాతము భవదరిచితమగు శశిశే
౨౧ ఖా వామా పరిణయకథ, నీవంకితముగ నొనర్పనేర్పునమాకున్

వ. అని సబహుమానంబుగాఁ దాంబూల జాంబూనదాంబరా భరణాగ్రహారాది
సత్కారంబులొసంగిన నంతరంగంబునఁ దరంగితహర్షోత్కర్షుండనై కృతిపతివంశావ

దారం బభివర్ణించెద.

సీ. మలరాదదాగనన్న యలరుబోతులనిన్న, మగనికిమవ్వంపు మాళిసుమము
కడుపుచల్లనగాఁగఁ గలిమినెచ్చెలితోడఁ దెలిదీవిగన్న గాదిలిసుతుండు
ననతూఁపు రెంగలహాండ్రి మగలనేను బల్కెఁ జెలంగు విటకానికేనమామ
దోరంపుభాసవాల్ నారలఁగూర్చిడిన వెసఁగొనె శౌమృతం బడినఁ బలఁతి
గీ. తెలి, భాసులయుక్తిమీరు మెచ్చిరి వేల్పు, వోడరులకు నేను త్రిభువనస్తూయమాన
సరససౌభాగ్యలక్ష్మి ప్రసన్నమూర్తి, యలఘుసన్మాన్యకీర్తి సుధాంశుఁడలరు.
చ. అతనికిఁ గల్గె సౌమ్యుఁడు దయాబ్ధిపురారివసుంధుపుత్త్రుఁడ
త్సుతుఁడవ వాయువాతనికిఁ దోచె నతండుఁ గనెన్ సుధీజన
స్తుతసుగుణాభిరాము నహుషుండనువాని యయాతిగాంచె నా
క్షితివరసార్వభౌముఁడు సుకీర్తి జగంబులఁ దేజరిల్లఁగన్.

వ. తత్సంతానక్రమంబున.

క. హరిసీమకృష్ణధరణీ, వరపుంగవుఁడొదవె నయ్యవారణకరుణా
వరుణాలయుననఁ దేజో, నిరతిశయుఁడు కోటకేశనృపతిజనించెన్.
సీ. లేననిరంతరదాన ధారాంబుధరవృష్టి సకలార్థినికర సస్యములు వెనుపఁ
దనభుజార్గళమహోదాత్త శౌర్యజ్యోతి సముదారిగర్వ సంతమసమణఁపఁ
దనసాంద్రవిభవ చంద్రజ్యోత్స్న సుహృదుత్పలసరోవరాళి నుల్లసిలఁజేయఁ
దనమహీరాజ్యపాలనశక్తి ధాత్రిఁబు వితతముగ్ధయలతా వితతిదుర్రింపఁ
గీ. బరగె నతిభీమసంగ్రామ పాణిధృత మ,హోగ్రరవాల కుట్టనీమోజితారి
విజయలక్ష్మీసమాశ్లిష్ట భుజయుగళ వి,భాసితుఁడు కోటకేతన ప్రభువరుండు.
ఉ. పెరిచేతన్ ధరణాలకోటపురిలోఁ గైలాసంబి యాశార్చనా
చిరభక్తిన్ దగి ధాన్యవృష్టి గురిపించెన్ గాంచనామూల్యర
త్నరుచిస్ఫార విభూషణాదికపదార్థశ్రేణి సర్వేసురో
త్కరముం బెంచెను కోటకేతన ధరాధ్యక్షుండసామాన్యుఁడై.
మ. నరతిశ్రీకరు లమ్మహాన్వయమునం జెక్రాంచుని రాజాల్ జనిం
చిరి శ్రీరామసముల్ మహాత్ములు బుధశ్రేవంకరుల్ తత్కులం
బిరవొందన్ ప్రిహీనందుఁడోచెఁ గరుణాహృద్యాంతరంగుండు సం
గర గాండీవి సుకీర్తిశాలి కనవత్సుత్రపాలు డుద్యచ్చరిచిన్

సీ. అనవద్య సుమనోమనోభీష్టదాయియై సురకార్యమెంతయుఁ దొరయఁజేని
కమనీయసత్వర క్రమణనైపుణిఁ గగ్గితమిజన్మపద్మ్రాణిఁ దవ్వులఁజేని
మానితమస్ఫుర ధర్మధురీణతఁ జెలంగి యశోరీతి ఖ్యాతినందఁజేని
యభిరమ్యసర్వజ్ఞతా రూఢి రహికెక్కి విషమవీక్షణవృత్తి వెలయఁజేని
గీ. దానశోభాభిరూప్య విద్యావిశారదతలకించుక సరిపోల్పఁ దగుదురిందు
కమలబాంధవ కందర్ప శమనరిపులు, కసవభూపాలమణికి వాక్ప్రథమఫణికి.

క. లోకమున దాట్లనగర, శ్రీకలితుండగుచు వినుతిఁ జెందినది మొదల్
నాకపసమ విభవుఁడు లల, నాకంతుఁడు దాట్ల కసవనప్రభుఁ డయ్యెన్.

మ. కసవక్ష్మాపతి గాంచె నందనుల లోకఖ్యాతి తేజోరమా
హసితాజ్ఞాప్తుఁ బెదప్ప భూపతి జినప్పాభిఖ్య రాజేంద్రు ధా
త్రిపతిశున్ జెరుమాళ్ళ సజ్జనుతున్ గృష్ణక్ష్మాజానిసా
రసగర్వాప్యములట్లు లన్నలువురన్ రాజుల్ బ్రశంసింపఁగాన్.

క. కసవని మూఁడవతనయుఁడు, బిసరుహగర్భుండు బుద్ధి జెరుమాళ్ళవిభుం
డసమశరరూప కుంపల్లసితుండనవెలసె రచ్చలం బుధులెన్నన్.

మ. రసికుం డప్పెరుమాళ్ళభూపతిసుతుల్ పాంచప్రభాభూత ప
ద్మసఖుల్ ముగ్గురు వేంకటక్షితితలాధ్యక్షుండు నల్లాడ రా
జసురేంద్రుం డభిరామరామ చరణాబ్జధ్యాన నిర్మగ్నమా
నసుఁడౌ తిమ్మవిభుండు దోఁచిరి జనానందానుసంధానులై.

మ. విపులామర్త్యసురేంద్ర భోగమహిమావిర్భూతి కవ్వేంకటా
ఖ్యపతిగ్రామణి కెప్పుడప్పయన పోల్లల్లాడ భూజానిక
న్నవరగ్రామము తిమ్మరాజమనుజేంద్ర స్వామి కెన్నంగ నె
ల్లపుడుం బందలపాక తావులయి మేలందెన్ శుభశ్రీలతోన్.

శా. అల్లాడక్షితిపాలుఁ డెన్నఁదగె సుగ్రారాతి సౌభాగ్యవి
భ్యుల్లావణ్య కళాశరత్సముఁడు దోర్దుర్వార్య ధుర్యుండు సం
పల్లావణ్యవతీ మనోరమణ శుంభత్పాద పద్మార్చనో
త్ఫుల్లస్వాంతుఁ డనంగ నమ్మగిలఁ బ్రోద్యద్యశస్స్ఫురదన్.

ఉ. పాడికి వైని యుద్ధపటపాటవ కీర్తికి దంట తుంట వి
లాసుఁడభిరూపసంపదఁ గళానిధికి త్రిగ భత్రిసిహేళికిం

శేషుఁడు విత్తిద్దిదేవ మణి సూక్తి సహస్ర ఫణాధరేంద్రుఁడ
ల్లాడనృపాలుఁ డాయనకిలన్ దులఁగాఁగలరే నృపాన్వయుల్.

సీ. తులఁజెప్పవచ్చునే యలరాజు నలరాజు నవితోనెమ్మ్రని కీవితోడ
బ్రతిసేయవచ్చునే పవిహేతి రవిసూతి సిరులతో ధర్మవైభవులతోడ
గడిసేయవచ్చునే కరివైరినరహరి శక్తితో బరమాను రక్తితోడ
సరిపల్కవచ్చునే సురవాజిగరభోజి గీర్తితో సత్కళాపూర్తితోడ

గీ. సుకవిసముదాయ వాగభిష్టూయమాన, సుగుణరత్నాకరునకు నస్తోకభావి
జరవిభాకరునకు హితశ్రీకరునకుఁ, దెలఁగు నల్లాడ జనపాలశేఖరునకు.

మ. ప్రతిభాఢ్యున్ బెరుమాళ్ళ భూమిగమణిన్ బ్రత్యర్థివిధ్వంసనో
ద్ధతుఁ జేరావనిభర్తఁ బద్మభవమేధాశాలి శ్రీతిమ్మల
క్షితినాథాగ్రణిఁ గాంచె నందనుల సుశ్రీయుక్తులన్ వైభవో
న్నతి నల్లాడమహీశుఁ డీముగుర నానాసద్గుణోపేతులన్.

శ్రీకరుఁడిందలి తాత్రి, యీతఁడు చిరసుకృతి మేదినీశ్వరకుల చూ
డా కల్పకంబు సకల కళాకోశలుఁడనఁగఁ దిమ్మల విభుండలరున్.

కమనీయగగన గంగాకైతవంబున నంగజాహితు నుత్తమాంగమెక్కి
ధవళవినూత్న ముక్తాహారమిషమున భారతీకుచపాలిఁ బాదుకొల్పి
రమణీయచంద్రసాంద్ర జ్యోత్స్న కాదంబమునపద్మజాండంబు మొనయఁ బ్రా
ఘనసుధాబ్ధిచ్ఛలంబున ధారుణీకిహారపరిభాసి మేఖలాభరణమయ్యె
ననుచుఁ దనకీర్తిలుమ్ములు రాజాధిరాజ రాజదాస్థానమంటప ప్రాంగణముల
బహువిధంబులఁ గొనియాడఁ బరగుధాత్రి దాట్ల తిరుమలరాజ గోత్రావిభుండు.

అనఘ శ్రీనిధి వేంకటాఖ్యవిభు సత్యాలాపసంశోభిత
వనరాజున్ ఘనశాస్త్రితాత్ప్రభుని భాస్వత్కీర్తియుతా పేరరా
జన్యపోత్తంసు సమస్తసద్గుణ గణాంచ ద్రాజగోపాలు రా
జును శ్రీతిమ్మలరాజుఁ గాంచె సుతులన్ సొంపొందఁ నీ యేర్పరన్.

వారలలో మూడవవాఁడై రాజిలె పెద్దిరాజు ప్రాంచత్తారా
హీరాబ్జతుషారశరత్, ద్వారాధర విమలకీర్తి ధౌరేయుండై.

ఆపెద్దిరాజు విశ్వవి, ధాపాలన చతురతాప్తి గరిజగా సముదా
యోపాహిత భూపాలక, లాపాధిక తాపకర కళాకోశలుఁడై.

సీ. వెలసె నేఘనమూర్తి విమలాబ్జసుగధుని డిండీరపాండురాఖండకీర్తి
కొమరొప్పె నే సునీతిమహీధ్రపతి నికషళన పాటవభూరితరవిభూతి
పసమించె నేమేటి వసుధావహన భోగివణితగంభీర వరవధాటి
యొసగె నేశుభవిభావసుదీప్తి యమృతపాథోరాశి గాఢవిస్తులక్ష్మిప్రాప్తి
గీ. యతఁడహితలోక దుస్తంత్రిత మదేభ, జాతశాతస్పృణీభూత నీతిజాగ్రి
దాగ్రిహవ్యాగ్రి లోచనుఁడనఁగ నెగడె, జగతిశ్రీపెద్దిరాజ రాజన్యమౌళి.
క. భూతదయాదిక సుగుణవ్రాత సనాథునకుఁ బెద్దిరాజాఖ్య ధరి
త్రీతలనాథున కిల్లాలై తగు వెంకాంబశూలి కరిరాజభంగిన్.
చ. అతనికి వెంకమాంబ వనరుహాననకాననవించెదంటకున్
బ్రతియగు సోయగంబుల గుమారులు పుట్టిరి పోషితాఖిలా
ర్యతతులు జగ్గరాజు శివరామయ వేంకటరామరాజ భూ
పతియనఁబొల్చు ముప్వురనపాయబలాఢ్యులు లోకమెన్నఁగాన్.
ఉ. వారల కగ్రజుండయి ప్రపన్నులై జగ్గవిభుండు దత్ప్రతా
పాయుణదీప్తి రేఁబగలనూరి హరి న్మణిమండలంబు నిం
డారఁగ సాంద్రచక్రియుల నాహత సమ్మద వాహినీ దేలెదు
ర్వార విరోధిసంతమస వారము మారెఁగుభృద్గుహావళుల్.
గీ. అనఘుఁడాజగ్గనృపతి కర్ధాంగలక్ష్మి, నరసమాంబ యసమాన నరసమాజ
మాననీయాంగ రూపసంపదల బొవలి, పతివిహిత కార్యధుర్యయై పరగ జగతి.
చ. అతనికిఁజిన్నతమ్ముఁడు జయంతునితమ్ముఁడు దుదగ్రవిగ్రహా
దృతఘనజైత్రకీర్తి హిమధామసగంధ యశఃప్రవాహదామకా
యుతభుజశౌర్యహేతి సముద్ధతవిరోధి మనోభయంకరా
యతనువిభూతిఁ గీర్తిగాంచెఁ బ్రసిద్ధిఁ శివరామరాజిలన్.
క. అనుపమవిభవపతి, సతియగు నరసమాంబ జననుతయై యా
నెమ్మనము ననుకూలయై, చక్రవర్తనంబునను రతియు సన్నుతిసేయన్.
క. వారికిఁ బ్రకాశమానుఁడై రామాదృతుఁడై నో హరాకారకళా
ధారిత భావజుఁడై యా, శ్రీరామ శివరామభూతలాధిపుఁ డేసఁగెన్.
ఉ. ఆతతమన్యుఁ డయ్యెమకులట్లు నొనర్చెఁ బ్రజానుపాలనం
బా శివరామభూవిభుఁ డుదగ్రకరాగ్రనిశాతహేతిధా

రాశనిపాత దారితమదారి మహీధరవర్గుఁడై పరో
రాశపరీత సర్వమహీరాజ్య రమాపరిమానుషంగతన్.

మ. అనుదిన్వాప్తి ప్రభూతాప్తి భూతిః యనిత్యానూనసంపత్తి నూ
ర్జితసన్మార్గవిహారనైపుణి ధరిత్రీమండలాధీశసం
తతులెన్నన్ శివరామరాజు తులితోద్యత్ప్రౌఢి గాంభీర్యసం
చితకీర్తిన్ శివరామరాజనృపతిశ్రేష్ఠుండు భూమండలిన్

సీ. సర్వరాజ మహాసుపర్వరాజ సమాన సమధిక త్యాగ భోగములవాఁడు
కర్బురాళివిపక్ష కర్బురాగ సత్కృత కారుణ్య దాక్షిణ్యగరిమలవాఁడు
శారదాపదజాల శారదాపవిశాల చిరకీర్తి యుక్తి వైఖరులవాఁడు
చక్రిసాధనపుత్రి చక్రిమండలమిత్రి సమ తనూరూపతేజములవాఁడు
దలఁపసామాన్యుఁడే సమస్తక్షితీశ, మండలాస్థాన విద్వదాఖండలాభి
నన్నుతోత్కృష్టకథా సుధాసారభరిత, మహితకీర్తి శివరామమహితమౌళి.

ఉ. హరిసఖ్యోద్బలున్ నివాలకవచోద్యద్వైరిసంహారి భా
స్వరసరోత్కృష్ట శుభకీర్తియా కీర్తిప్రతిష్ఠాశాలి సద్విగ్రహ
స్ఫురణామోదిత రాజశేఖరు జనుల్ భూమిష్ఠగంగా ప్రస్ఫు
స్మరగమూర్తిన్ విజయాంకుఁడంచు శివరామక్షోణిపాలున్ భువిన్.

అంబకవాలు తాశనశిఖాళినతిమ మన్న్య, దశముఖవిరోధుల నడంచి విశదకీర్తి
ప్రబలి శివరామవిభులతో బ్రతికివచ్చు, జగతిశ్రీదాత్రి శివరామ జనవిభుండు.

అలఘుశ్రీశివరామరాజసతియై యార్యేందిరాశారదోత్పల
పత్రేక్షణ లెట్టు లట్టుల నిజప్రాగేశ్వరుం జాచుకు
జ్వలహాసాప్తి సుభద్రితచ్ఛాగణ సేవానువ్రతాయాధి వ
ర్తిలి యారా యన వెన్నెఁ దెచ్చెఁ దనపాతివ్రత్య సంపత్తికిన్

అలశివరాముఁడాజి విజయాంకుఁడు దాబడసెన్ సుశీలయై
పొలువసుధద్రియం దలసుపుత్త్రుల వెంకటకృష్ణభూమి భృ
త్కులసిత దానదేవమణి వెంకటరాజులు నాసుకీర్తి ధ
భువనైకమాన్యుల నహోసమిద్ధ యశోభిమ
తియగ్రిజాండు సుగుణాఢ్యుఁడు =

వ్యంకకళాయశఃకృపల బ్రహ్మవిరోధ ము రోంగరంబునం
గంటుచు గూరుచుం బుణ్యజనఘుస్మరకృత్తియు నరికొవ్వటన్.

మ. ఘనదోస్స్థూయదితపరితాపహులత భుస్త్వాలావళిన్ నాస్థ లిం
కనాసగ్నర్దనవార్ధనీధరితముల్ గావించి కాతూహలం
బెనయం జేసి ఘనాళి వేంకటమహాకృష్ణక్షమాజాని గూ
ర్చనుతుల్ గైకొని మించె దాతలకు నౌరా! దానగర్వైభూప్తులన్.

ఉ. కొందఱు మందరాగరసగుంభితమానసుండంచు రెప్పకున్
గొందఱు మందరాగధృతిసుంభితమానసుఁడంచు దర్పకున్
గొందఱు పారిజాతమగుం గోవిదమండలికం దహ్రి సారెంబే
రొంద్రుం దమరపారిజాతుండని గొందఱు వెంకటకృష్ణభూవిభున్.

సీ. ఘనవాహ వేదండ కాండజాసనకాండ పాండురాంబుజకాండ భవ్యకీర్తి
స్వారాజలతవాగ సారసాప్త తుషార ధారాధరోదార దానశాలి
ఉడురాజ రాజరాజతనూజ నలరాజ బలవైరిజమనోజ లలితమూర్తి
విసభుక్తరం గాంగిరస చక్రిపుంగవ గంగోత్తమాంగ రంగస్థ శేష
గాయ లాహవరిపు మనోజాతమాన చటులతరశౌర్య కదళీగజాతమాన
దోస్థరవగాహ విక్రమదుర్దమనుండు పృథ్విఁ జెలంగెను వేంకటకృష్ణవిభుఁడు.

చ. విరతివహించి వన్నెలను వెంకటకృష్ణనృపాలమౌళి వి
స్ఫురితయశంబు పంకరుహసూతి పడంతికి దేవదంతికిన్
గరకరితారకానికరకాంతికి మేల్మిగరాలదొంతికిన్
బరువంపుఁ బొద్దుమల్లియలబంతికి నాగనసీమంతికిన్.

సీ. అడరిపుంగవసేనాగ్రభూభృద్భక్తి బలాన్వితుండై విజయానురక్తి
నలరాయమహితనయవ్యక్తి దానపటిమ విబుధావనాత్మమతిం దనరి
భజనీయ మధురధర్మజనకత్వ నిరూఢి సత్యభామామనోజ్ఞతం జెలంగి
యరికరరా, రి గోభరణదీక్షాప్రౌఢి గోత్రోద్ధరణలీలఁ గొమరుమిగిలి
యనుప   మున్నవతరించి కీర్తిశోభావహగుణవ్యాప్తిఁ మించి
పుడమి   నాడమి బాటి కృష్ణుడనంబొల్చె వేంకటకృష్ణవిభుఁడు

—లె మరుల్లోకపా

గ్గలనారీతి నశేషమంగళగుణాలంకారయై ధారుణీ
స్థలి రామాంబ పతివ్రతామణులలోఁ దా మేటియై యున్నఁగాన్

ఉ. ఆరసికాగ్రగణ్యుఁ గొనియాడఁగ శక్యమె దాట్లవెంకట
క్షత్రరమణున్ సుధీహృదయ సంభ్రమకీర్తిఁ దదీయ భూరిత
ద్యుతిసునీతి బంధునృపతోషణనీతి తదుగ్రహేతిదు
ర్వారవిరోధికానన దవజ్వలనోజ్జ్వలహేతి చాపురే. (౭)

౬. అసమాస్త్రం దశరీయఁడంబుధి మహోర్వ్యావాసి యంభోధిభం
గ సముత్పన్న మహిప్రభుండు విషభూతాగ్రాననుం దాసమా
రసఖుం దాశ్రయభోజ వేంకటమహారాజేంద్రు నీజెవ్వ రి
వ్వసుధం జూప విదగ్ధ నిమ్నతల భాస్వద్వాగ్విభూతిష్ఠులన్.

రణభేరికా నిర్భ్రాగ నవశ్రవణమాత్ర గిరిగుహాల్ కేళిమందిరములయ్యె
శయఖడ్గధళధళ చ్ఛటాదీక్షణమాత్ర మరుదశిపదము లుష్ణకిగలయ్యె
ధ్వజనీపతోద్ధూత రజనుగద్గమమాత్ర యవనాంకురవార్తి మళనమయ్యె
గడిమిఁజాయకఁగల్పి తోడరుమంత్రిం యచ్చెరలపాఁడు కరతలామలకమయ్యె
బరభయంకరదోర్గర్వపటిమఁ దనరు ప్రబలగడిమన్నె భూపతి ప్రకరమునకు
టంకుశూరులు గొనియాఁడ నలరెజగతి, దాట్లవెంకటకృష్ణమాంధాతృవిభుఁడు

పోత్రత్తుంగగిరిశృంగములచెలువ సెలయేటవనరుహశ్రేణి లావణ్యలక్ష్మి
చంచలహరిణదృక్పాళిచక్క ముదారసుమదేభహ స్తచక్రిమణాలి
రమణీయమృదుతర ప్రతతివిలాసంబు కాంచనకలికా ప్రకాశమహిమ
లసమానకిసలయ విసరసౌభాగ్యంబు సురుచిరమేరు ప్రమానమహిమ
లనుదినము ఖేషణాటవి నాత్మయోషి, దవయవభ్రాంతి సూచింప నలెనుతాప
కిలనఁ దాల్చురు దాట్లవెంకటనృపాల, మణికి నని నోడినవిపక్షమనుజపతులు.

రాజశ్రీనిధి దాట్ల వెంకటమహారాజేంద్రు బాహాసిచే
నాజిం బడ్డపరాళి రంభకుచకుంభాశ్లిష్టసౌఖ్యోన్నత
శ్రీ శైలాగ్రందఁగఁ జేసి పాత్రకనవిట శ్రేణిన్ బయల్ పుచ్చ వే
శ్యాజాతంబుల కూర్మిలేక మృగతృష్ణల్ గావె యూహింపఁగాన్. (౮)

అరయుఁడల్లవియ భీకరభటావలి చేతిపంది టె తుటుములకు ప్రిందురుచులు
వివరింపఁ డవి యాశ్వకనికాయకం గ్రీకిరవాల ధకధకస్ఫురితరోచు

లాలింపుఁ డవియు సేనాధినాయకకాద్రిక జ్వాలతాభిల ఘంటారవములు
పరికింపుఁడవియు చెచ్చెరవహోదగ్రదుర్భర భూరిభేరీభాంకణ నినదము
లను గునన్యోన్యకాందిశీకానులాప, కలనగడిమ స్నెదోరలు దవ్వులన తొలఁగి
కడిమిఁబరతురు దాట్లవెంకటనృపాల, సంగరాటోపవన్మహా సైన్యమునకు.

సీ. నీహార వాఃపూరనీహార 'సురధునీ హారభూధరరోచు లపనయించి
తారకాహీర శతార కాశ పటీర తారకాధిపరుచుల్ దవ్వుల కనిచి
సారసాహితసుధాసార సాగర పాండుసారసాం శుశ్రీలఁ జౌకళించి
గోరాజభవ మరుద్గోరాజ భవసుధా గోరాజగజభృంగముల్ కుందఁజేసి
యలరు మేదినియందాక యరుణధామ, సోములందాక యశదృశస్ఫూర్తి మించి
సకలలోకైకవిహరణ చతురతాప్తి, దాట్లవెంకటరాట్ప్రమందానుకీర్తి.

గీ. దాట్లవెంకటరాట్ప్రమందానువిభుని గరుణిలుచ్చమకుఁ బతివ్రతాగ్రగణ్య
నలయరుంధతి సాటియై యలరు నేను తనవిహీనకళావాప్తి తలఁగనేని.

మ. ఘనుఁడవ్వేంకటరాజరాజమణి వేడ్కన్ గాంచె శ్రీలుచ్చమా
వనజాతేక్షణయందు నందనుల భాస్వత్కీర్తి నిర్ధూతచం
దనులన్ వెంకటపత్యధీశ్వర సీతారామభూకాంతులన్
సవయస్స్వాంతుల సాధురక్షణకళాసంక్రాంతులం దాంతులన్.

క. అతనిసుతాగ్రణి వెంకట, పతివిబుధావననిరూఢి భరితసుధర్మా
తతరతి బరభూభృన్మద, హృతిరాజపురందరుఁడన నెసఁగెధరిత్రిన్.

సీ. ఉరుతరాళికలోచనోజ్జ్వలజ్వాలనార్చి మేమునఁ గననినాటి మానశరుఁడు
ఘటజని స్ఫుటపాణిపుట సంభృతాపోశనక్రీడ గందనినాఁటి శరధి
యంధకగంధనిర్బంధనముష్టిబల్మికి లోబడనినాటి మేరుశిఖరి
వీరభద్ర పదప్రహార నిర్దళిత దంతసముత్కరుఁడుగాని నాటిసవిత
రూప గాంభీర్య ధీరతా రుచివిశేష, ములననుచుఁ దన్నుఁగొనియాడఁబడమినలరు
భూరివిశ్రాణనాంబు సంపుష్టకృష్ట తతి,మహీజాండు వెంకటపతివిభుండు.

మ. అవి యేసాటి సుకీర్తివిస్ఫురణతో నత్యంతధైర్యంబుతో
నవియేసాటి యజాండకర్పరసమగ్రావార్య తేజంబుతో
నవియేసాటియటంచుఁ దాట్లకులదుగ్ధాంభోధిచంద్రుండు ధ
ర్మవిచారుండనఁబోల్చు వెంకటపతి క్ష్మావల్లభస్వామికిన్.

సీ. సురరాజగురు యుగంధరుల మెచ్చఁడొకింత ఘనతరనిజరాజకార్యసరణి
బలవైరిసుతకుమారుల వేసఁగాఁగొన డేపాఱఁబేటు భుజాటోపకలన
బలికర్ణుల నొక్కపరిఁ బ్రశంసింపఁడు బహువిశ్రాణనపాటవమున
నలరాజరాజనందనుల మాటవినండు భామామనోజ్ఞసౌభాగ్యగరిమ
నాదిగాఁగ భుజంగకులాధిపతుల సరకుసేయఁడు భూభారభరణశక్తి
ననుమతింపంగ బుధజనం బలరు బగిది దాట్లవెంకటపతిమహీధరవరుండు.

గీ. అవనిగణపతిరాజవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డనఁగవిలసిల్లు రామభద్రావనీశు
తనయ వెంకాంబఁ గూర్మి నుద్వాహమయ్యె దాట్లవెంకటపతి ధరాతలవిభుండు.

మ. సుజనస్తవ్యుఁడు దాట్లవెంకటపతి క్షోణీతలాధీశ్వరా
త్మజుఁడు గ్రాహవరంగరంగదరి సంద్రోహచ్ఛిదాదక్షుఁడా
శ్రితజనాభీష్టఫలప్రదాతయయి సీతారామధాత్రీశ్వరుం
డజరక్షోపమబుద్ధి సంపదురువిఖ్యాతిం దగెన్ భూస్థలిన్.

గీ. భూనుతసుకీర్తిఁ జనకుఁ డైపొల్చు పూసపాటి తిరుమలరాట్సుతఁ బరమసాధ్వి
సీత నువరించె రాముఁడా సీతకరణి, రమ్యయశుఁడు సీతారామరాజవరుఁడు.

చ. పటుతరనీతిశాలియన భాసిలు తమ్ముఁడు తన్నుఁ గొల్వ వెం
కటపతి భూతలాధిపుఁడు గాంచెఁ దనూజులఁ గామయోనినీ
విటతనుసౌకుమార్యనిధి వెంకటరాజనృపాలు శత్రురా
డ్విటపసికుఠారమూర్తిఁ జినవెంకటకృష్ణమహీశు నిర్వురన్.

వెంకటరాజు హరిత్పూర్తి, లంకమ పాండురయశో విలసితుఁడు కరుణా
సంకలితహృదయుఁడాజిని, రంకుశ బలశాలి యలరె నందగ్రజుఁడై.

అనుపమ దాట్లసత్కుల సుధాంబుధిఁ దోఁచిన కల్పభూరుహం
బనఁ దగుఁ గానచో మృదుసుఖాంకురసూనము లంఘ్రిమూలముల్
ఘనభుజశాఖలున్ గరతలచ్ఛదముల్ నునుబల్కు జేనియల్
కనకరుకీర్తి సౌరభము గల్గెను వెంకటరాజమౌళికిన్.

కులగోత్రహరణ కౌశలశాలి గాఁడేని గువలయద్వేషయుదగుఁ గాఁడేని
బహుభంగరశలఁ బ్రాల్పడి ప్రవర్తిలఁడేని బుధగురుద్వేషియై పొదలఁడేని
కుటిలానుగతి కుదుర్కొని క్రిందుపడఁడేని మధుపగుణోద్వృత్తి మలయఁడేని
శివధగ్ధభేదనోత్సేకంబుఁ గొనఁడేని బహుతృష్ణతావాప్తి బరఁగఁడేని

ముఖవదనవార్ధి శశిశేష మదనరాము గురుసు లురుభోగరుచిస్ఫూర్తి కీర్తివచన
సుభగతా సత్య సత్త్రాశాపూర్తిఁ దనకు సరియనఁగ మించె వెంకటక్ష్మావిభుండు.

ఉ. చెంగటికామధేను వరచేతవితీర్ణమణీనిరంస ము
త్సంగతలార్థ్ఘపేటి సరసంగల జంగమగట్టు మందిర
ప్రాంగణ కల్పభూమిరుహ మాఁకిటికట్టిన సస్యరాశి ముం
గొంగుపసిండి దీనజనకోటికి వెంకటరాడ్విభుండిలన్.

గీ. దాట్లవెంకటరాట్పుత్రుఁడు ననంతవిభుఁడు, కాకరలపూడి సత్పుత్రులాకల్పమైన
నరసరాజక్షితీశు నందన వరించె, నలవిరించి సరస్వతిలలనకరణి.

సీ. శ్రీరామపాదరాజీవ చింతనసుధారసపానముదితమానసుఁడనంగ
రహిమించె వెంకటరాజమనుజుఁడు కమనీయసింతాంబ గర్భసీమ
సతిశాలి వెంకటపతిని సీతారామరాజన్యమణి నరసరాజఘనుని
నారాయణాభిధాన నృపాలతిలకంబు నప్పలరాజాఖ్య నలరుమేటి
దనయులను గాంచె నిర్యోషపురమసుధాబ్ధి, కల్పతరుపంచకముబోలెఁ గమలబాణ
సుందరుల ధైర్యవిహసితమందరుల న, మందకీర్తి గుంభితహరిత్పురందరులను.

వ. అంత.

గీ. అధికధనధాన్య పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిఁ, దనరువెంకటరాట్పుత్రుఁ డందు వసుమ
తీశునన్నగు వెంకటకృష్ణమహిపుఁ, డొప్పె శివరామరాజ భాగ్యోదయమున.

శా. శ్రీరామాంబికయందు నామహిధవశ్రీకరణసంబు శ్రో
భారమ్యాంగులఁ బుత్రుల న్బడసె నప్పలాద్రిజ భూవల్లభున్
ధీరస్వాంతుని రామశంద్రివసుధాధీశోత్తమున్ సంగర
క్ష్మాత్రరంగ ద్విజయాంకు వెంకటపతిక్ష్మానాధచూడామణిన్.

వ. అందగ్రజుండు.

క. అప్పలభూపతి పూర్వక, తప్పలసితవిభవశాలి గుణనిష్ఠతచే
నప్పలలామముఁబలుమరు, జెప్పఁదగు తాంతాయుఘునిడు చెలువముకలిమిన్.

ఉ. సాగరగంభీరతా వినయ సాహస విక్రమ దాన కీర్తి తే
జోరుచిరత్వసంపదల సొంపున నప్పటిరాకుమారకుల్
గారల సాటియావ్య్వాభవకల్పనాటకిఁ దాల్చినీటిగన్
సూరిరవిరోధిశైల శతకోటికి నప్పలరాట్కిరీటికిన్.

సీ. తపమహోశత్వ మెంతయుఁ బొగడఁదగు గాటి విలసదార్యావహదప్రతిసలుపఁ
దనయినవ్యాప్తి సంతతమొప్పకను మించి సన్మార్గగమనశౌర్యలనుఁ బొల్పఁ
దనరాజవిఖ్యాతి వినుతి కశక్యమై పరదకబ్రభేదన పటిమఁబూనఁ
దనధర్మ దీపతిత్వ మనిశస్తుతికి మెచ్చి ఘనకీర్తి కటకాది గరిమఁబొందఁ
నతఁడు చెలువొందు ఘనవిభ్రంగాభిరంగ, నిజకథామందమకరంద నిర్ఝరప్ర
పూరితాఖండ కాండపంకేరుహులంపు, రమ్యగుణహారి యప్పలరాజశౌరి.

ఉ. ఒక్కరిపక్షమున నొక్కరికట్టి నగారి మేలి దే
యొక్కెడయూరె సంగరమహీస్థలి నొక్కొకపక్షమండలిన్
వ్రక్కలు సేయ నిందుకయి వాడిగొలంగదు నాల్గుదిక్కుల స
మ్యక్కులశాబ్ధి శీతకరుఁడై తగు నప్పలరాజమౌళికిన్.

సీ. నెరిమిందురిపులగుండియలకు గాలంబు మత్తారిసమితికి నెత్తిపికుగు
వికటాభిమానిభూపాలికిఁ గాలసర్పంబు గనుపతిపగర మూకలకు మిత్తి
భీకరవైరిదమూకంఠపాశంబు దండిశాత్రవులకు దండనారి
కతిశవిరోధిసంఘమునకు గరళంబు సమరాహితాళికి శమనదండ
మహహ గాంభీర్యశాలి దివ్యత్ప్రభాని, రాకరిమహోళి యప్పలరాజమౌళి
చటులా... గతక్యా కాత్మేయతివిప్రధార.

క. అతనియనుజుండు వేంకట, పతినృప మార్తాండుఁ డనఁగఁ బ్రబలెనహో యు
ద్భృతశోభాపటలాంకీ, కృతసంయుగరంగ ఖిలరిపుకాశికుఁడై.

శా. శూరాగ్రేసరుఁడైన వేంకటపతి క్షోణీగలానీశ్వరుం
డౌరా! వీరవిరోధిఖండనచణుండై నిరా సారాంగనల్
బారుల్ దీరుచు నంతరిక్షసరణిన్ బ్రాంచన్నవీనాధిపా
దారాలింగన సంగమ ప్రకటితసౌఖ్యాయత్త చిత్తాబ్జలై.

సీ. తనపాలిపుణ్యరివచ్చిన సుకృజనముఁ దాఁకొ–ను లేమిలేమిఁ జాపు పాపిష్టపాపుపు
తనకల్మిఁ గండఁ జేరిన దీనజనరాజి మగిని బ్బరపు నొప్పిమాన్పు జెజ్జ
దనద యూదృష్టిఁ దాసినవారి నెవ్వగిలీవ గమిఁదుర్గుదువాఁ డిసురియ
దనపేర్మిమననుసరించిన బుధావళి పేదరికపు టేనుగపంచు మొకము లేఁమ
భళిర! యిటువంటి మేటి యీజలనిధాన వలయితాఖండధారుణీస్థలినృపాల
తిలకములలోన వాసికెక్కఁగలఁడె యనఁగఁ, బ్రబలె శ్రీ దాట్లవెంకటపతివిభుండు.

మ. హరిశౌర్యుండగు దాట్లవేంకటపతి క్ష్మాధీశ బాహాసి శ
క్తి రణక్షోణి భయంకరాకృతి రిపుక్ష్మాంతరాసృగ్ఝరీ
తరసాస్వాదనవృత్తిమత్తిరి మహోద్యన్మూర్తి భేతాళని
ష్ఠురహస్తాంచలతాళసంగతి నటి...
మకమదుపరి...

తను శ్రీవేంకటకృష్ణనాయక మహీనాయకదిష్ట వృత్తి [illegible]
ధనదాన్యా [illegible] భూపతిదానముల విద్వత్కృ[illegible] కన్యకన్. (౧౭)

క. చినవేంకటకృష్ణనృపా, వనజాక్షీకమనం[illegible]
[illegible] గావఁగావక, జనవిభూ వక్షవైరి [illegible].

ఉ. వేంకటకృష్ణభూవరుని విశ్రుతకీర్తికి సాటిఁబోల [illegible]
కృ[illegible] పాకశాసనుఁడు జాలక యోషిఁగబోలుఁ [illegible]
[illegible] వాకలనయ్యె [illegible]
[illegible] సమగ్ర [illegible] పయశ [illegible] గా ఁడునే.

చ. గణపతియే శుభాకృతిఁ బురందరుఁడే చిరభూతిఁ గన్నఁడే
వితరణశాలి దాట్లచినవేంకటకృష్ణనృపాలు [illegible]
గణపతియే శుభాకృతి పురందరుఁడే చిరభూతి కన్నఁడే
వితరణశాలి యాయుఁబృథివీస్థలినే [illegible] సుధీసమూహముల్.

మ. [illegible] మతిన్ [illegible] ముగ్ధాలయము [illegible]
డలలో [illegible] ద్భూతమౌనని [illegible]
కులపాలు [illegible] గల్పభూరుహము లోకుల్ మెచ్చ శ్రీ [illegible]
[illegible] వేంకటకృష్ణదాత్రుఁడు చేతోభీతి [illegible].

మ. వెలసెన్ వేంకటకృష్ణభూపతి భుజావిర్భూత శౌర్యోగ్రవి
జ్వలనార్చిం బ్రభవించు వైరిపురభస్మం బూని యాస్త్రీయని
ర్మలసత్కీర్తికి సాటిరాబెనఁగుఁ దారాభ ద్రవకుంభంబునం
గలదుర్వారకళంకకాళిమదొలంగ న్వాన్నెఁగావింపుచున్.

ఉ. శ్రీకరపూసపాటికుల సింధుసుధానిధి రామచంద్ర ధా
త్రీకమనాత్మజాత యువతీమణి సద్గుణరాశి నుత్తమ
శ్లోక వరించె భద్రమను శోభివచఃకిలనాని రస్తద
ర్వీకరమాలి దాట్లచినవెంకటకృష్ణ నృపాలుఁడర్మిలిన్.
చినవెంకటకృష్ణక్షితి, జనపతిభద్రాంబయందు సౌందర్యరమా
వనజాంబకు వెంకటపతి, మనుజేంద్రుం గనియె సుజనమాన్యున్ ధన్యున్.
తమ్ములిరువురుఁ దను సంతతమ్మనుచిత, భక్తి సహితమ్ముగాఁగొల్వఁ బరమభోగ
భాగ్యముల మించి సజ్జనప్రణుతిగాంచి, పుడమిఁబాలుపొందె నప్పలభూవిభుండు.

మ. విభవేంద్రున్ సరిభావించి రప్పలమహోత్సవశాని కయ్యెండిరా
నిభబంగారమకీర్ణ రాత్రిజాలు సన్నుతిప్రసిద్ధిశాశ కీ
ర్తిభరుల్ వెంకటకృష్ణ వెంకటనరాధీశుల్ సుధాంభోధిం గా
స్తుభచింతామణులట్లుగన్ సహజతేజోదారు గారేయుగై.

క. వెంకటకృష్ణక్షితిప మ్రు, గాంచుఁడు విలసిల్లె గుపలగోపాల సుధరా
తంక కళాన్విత్రివిభ, యంకర సంచారక కళలయందగ్రిజాడై.

సీ. భూవిక్రమునకు మాభూతికీర్తులకివి సంచాస్య గోరాజ పటిమఁదాల్చు
నీతిగాత్రవిభ్వ సూనృత ధైర్యములకల్మి కాలకంధర ధర్మశీలఁగాంచుఁ
బటుతనూబలక ళాప్రజ్ఞా కృతులబుద్ధి మరుకిశ్వరాత్రి భూసురిమలాగమును
వచనకభీరతా రుచిదయామహిమ లమృతాబ్ధిగురుభామసమలెఁ బూను
నౌర యిలఁపనవెలసి దిగంగనారు, దాంచుకీర్తి తురగకురంగి దళిత
రాజితాహిత భూపాబ్జరాగ పాంసు, పాలి వెంకటకృష్ణభూపాలమౌళి.

చ. అలఘుతరాంబు కానలశిఖాభిహాతిన్ సముదాత్తనుద్విష
జ్జ్వలదవలేప జృంభణము వాపిసమంచితగోత్రి ధర్మకా
శలన్వితగ్రా యహీనగుణసంపద రాజవరేణ్యుఁడోయన్
వెలసెఁబోగడ్త దాల్లకుల వెంకటకృష్ణ నృపాలుఁడెన్నగన్

సీ. పెనురాయిపెలుచ మూపుననోరుకొని కృంగబడి యస్వాయమూగు బహుగఁ దెగ
కలితమదాసన్న గంధాప్తిఁ దమమొకల్ దారెమంగని మహోద్ధతులగొరగి
పాకవిస్ఫురణ చొప్పడియున్న చోఁ గడలనికఠోరాత్త్రుల చనువుకోని
వినిన గానకక్కన్న పినకకోరల వినఁబెడలఁజిమ్మత్ర నాని నీసడించి
పరిమద మిగోగాత్ర రత్నగర్భాపురంధ్రి, మానితైశ్వర్యనిధి సప్రమత్త సరస
హృదయ మృదుభాషణాస్పద వచనకలన, దాట్ల వెంకటకృష్ణభూధవుండెసెఁ.

ఉ. లాలిత దాట్లసత్కుల కళానిధి వెంకటకృష్ణ భూవరో
ద్వేల యశస్సుమగ్రిరుచి విభ్రితభూతి నిరూఢపార్శ్వల
శ్రీలసమూన పేంధలానరించు మెలుంగులు గాంగభంగ రిం
ఛోలిక నంశుమాలికిఁ దిశూలికి గాలికిఁ దమ్మిచూలికిన్.

సీ. ఏమేటిసంపత్తి ధీమదార్యారామ సంతానమునకు వసంతసమయ
మేధీరుభుజయష్టి సాధుకీరకలాపమునకు మంజులఫలస్ఫురిత శాఖ

యేధన్యుఁ డాన మహీన దీనార్థి హృత్ప్రియదాక్షిణ్యకళానిధానబింబ
మేపుణ్యచారిత్రు మొంతే కవీంద్రబృందములకు మధురమరందలహరి
నతఁడు తెలుపొందు నగధీరుఁ డరివిదారుఁ, డభినవాకారుఁ డనవరతాన్నదాన
కారుఁ డధ్యాత్మవిద్యావిచారరతి, కాలి వెంకటకృష్ణభూపాలమౌళి. ౧౨౭

ఉ. విమలయశుండు దాక్షిణుఁడు వెంకటకృష్ణుని భాగ్యవహ్నికిన్
సమధికపాణిఖడ్గకులిశంబులకు న్మదవైరిలోకరా
జ్యములతిమాత్రనిస్తులతరాజ్యములయ్యె దురాగ్రహోన్నమ
త్కుమతినృపాలగోత్రములు గోత్రములయ్యె జనుల్ నుతింపఁగాన్. ౧౨౮

సీ. అతనుశాత్రవగర్వహరణనిష్ణాతుడై నలరాజుట మహేశుఁడగుట యెట్లు ద
యసమానదానవిధాన సమృద్ధిఁ జెలఁగుట రాజరాజఖ్యాతిఁ బ్రబలుటకు దె
యకూర నరకసంహారసక్తి నెసఁగుట పురుషోత్తమఖ్యాతి నొందుటకు దె
పగచక్రవర్తనప్రౌఢిఁ దీపించుట భాస్వత్సమాఖ్యచేఁ బరఁగుటకు దె
యనుచుఁ గవిబుధులెన్నఁ జెన్నలరు దివ్య, భూకచకుచాగ్రభూషిత శ్రీకరైక
కీర్తిముక్తాఫలంబు రక్షితవనీప, కాలి వెంకటకృష్ణభూపాలమౌళి. ౧౨౯

ఉ. విరహితశక్తి శాత్రవుఁడు వెంకటకృష్ణుని కాజి నోడి భూ
ధరముల కెక్కియున్ భయముఁ దాల్చు దరల కంధరామణీ
హారతఁ గటితటీగరిమ నారుకుచల్ చామలం దమోదిత
ద్వారజయశంఖచక్రకరవాలశరాసనశంకితాత్ముఁడై. ౧౩౦

ఉ. విలసితమూర్తి దాక్షిణుల వెంకటకృష్ణవిభుండు మన్మథా
తుర్యకుసిరుల్ ఘటించి కృపతో జలమ్మృగ్వల లక్ష్మిస్థితా
తలఁపల వంచజేసెనని తజ్ఞులు సారెకు వేము శ్లోకఁడా
రిలఁ గొని యాడఁగా విని కవీశ్వరులైరి కవీశ్వరుల్ ధరిన్. ౧౩౧

గీ. స్థిరతరసుకీర్తి కాలి కద్రి వేంకట, వరుఁడు వెంకటరామభూవరుని సాధ్వి
సుగుణశీలమనుజనించె సుందరాంబ, వార్ధిఁ బొడమిన మందారవల్లి పోలె. ౧౩౨

ఉ. శ్రీమదవ్వేంకటకృష్ణభూపతి వరించెన్ వేశ్యనాసుందరాం
భామ, శ్రీద్విపరాజయాన రఘురామక్షత్రవిభుం డుర్విజా
రామారత్నము భంగి శంకరుఁడు శర్వాణిం బలెన్ దాతనా
సీమానేత్రుని కీర్తి లోకమభినందింపన్ సిరుల్ హెచ్చఁగాన్. ౧౩౩

గీ. పతివిహితకార్యకరణి శోభనగుణావళులను వెలసినట్టి శ్రీసుందరాంబ భళిర
పుట్టినింటికిఁ గండమూల్ మెట్టినింటి, కవనిఁ జెలితనము గౌరి నవహసించి.

సీ. సజ్జనస్థితియోగ్య సౌభాగ్యలక్ష్మీధురంధరతాస్థితి రతియె కాదె
మహనీయతరసుధామధురవాక్యవిశేషరచనావిభూతి భారతియె కాదె
యాత్మనాయకసపర్యాభక్తి భావనోచితమనోగతి నరుంధతియె కాదె
హితబంధుజనమనస్ప్రహణీయశాశ్వతసంపదున్నతి రమా సతియె కాదె
యనుచుఁ గొనియాడ నెసఁగె రాజాధిరాజ, గాట్ల వెంకటకృష్ణ భూనాథుని సాధ్వి
బుధజనసురనుతిశ్రీ సుభూమితల్లి, సుచిరగుణావళులను శ్రీసుందరాంబ.

గీ. సుందరాంబయందు సుతను లక్ష్మీనగసాంబసుతుని నప్పలాఖ్యమతియు
సీతమాంబ వధూటి గాంచె వెంకటకృష్ణ రాజపుంగవుండు దేజరిల్లు

ఉ. ఆనయశాలి లక్ష్మునకు నగ్రజనమ్యుఁడు బంధులోక స
న్మాననధుఁడుండు భోగనరసమ్యుఁడు ధన్యుఁడు గౌరరూపలీ
లానిధి కీర్తిశ్రీసంధాన వెంకటరాజమేదినీ
జానికవీశ్వరుల్ ఘనసుగాంగుణు నాకుఁగన నమ్మహామహున్.

సీ. తనతనూసుకుమారత మనోజరాజరాజకుమార రాజరాజసముఁ దెల్పఁ
దనమహాసౌశూర్యరత శతానీకకిశోర మనుమానగమన గౌరవము జూపఁ
దననిరంతరదాతృత ఘనాఘనసుమాఘవనవనీకామధుగ్ఘనల నింపఁ
దనసముజ్జ్వలసమాఖ్య వనారవిందచందన శరత్కాదకుందరుచి దాల్పఁ
దనమనోవాగ్య గాంభీర్యధైర్యపటిమ, లమృతకూలంకషాధిప శమనదమన
శైలలీలాపరిస్ఫూర్తి నొలిసెరపఁ, దనరె వెంకటరాట్కుమారమందాను విభుఁడు.

సీ. తనువెల్ల విషపుంజమని పయోనిధి రోసి తృణమండయని చెల్లఁ దోలఁగనడఁచి
గతిలేనివాఁడని క్షితిధరాగ్రిణిఁ బట్టి దుడిఁజికుక్కనని సంతుసాబగు దెగడి
పాపజాతియటంచు ఫణిరాజు నిరసించి ముసలియటంచు హాలాంకుఁ గసరివైచి
బహుభాషిణియటంచు భారతి నెగ్గాడి గుహాశ్రీగుననిహరిశోదమనెంచి
యఖిలబుధలోకనుతిపాత్రమైన యఖండ,పద్మగర్భాండభాండసంభరిత విమల
తరసుధారాశినాఁబోల్పఁ జిరసుకీర్తి, గలసుకృతి వెంకటకృష్ణమంత్రివిభుండు.

ఉ. భూనతకీర్తి కాకరలపూడి కులాంబుధిచంద్రుఁ డార్యగ
ణ్యానిపుణుం డహీనగుణసాగరుఁ డచ్యుతరాము నందనన్

జానికమున్ దయావినయశాలిని వెంకటరాజమోహిని
జానిపరిగ్రహించె సిరి శౌరివిధంబున నార్యులెన్నఁగాన్.

గీ. అప్పల క్షితీశ్వరా చ్యుతరామరా, జులను గాంచె సకల సుజనసుతుల
విభవకీర్తి శాలి వెంకటరాట్సుమం, గానువిభుఁడు తనదు దారవలన. ౹౩౬

సీ. హృద్యానవద్యసురేంద్ర సాంద్రీభవద్వైభవాకరము శ్రీనగరవరము
సకలవేదపురాణ శాస్త్రప్రవీణవిద్వజ్జనోత్కరము శ్రీనగరవరము
సమగ్రబాహాటోప శాత్రవభూపచేతస్తాపకరము శ్రీనగరవరము
ఫలపుష్పపల్లవ పాదపశోభితోద్యానబంధురము శ్రీనగరవరము
నిరుపమాగార గోపురావరణ హర్మ్య, సిద్ధతామూల్య కళ్యాణ నిఖిలరత్న
కాంతిసంతాన పరివృతాశాంతరము స, దాసుజన మనోహరము శ్రీనగరవరము. ౹౩౭

మ. తనకాధగ్రవరాఖ్యపట్టణ రమాతన్వంగి సాక్షాత్కరిం
చి నిజార్చ్య పరతంత్రయై మెలఁగ నాఁజెన్నొందె శ్రీసుందరాం
బ నవీనానుపమానభోగములఁ జేర్పంగా జపంబు ని
పెనయన్ శాశ్వతభూతి వెంకటమహాకృష్ణప్రభుం డచ్చటన్. ౹౩౮

మ. అనువొందన్ రతిసుందరీ నయన పద్మాత్రామోద సంపాదినూ
తనలీలాన్వితుఁడై మహోగ్రరిపుజాతస్ఫూర్తియు లోకవ
ర్ధనకారి ప్రతిభాధురీణ సుమనోధర్మప్రత్యయుఁడై బాంధవా
ర్త్యమితిన్ వెంకటకృష్ణభూపతి మహీరాజన్య కందర్పుఁడై. ౹౩౯

ఒకగోత్రనగ్న నంతొంగ శౌర్యగుణాను నేరుపుఁ గన్న తని పౌరుషము దెంత
యొకనాస నెట్టకేలకు దోర్పిటయేచి రంజిలుచుండునతని దాక్షిణ్యమెంత
యొకప క్తిగని సాజి నోముచు బల్మి వహించి దీపించునతని గాటోపమెంత
యొకతరి నోఁగివిప్ర కొగిగర్జిలునఁ [illegible]
[illegible] ౹౪౦
బహుళరిపుసంక్రాంత గర్వాపహారి బహువిత్తి, కొసఁగు శ్రీదాత్ల వెంకటకృష్ణవిభుఁడు,
పటుదాతృత్వ గభీరతా వినయ సంపత్సౌక్రియ శ్రీలనొ
క్కటఁ దా మందారసరస్వ దంగిరస పాకద్వేషి పాదాబ్జినీ
విటులీడౌదురుగాక యన్యులెనయే వెయ్యేల శ్రీధాత్ల వెం
కటకృష్ణక్షితిపాలమౌళి కరిరాట్కగ్రావ దంభోళికిన్. ౹౪౧

సీ. తనయుఁడగుచున్న భానునకుఁ బినరంగ కేపలుగ రేవాయుఁ దానసత్రి వహించెఁ
దనయుఁ త్ర మనుచూపుత్రజని సతిభాను వెలిసమస్త్రులు కట్టాక్షి విభవముగానెఁ
దనపంక్తిజిహ్వ నారాయణుగ్రీ త్రిగోలుగ వయుగురి గళగౌరవమున మొలచెఁ
దనపత్నిహాలగాడ దళలసట్టి సుగరాజిత హిమాంశుపీలుకు వాక్ప్రశోంసర్వెఁ
భానవముఁ బాజఁదరమునకు మ్రాగరజము నదవలఁదిక్షామనుక్రాఁ జైపదఁడిమిత్ర
యొపసుశ్రీరాట్లపావకటక్కష్ణ భూప, పుణ్యశిఖామణిసత్కీర్తి సూనమతికి.

శా. సుశ్రీయుక్తు ననంగ గాఢుఁ డురు తేజోమయుఁడా దాత టి
విశ్రాంతక్షితిక్ర్తిప గుణదత సంపన్నార్త్రుల సాధ్వంతుఁడౌ
రా! శ్రీమంతులకెల్ల మేఁటియనఁగా రాజన్యత్రరూపా
జక్కి వెంకటకృష్ణభూపరమణుఁ డాచంద్రార్క మింపొందెడున్.

— షష్ఠ్యంతములు —

క. పితాబ్ధిగుణమణికి న, రాతిక్ష్మపపృథ్వికి బంధు రాజముఖాసరో
జారిప్రభోమణి కపట్టున, జాలమునే బలశిఖరాది గోవిందకెకిన్.

క. లలనాస్మరునకు సంగర, గెలనానాహితపతివిభవ నాతిదవ
జ్వలనాబ్ధిస్తుల నాగ్రిమా, కలనాయక్షపదనునకు జగత్ప్రతునకున్.

క. అజభామాహిమఘామాం, భుజభామానిల సుకీర్తినుతిపొ నకు నూ
రిజనాక్ష్యభిశుభమతికి ర, విజనాకరుప్రియవిత్తిక్కి విభవోన్నతికిన్.

క. కరుణాపురంకరుణాకి, భరణకటాక్షవింద భాసితవదనా
గ్రీకసౌదంచితవాక్యము, ధురతాపరిహాసిత నాగ్వసూ రమణునకున్.

క. శ్రీమాహిలపము గన్నతి, శ్రీమతికి మనోజ్ఞరూపజిత గతిగతికన్
శ్రీవిద్వాంకలగ్నస్ష ఘత్రమండలపతిఁ గాష్ట సద్గతికన్

వ అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నాయొనర్పంబూనిన విజయనందనవిలాసంబను మ
హాప్రబంధంబునకుఁ గథాప్రారంభం బెట్టిదనిన.

——(౦)——

— కథాప్రారంభము —

చ. స్థిరతఁ దగ నేలు ధర్మనిరతిన్ జనమేజయ భూతలేంద్రుఁడా
హస్తిపురి రాజధానిగను గౌరవవంశసుధాకరుండనం
బరగియతుల్ దలంక ఘనమార్గ పరిభ్రమణైకవృత్తి మే
దుర సుమనః కదంబ పరితోషణకారికళా కలాపుఁడై

చ. అతఁడరి భీమవిక్రమ సమగ్రిత జీవనరాశి వేష్టిత
క్షితి భరణప్రవీణుఁడయి చెల్వువహింపఁగ నట్టి కొల్వునం
దతులితశోభ మహత్వనిధి యగ్ర్యమతేజుఁడు శాంతవర్తనా
న్వితుఁడగు పైలనామక మునిప్రవరుండొక నాఁడువచ్చినన్.

క. భారత భారతికథా, పారఁగతు సుగుణసాంద్రుఁ బైలమునీంద్రుం
జేరి జనమేజయుండు నయా, మారఁగఁ బ్రణమిల్లి భక్తి నాతనికనియెన్.

మ. అనఘా బో సకలప్రశస్త్రాళి, పురార్థ బుధ స్వక్రియము
ఖ్యాపించాల భూమిసభ్రము రసాక్రాంతాత్మలంజేసి యా
య్యన నస్త్రధర్మజన్మసంచితము పుణ్యాగొట్టిద్యో విూరలిం
పునని చేప్పిటికి నేగుదెంచితిరి సంపూర్ణానురాగంబునన్

క విూరాక సకల శోభన, కారణముస్వార్థ సిద్ధిఁ గాంచితిని విప
ద్భారంబెడఁదొలఁచితి వి, స్తార శ్రీసుగుణసాంద్ర పైలమునీంద్రా.

క ఘనుఁడగు వైశంపాయన, మునివరునవలన శేషధర్మములు వింటిని నా
విననియదిగలదొకటి దా, నిననాకెఱిఁగింపవలయు నేరుపుమెఱయన్.

ఉ పుణ్యకథాప్రసంగము లపూర్వములైనవి తెల్పువాక్యనై
పుణ్యము నీక గల్గునని బుద్ధినెఱుంగుదు విప్రపత్రియా
గణ్యుఁడుసీరి పుత్రి బలఘస్త్రగృహాతురిన కుగ్రశాత్రవా
రణ్యదవాయితాకృతికి రాణిగఁజేయు చరిత్రిచెప్పుమా.

వ. అనిన జనవల్లభున కత్యంత మాధుర్యగుణవచనంబుల నమ్మునివల్లభుం డిట్లనియె.

క. విను సావధానమతివై, ఘనవాహనుపట్టిపట్టి కళ్యాణకథన్
విన నదిశ్రవణంబులకు, త్యనుపమితాక్షీణ సంభ్రమాపాదియగున్.

ఉ. వెన్నునియాజ్ఞ ద్వారవతి విశ్రుతదివ్యకవాటగోపురా
భ్యున్నత సాలసౌధముల భూరిమనోహర నూత్నరత్నదీప్తి

న్నలువొందనాకపురి నీనికేఁడి కైయనఁగ బాద్దిసఁ
పన్నుగ విశ్వకర్మ యనసమానచమత్కృతిఁ జేసెఁ జేర్పఁగాన్.

సీ. పారిజాతప్రసూన బంభరశ్రేణిక్యుతుల్ కారుమొగులచాయఁ గడకుఁద్రోయు
మందిరపురవిరాజ మణిప్రభాసితతుల్ జగలుమానికము దేజమ్ముఁ గ్రమ్ము
గుహ్యగాశ్మత్రతి సుకుమారతి సంతతి పారిజాతభాభాతాలు పొలుపు దెగడు
సౌధపీఠకలాప సమధికరోచులు పండువెన్నెలనిగ్గుఁ బారఁజిమ్ము
సౌధశిఖరాగ్రవిరచిత, చక్రకలశతటవి కీలితవిమలముక్తాకదంబ
రుచిర మగు భూతతారకా, నిచయ మన్నగరి విభవ మెన్నఁదరమె వాగ్వరునకైన.

చ. పురహరి నీలసౌధములు పొల్పుమీదఁ జెరఁగ తేలుదైణవ్య
గ్వగచరణాబ్జనూపురరవస్థ నిటభ్రుకుటింపఁ జాపకా
యచుచితటిత్పచాగ్రి నవహారఘనోపల మండలీ నిరం
తరగతి ఘర్మబిందుజల ధారలచే స్తనయిత్నులో యనన్.

ఉ. తేటగు నిల్వుటద్దముల తేజమునందగు సాలభంజికల్
చాటిలు నిద్దపుంగరుడ పచ్చల కంబము లాయతోజ్వల
స్ఫాటికవేదికల్ చలువ చప్పరముల్ మణిమంటపంబు లె
చ్చోటను జూచినన్ నగరిసొంపు గణింప విధాత యోపునే

క పురసౌధ కవాటతట, స్ఫురదురు మణిబింబ దంభమున నానాది
గ్వరనికరము దౌవారిక, గరిమన్నిలసిల్లు దేవగణము నుతింపన్.

ఉ. భుక్తికిముక్తికిన్నెలవు పోల్పగ నిందుజనింతమంచు నా
సక్తి సుధాంధసు ల్సకలజంతుమిషంబున దోపఁజూచి సు
వ్యక్తినథోజగన్నిలయు లన్నగరీపరిఘాంతరాళ వా
ర్వ్యాక్తిఁ జరింపుచుండ్రు హృదయోదిత సంభ్రమజృంభమాణులై.

శా. పోరాముల్మణి గోపురాగ్రముల నేపారిద్దున్ నిలింపుల్మితాం
తారామస్ఫుట సూనగుచ్ఛమకరందాసారశైవాలినీ
తీరాంభస్సరసీవిహారముల నెంతేనిర్గతశ్రాంతి నా
యారన్నిల్చి సుఖింపుచుండ్రనుదినం బుత్సాహయుక్తాత్ములై.

చ. జిలుగుపసిండి పాత్రపనిఁ జెన్నగు మేడలఁ జంద్రకాంత మం
డలరుచి మద్దవాకుముల డగ్గరిసారెకుఁ దొంగిజూచు క

నలకూబరలక్ష్మీక్రోడ మరుదాపగ దమ్ములఁగాని చోఁదరం
బ్రాఁకవిమోలరాల్పునయశంబు మిళితకమ్మునిచ్ఛలంబునన్.
నగరిపువైభవోన్నతిఁ గనంగను నప్పుటభేదనంబునన్
మృగనయన ల్గడంగి విచరిత పరీతముల ద్రిప్రిప్తహా
భ్యాగణిత కాంచనస్థగిత హర్మ్యతలాంతిక సూర్యకాంతుల
న్నెప్పి చరింపుచుండుదు రనూనసు ధాంశుశిలాలయంబులన్.

ఉ. ఉన్నతసౌధ హీరకుడ్యులుజ్వలసాల వినీలకాంతులు
ద్యన్నిలమూల్జరాగి మృణాలబకవీధిఁ దగన్నుధాంధకు
ల్పన్నతదేవ సింధుజలజాతహితప్రభ నాసుసన్వతు
ల్పున్నగ నిండుఁగూడెనని బల్మరుగ్రుంకిడఁ జాతురాద్యుతిన్.

చ. పురిఁబుషితాహి భుక్ప్రికరముల్మణి కాంచనసౌధవర్యపుర
పరివెలయున్నిజాశ్వగత బద్ధభుజంగము జాలిభీతిలాఁ
గిరులునటంచు భానుఁడిరుగ్రేవలఁ బోవఁగ నాటనుండియు
న్నరశిపస్రిసిద్ధిగాంచె నయనద్వయసౌఖ్యజముల్ గణింపఁగన్.

సీ. బలభేది వీటిసతుంలకు, గలిగినజవ్వనము సాయగను దిగిచిపుర
క లలనల నమర్చిశతధృతి. యలరెఁదనుఁ జనులు చమత్కృతియాశాలితమున్.
సౌమునికళలో మెఱుఁగిడు, కాముని యాలరంప గములాకాంచనశోభా
క శ్రీమెఱయు సరితములోయనఁ, గామిను లన్నగరి నింపుగాంచుచు వెలుచన్
నానావిధ ఫలపల్లవ సూనలతాపుష్పహారశోభితనికటో
తే. ద్యానవనకుంజముల నిజాధీనులతో మెలగుదురు పురీందునిభాస్యల్
పరగన్నాల్గుమొగంబులన్ విధిత్రియాహారాయతాసక్తిఁ జె
న్నారయుంగాయది యంతసేప నిపురహారిద్యన్మహీలోకన
గ్గరులేకానన పంకజాభ్యసిత శశ్వద్వేద వేదాంగత
: త్వరహస్యార్థ సమగ్రిలై సిరులదేవంబొల్తురెల్లప్పుడున్.

మ. అరినిర్భేదనశక్తి సత్ప్రథచరత్వారూఢి లోకైక సు
స్థిరసోమాబ్జసమాఖ్య భూరిసుమన శ్శ్రీమనోమోద కృ
ద్వర సంపూర్ణకళాప్తిత స్తవలరూపాన్వహప్రిధానంబు నం
బురరాజంబున రాజమండలము పొల్పుంగాంచు నత్యున్నతిన్.

మ. నవసంఖ్యాకములౌ నిధానములతో నల్వొందెడి త్రోయునీ శ్రే
తువిధిన్ మాన్పఁగఁ జేసెటందు దక్షిణస్వామి న్నగంధాలి ప
క్కిపసంఖ్యల్ గలిగెనుకాఁకేరు తో ఁర్దించి ని నాగ్రంధిక
భువి శ్రీమంతులఁ జేయు సుందరగిరిన్యాగ్ని- గిరీటుల్ విభున్

చ. పితృపతికాకటముక్క ప్రాగ్దెశకి నాకటప్పుడంబు రేవతీ
పతిపతికాకటసాగిరి పసన్ బరికించఁగ నట్టివారలే
గతిగ్నపి జేసి భూమిసుప్రియగాఁ దగ నేర్పరటందు లెస్సగా
స్థిరపదజాల్ హాసిప్రసు గుత్సిద్ధి నిర్జలస్థైత్య నోన్నెన్

సీ. దివిఁబాసి గగ్రాభాగి భుపాగ్రిగుడెం చెనా విపక్షిప్తుల దన్నువిగతు లమరు
నుతుశె త్రిదలగంధ గరిపిశిత చ్చనాయులను కోటల గాఢప్ప మొలలై లపురు
తలిమతక్కరము సచేనకీర్తినో చెనా నవవయః ప్రియదానసంబఁద నరు
బలసైరి పెకుక్కరూపులు నగ్ని షాశ్చ నాకమునిమ రాజసద్గోయిలా త్ర
భువనభయ నాశని యాసనభూరిరనుషు, రెత్తి విలసిల్లినామహో దాత్తబాహు
శౌర్యశౌరేయ సద్భట సంఘమొనగు, రమణ పెంపొందు నమ్మహారాజధాని.

గీ. హరిపలక్షలు మానకటాక్ష సరసు, లతికచలు కాత్యుక్రిక భూమిగౌరి రామ
లును ఘటస్తనులగుటఁ జేరక్కనగఁ దత్పురంబు వెలయాంకు సౌభాగ్యరాసుతో

సీ. పసుపుక్క నీడంచ నొసగెదే చెలి వెలయాక నాదచడ సికలక్కు
ననఁబోఁడి పలుక గప్పనవి పూబంతులా యానతిసిప్రియుగు చేరఁడటవలదు
రొలనాగ యారెమ్మె నేనాసఁ దావులానెక మున్నయొకడు కొన్నదిసగసుఁగ
చలిపలు చెరగుల చేనమ్మె చూడెదు కల్వలందాన లేనికాంతు తూల
వెలది కాంచనమాలిక వలెనటన్న, బురుషగత్త్యయ్యనతుఁ దక్క నొగలకమ్మ
ననిపటులతోడ సరోత్తరూలాడికొనుచు, ననుదినము పువ్వులమ్మెదురవిపల చట

సీ. కరపాలి పుష్కర పరివర్ణములుప్రులు గోత్రులు వన్న చానున్నతు వెన్న నేల
యతిదీర్ఘదంత సంహతిఁ గొంపులు వెగల్పు నబ్బిక్రకల్పిఁ జేరొక్కనఁగ నేల
జలధుల రొంపిగాగలఁ పఁజాలునటన్న రోషవిస్ఫురణవాకుర్విన్న నేల
పుడమిబాలాశంబు బురింగదొక్క ననంగభూరిమదోద్వృత్తిఁ బాగడ నేల
యమదు జములాడ నైరావతాద్యశేష, హరిదిభంబులఁ దపసాటి యనీక
నగరివీథుల ఘంటికానాదమెసఁగ, సంచరించుమహోద్దామ సామజములు.

క. ఇదు వినవచ్చుఁ బడకోరి [illegible] గదియ, హాయిగఁ [illegible] పదమునకుం [illegible]
జనముల [illegible], [illegible] వెలుగులతోఁ బ్రాయ ఁ.

ఉ. అనగనఁగ [illegible] పతి, [illegible] [illegible] సుగోద [illegible]
యా [illegible] నామున [illegible] ఘన, [illegible]

సీ. లలిత [illegible] [illegible] [illegible] మేఘ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ఱాంబు
బహు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ఉ. అక్రమ [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ముస్.

క. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] న్.

క. అతని [illegible] [illegible] [illegible] గుణలతా
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] న్.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] న్.

అంత.

అసమా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] భువస్.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

నుల్లసద్భూరి సుమపల్లవాజాతి కేపట్టణోత్తమం బుపవనమయ్యె
ననవద్యహృద్య విద్యావతీమణికే నగరశృంగారరత్నంబు ఖనియయ్యె
సర్వభువనభయానకస్థానచటుల, దోర్దండగారవగాహ విక్రమద్యోతమాన
వైరిగిరికోటికేపేఁడు వజ్రమయ్యె, ననగనప్పురి వెలుఁగు లోకాధిపునకు.

మ. అమితశ్రీ నిరతానమజ్జలధిమధ్యాఖర్వసర్వంసహా
పరిమహాక్షీశకులాను బింబనికురుంబ ద్యోతమానాబ్జరా
గమణీచిత్రితనూత్నసౌధ కటకాకల్పాభిరామం బుదా
రమసీమానిధి ధర్మరాజం డలపురిన్ రంజిల్లు నభ్యత్తుడై.

వ. ఇట్లఖిలజనమనోహరుండును విద్యావిక్రమ వివేక వినయ విభరణ సంపద్ద్యోత
మాన మానసుండునగు నప్పాండవాగ్రజుం డఖండ బలతేజోభిరాములగు భీమపా
ర్థాదిసహోదరులం గూడికొని సుఖంబనుభవింపుచున్నయెడ నొకనాఁ డొడ్డమం
డనర్ఘ్యమణిమంటప ప్రతనిజాంతఃపురంబునం గనకాసనంబుననున్న సమయంబున
దాయవచ్చి యానందకందళిత హృదయారవిందయై నిజసుందరీరత్నంబగు సుభ
ద్రి భద్రోచిత సవినయ యుక్తభాషణంబుల నిట్లనియె

గీ. మనుజలోకనాథ మానితకరుణాస, నాథ యిందప్రతిప్రతి నళినమిత్ర
తేజ దీనకల్పభూజ నాకొకఁ దలంపుఁగలదు చిత్తగింపవలయు.

మ. తలికంబుల్ మణిభూషణప్రభృతి సత్కారంబులం బంప న
ర్తిల్లి నేనెందు లేఁగుదెంచి భవదంఘ్రిద్వంద్వసేవారతి
న్నిలుపోదం బహువాసరంబులరిగె న్నంగేగపి తాప్రిదిబం
ధుల నేమంబు లెఱింగి వేఁగజుదెంతున్ మీరలంపంబగున్.

ఉ. జడధితుషారభూమి ధరజాతల మైగల సోయగంపుఁదాల్
చెడగుఁ ద్రుణీకరించి హలభృత్కులకామిని గర్భశుక్తికిం
బొడమె చొకాటపున్ గొమరు ముత్తియమున్ శుభవార్త వింటిన
ప్పుడు మదిలోన సంతసముపొంగె శశింగను వార్ధిచాడ్పునన్.

గీ. అనినహరికుమారుఁడనియె సుభద్రికు, నీవు పుట్టింటకేగి సకల
జనులు వినఁగ నడుగు సౌభద్రికకు నీదు, పట్టి నొసఁగుమనుచు బలునిగూర్చి.

ఉ. అని పురుహూతసూతి సతి నాత్మజునొకనిఁ బనిచి తేపై
నునచి నిజాప్తభృత్యజనయుక్తముగాఁ బనుపన్ లతాంగిలో

చనకుతుకంబొనర్చు గిరిసానుదరీకటక ప్రదేశ నూ
తనవనమండలాంతర పథంబునదా జనియె న్స్వహర్మ్యతిన్.

మ. ధనశాతోదరిగాంచె వారిలసముత్కంచద్ద్విపేయోరుభం
గనితాంతోదకశీకరా మలినముక్తారంగవల్లీ శుభా
యనసంనామణి మంటపాయతన హర్మ్యద్వారకన్ శౌరిశౌ
ర్యనపాత్రాంబురుహార్చనాపరజనాపద్వారకన్ ద్వారకన్.

చ. అగణితవైభవోన్నతిరయంబు మెయిన్ జనుదెంచునా సుభ
ద్రిగణసముద్రి జూచిదవుదవ్వులఁ జారులు వేగవచ్చి భ
వ్యగుణదయావివేక నయవర్తనులన్ బలరామకృష్ణులన్
దగఁబొడఁగాంచి పల్కిరి సుధామధురోక్తులఁ గేలుమోడ్చుచున్.

మ. మిముజూడన్ బతిపంపలోఁ దోలకుకార్తిన్ బుత్త్రింగూడి భ
గ్నముమున్నంరదన మెక్కి యాప్తపరివారశ్రేణితోడ్తోసపం
భ్రమమై కోవలనేగుదేరఁగ సుభద్రాదేవి వచ్చెన్ దటి
ద్విభ్రమనీయాకృతి బెంపుసొంపెసఁగ సాక్షాల్లక్ష్మి చందంబునన్.

క. నాతినిపద్మోదరసకల, సాధినివేశిత మనంబునం దగువారిన్
రావించిపనిచి రబ్బల, దేవాద్యుతులామె తోడితేర రయమునన్.

మ. పనుపన్వారలు దెంచి సప్రణయ వాక్ప్రౌఢిన్ బ్రియంబూన్చితో
డ్తోని తేరఁగ నాత్మనందనునితో గూడ్పై మురారాతిప
ట్టణనాసుల్ నిజమాపలక్ష్మి గొనియాడన్ భర్త్రహర్మ్యాంతికం
బున దేవాయ్యన డిగ్గిలోనికరుగన్ మోదంబుదీపింపఁగాన్.

ఉ. అంత సుభద్రరాకఁగని యాప్తులతో నెదురేగుదెంచి య
భ్యంతరమందిరంబునకు నాయమఁదోడ్కొని తల్లిదండ్రుల
త్యంతముదంబునం బని దదాత్మజుతో నటనూన సౌరభ
కాంత మనోజ్ఞగేహమున గారవలీల వసింపఁజేయుచున్.

తెలిసరస్రజన్నులాప్తులు, బలుచెరఁగులఁ గారవింపఁ బ్రతివాసరము
య్యాలితపంతల బహుసౌఖ్యో, జ్వలమానసయయ్యె సుతుఁసు వర్ధిలుచుండన్.

అంత నొకనాఁడు

శ్రీగోపాలుఁడు గామపాలుఁడు మణీసింహాసనాగ్రస్థితిం
యోగధ్యేయచరిత్రులిద్దఱొకచో నుత్సాహభావోద్యమ

శ్రీకృష్ణుఁ డదియశోదాపార్శ్వమున వాసిస్ దేవకీదేవి
నానాగాథలస్తుతి నిత్యత్వనూతనవ్రతస్థితిగన్.

ఉ. అత్రిజే పోడి తెల్ల నౌకయందగన నాకశిరేఖనద్దరా
యత్ర కుభాంగకారపకనికాంగి సోమువాలుపోల్పుసుభాధవా
చిత్రమనోజ్ఞ జిత్రజునిచే కరవాలము గిస్మృతాస్ఫురా
గుప్తియుతూర్ధ్యరత్నములునుప్ప యాన నస నావె నేసగన్.

ఉ. వచ్చిన నాయదాదిని వర్తిగయూప నసహారంగసం
పచ్చని లేక్షదాసన్నర భాగ్యసంరంభ వహించె గాంతటన్
గుర్విద్వి నిజాంకమధ్యమున నూట్ని గిరికదుళిగర్వ దాగ్రహా
నొచ్చను లేనికూర్మి నయనోత్సవపూర్తిప నమ్ము నాశ్రీ.

క. రోహిణియును దేవకియును, నాహాళికేశపుంజాంచితయనగ సహస్రదయా
త్స్వాహాముసబలి హేరిచెలి, నాహా వికస్రిమ విహారి కభిమన్యునసన్

క. పరిణయమొనరించుటయది, కరము చిరము శోభము నీలఁగనుగొను సుహృ
త్పరివార హృదయసమ్మద, కరమునకు వ్రియ వినుతికాగణముగదా.

చ. అనవినిమందహాస గుని రానను దై నగకాశ సిరిగ
న్గొని మనతల్లులాను పలుకుగ్రహమౌళ్వకము లుబ్ధకంబు బ
ద్ధ్వనవినయాంబుతోడ నవివాడె సుహృన్నునఁ జాంద్రవాది స
జ్జనవికరపిప్రియంబున యొసల్పుచెలంచిన నన్ను భంగులన్.

చ. అనుమతితోడ శౌరియటులాపుదరుక్కులనాలకించి చెం
దనాక తెమలాభాషయును దర్పకయింగాన దాయలొసంగ శో
భన గుణభద్రమైరెగ సుభద్రకు చెప్ప భృత్యపిరియంబుగా
వినతలమూఢి గోపసతి నిన మాట పక్వజి కృపాశాగ్రగా.

క. ఆ సంభాషణమునను, స్వామరశాలిరాసబంపిన సుశీధురం హా
హేమాంబరముల నుతనే, శ్రీమాయమను సదా నోడదాని శిల్పయనూనిన్.

సీ. కలికి నీ కొప్పు తెరగాలి విలువ ప్రోగ్ద్యుమురావ పసిడి రాగాలకొప్పు పరికిణాము సరస
గపురంపు నురట మొక్కు సరోజముఖి వీవఁగను చందనము కొప్పు యతివ నగ
నలకు చెత్తుపు మొత్తముల వనోప్తు వహించి మగువ మొక్కు తెలగాసమును ప్రభాస
కొమరయొక్కు తె బట్టపర్ణికలక్షణము ముత్యాలగోడు గొక్కు మురిపాల్ప

పద్మగంధిగాయకతతి బంగారు బరులు సేయ, దోషరాత్రికి తెగొత్త బురాత్రి గొలువగ
రాజసంబున సౌకుమార్యంబు మీఱ, రమణి ప్రాసాదసోపానరాజి డిగ్గె.

పంచచామరము — సురాధినాయకాత్మజోత్కృష్ట సూక్ష్మ రత్న చెల్వంద
ముగా సిరి తనాలకించి చెన్నెద ... చెంపను
త్రిరాజ వెచ్చనా తలంపు దాకు తొంస్తు పదిం
గరంబు చేకు జేతు కొంజగంబు చాయ నవ్వగన్

క. అని సందియంబున

మ. సరసంపున్ నటసాంపుగన్ బయనగుల్ సౌందర్యధామ్ముల్ కనూ
పురయుగ్మారవ నైతికంబున గృహప్రాసాద్రిరాజీపదం
పరగన్ దిగుబ్బ వేణువుల జైలింపన్ గామనంపాయ తత్
గురు మైత్రీను సుభద్రిసాంద్రి వేణుకాలాలాంతరంగంబునన్.

మ. అరువేడుంగని సంతరిన్ సుగుణమార్గన్ దీపరేఖామణి
హారసౌజన్యనిధన్ బలాద్యుతులనూనానంద భావంబునన్
సరసన్ ప్రేమమయోన్న తాసనమునన్ సద్భింప శాస్త్రామణీ
భరణంబొప్పసిత యంగజోపరిపరిభ్రాజిత్రరాశీ ప్రభన్

గీ. అంతమధ్యకైటభారి సిరియుంబుదోలుక, రోహిణీ దేవకీపురంధ్రిలు వరాంక
తలమునటించు పూరెమ్మ తెలుపసిడి, సోమగపురామ్మ శశిరేఖ డాయబిలచి

గీ. కరము కనికరమున మురవైరి, తనుబిల్వ ద్వారితగమన లీలగుణచరణ
నలినకటక ఝణఝణ తారర కోలాహ, లమున శౌరి సమ్ముఖమున నిలిచె.

మ. నిలువంజాలికరమ్ము లందిగిచి సాంద్రీభూత వాంఛలో
దలనూపన్నను నైంభ్రాంతకుడు నాతెల్లీ? చక్రిపుత
ల్లి? లతాతన్వి యటంచు నంకమున నోలించిర్ప నచ్చాలు ని
స్తులదీప్తిన్ దగెంబు భ్రూవికటవిద్యున్మాత్రలిక నోపలుమన్.

అల్లన సాదరి ప్రియువయస్య ముదంబున నెత్తికొన్న మే
ల్లో గెలరాందిగిచి యంకతలంబున జేర్చికూర్చి సం
నల్లశిరంబు మూరుకొని నిద్దపుకూకటిదువ్వి మేన రం
ల్లుసువర్ణభూషణవిశేషముల న్సవరింపుచుండగన్.

క. మృగమదరుచియంకయుగళి, స్థగమొప్పు సుభద్రకౌముదిక గన్గొనియును జా
పములను దొంగలను గూర్చిరి, సరవిన్ హర్షంబు చంద్రచంద్రికలకున్.

క. ఇల శశిరేఖాసౌభ, ద్రులు చతురాస్యుఁడు శుభాంకరూపరుచుల ద
ల్యులుగా సృజించినారని లలితకరంబుగ మహాశ్రీలకుఁ బొగడఁదగున్

వ. అని యుభయపార్శ్వంబుల నూర్చున్న యయ్యిరువురను నుపలక్షించు పృథుమధుర
భాషావిశేషంబున సన్నుతింప నన్నగధరుం డిట్లనియె.

ఉ. పాండవు లుర్వరాతలము భారధురంధర తాపసీలు లు
ద్దండ భుజప్రతాప మథితాన్యమహోత్కటదర్పులౌనరా
ఖండలనందనుండతఁడు గాదిలిపుత్రి డితండు దత్ప్రమా
ణుండగుఁగాన నీతని కనూనకృప న్శశిరేఖ నీఁదగున్.

చ. అనిన జనార్దనుం గని హలాయుధుఁ డిట్లను నీమానసం
బునకు హితంబయొట్టి యదిపూనియెఁ గృష్ణా నాకు భద్రమా
మనలకనుంగుదోడు గుణమాన్య సుభద్ర తదీయసూతిఁ జే
కొనఁదగువాని కీసకియఁ గూర్చుట జూడఁగ మేలుగాదొకో.

గీ. హలధరుం డిట్లుపల్కఁ బ్రియైక సరస, వచనవిస్ఫురణకుఁ గైరవప్రియోద
యావసరమునఁ బొంగు సుధాబ్ధివీచిపగిది ముదమునఁ బొంగి సుభద్రపలికె.

ఉ. చెట్టులేనంపు వైరుల నశింపఁగఁ జేయు సుధీజనాళిఁ జే
పట్టి సమస్తసంపదల భాసిలఁ జేయు మహీతలంబునన్
బుట్టినపుణ్యమూర్తులకు భూరిగుణాఢ్యులరై వెలుంగు మీ
కిట్టిమహానుభావులకు నేను సహోదరిగాఁగ నోఁచితిన్.

ఉ. శ్రీవిభవాభిరాములయి చెన్నగు నగ్రజులార మాప్పరం
ధీవరు నేభజింతుఁ గులదీపకులౌ సుతులెన్న నాకు ధా
త్రీవనితాకృతుల్ దెగను దివ్యతనూజ భగత్వకాంతిరే
ఖావిధులౌ గరంబలరు కన్యల మీ కుదయింపఁ జేయఁగాన్.

ఉ. మున్నగవాకుఁగల్గె నలుమోముల వేల్పుకృపం దనూజుఁడు
ద్యన్నలినాంబక ప్రతిముఁడవ్వల నారతిఁ బంటి రూపసం
పన్నధిష్ణికుఁ గల్గె బలభద్రకుమారిక యోర్తు దాని నే
మన్ననఁ గేలఁ గూర్తు నభిమన్యున కంచు వచించి తీసభన్.

గీ. తమ్ముఁడును బాంధవగణము కాంతాజనంబు, వినఁగఁ బల్కె నపరికరి యనుపమాన
మానసారామజనిత సమ్మదలతాళి, తానసంపదకును దోహదంబు గాదె.

వ. అదియునుంగాక భవదీయ కరుణాకటాక్షవీక్షాలబ్ధపరిభావుండగు పురందరనం
దనుం బెచ్చుటిల నన్ను మన్నన ప్పుడు

చ. తెలియఁగ రోహిణీతరుణి దేవకియున్ మొదలైన ముఖ్యకాం
తలు హితబంధుసజ్జనగణంబు వినంగ సభ క్కిరీటముక్ష్మ
స్థులఁగని పల్కె - మామకతనూజునకా శశిరేఖ నిచ్చి ని
శ్చలకృపతోఁ బరిగ్రహము సల్పుట యొప్పిద మెన్ని భాగులన్.

ఉ. పర్వతభేదనాదిసుపర్వకృతస్తుతివాదితాత్మకుల్
సర్వవసుంధరావలయ సాధుజనావనదీక్ష భూమిదో
ర్గర్వవిరోధిశిక్షు నభినవ్యులు మీ రొరు లీడె సంతతా
ఖర్వభవత్కృపాకలనఁ గాదె మమున్ సిరులూనియుండుటల్.

వ. అని తన మాటలుగా మీతోను నెఱిఁగింపు మనిన విన్నవించితి మఱియును

గీ. ప్రియద మొసఁగ సకలబాంధులు జూడ మీ, తోడవియ్యమంది మహిఁ ధామ
రేఖ పోలిన శశిరేఖ కోడలుగాఁగ, నాత్మఁ గోరెడు దాన ననవరతము.

గీ. అనిన భద్ర యిట్టు లసమ్మశైశీష, కుసుమపేశలోక్తి నెకసమెసఁగఁ
బలుకఁ గాంచెలంబభంజను డకెంజ, నయనముఖ్యులపుడు వినఁగఁ బలికె.

మ. బలభిత్సూనుని సవ్యసాచిని నిజప్రాణేశుగాఁ గొన్న గా
దిలి తోఁబుట్టువవీవు మాకగుటఁ బ్రీతిన్ మత్కుమారిన్ భవ
త్కులచూడామణి నీతనూభవున కిత్తున్ సేతల్ మెచ్చ రం
జిలు ముక్తామయహారవల్లిఁ దరళశ్రీఁ గూర్చు చందంబునన్.

చ. అనుటయు సంతసిల్లి విజయాంగన బల్కెఁ బ్రియంబుమైరిఁ గ
న్గొని శుభకీర్తి సర్వవచముద్దవు గావున నిమ్మహాయశోనా
న నని మురారినున్ దోడఁ గనందగు నాశశిరేఖ మౌళి మూ
ర్కొని ప్రియదాశ్రికందళ నిరుద్ధవిలోచన పంకజాతయై.

సీ. మెఱుఁగారుకప్పు పెన్నెఱులు గొజ్జఁగినుసుల్ కమ్మనెత్తావులు గుమ్మరింప
నపరంజరవల తోరఁపుకమ్మపంజుల తళుకుఁదేఁ జెక్కులఁ గలయఁ బ్రాఁక
గోనాటు నెమ్మొగము గ్రిమ్మన చౌకాటపుము గురులరంగు చీకట్లు సలపరింప

సాంపు సంపాదించు సోగకన్నులు నల్లగలువరేకులచాయఁ దొలఁగఁద్రోయ
నవఁగొన్న నిజకాంతి వెదఁగు, గలువచుంగవచెక్కుఁగుంగానుజీవ
కవగడవడంగఁ బ్రమరంబు గడలుకొనఁగ, వరలెను భవ్యాంతరావాసముఁ గుఁజనిరి.

మ. చని విద్యుల్లలితాంబరుల్ గ్రిజాలు మార్గస్థాత్రి మన్నించి పసం
దనుగుం దాను హృదిష్టభోజనపదార్థ స్వర్ణపాత్రాంబరా
సన శయ్యా సుమమాల్య చందన ముఖానంత వస్తు సౌఖ్యంబులన్
దినరాజున్ ద్యుటికాలమట్లు గనె పెన్నిందారు మోదంబునన్.

వ. అంత నొక్కశుభవాసరంబున దేవకీవసుదేవ యశోదానందాదులు రామకృష్ణాదిసహోదరులు యదువృష్ణిభోజాంధక ప్రభృతిబాంధవులును దక్షిణసువాస్య మాత్య పురోహితాది విద్వజ్జనంబులు నిమవేరు సగౌరవంబుగా నానారత్న విచిత్ర భూషణాంబర సుగంధానులేపన కర్పూరతాంబూల మకురఫల కుసుమకుంకుమ హారిద్రాదిసత్కారంబుల నాసుభద్ర నానందంబున నందించిన సచ్ఛంచలాక్షి సవినయభాషణంబుల సముచితంబుగా నందఱ వీడ్కొని తనయుండుం దానును మణిఖచితస్యందనంబున నారోహణంబు సేసి పరివారంబుతో నెలంతుల సమత

మ. అమలస్ఫాటికకాంతిమద్వప్రపు హర్మ్యద్వీప శృంగార హీ
రమనోజ్ఞాలయ దీప్త వీధికలఁ జారగ్రామపాంథీనము
ఖ్యమహాజంతుకదంబ సమ్మిళిత రంగద్ద్వారకాపట్టణో
త్తమదుగ్ధాంబుధి వేడ్క వెల్వడి సుభద్రాలక్ష్మి తోడంగొనన్.

ఉ. ద్వారవతీపురంబు వెలువడి యగన వీడ్కొని నూనసౌరభో
దారవనప్రదేశముల నద్రిశిఖాకటకప్రదేశవి
స్తారభయంకరాటవుల సారతరాంబుజలాశయంబులన్
నూరెల నూత్నపల్లియలు జూచుచుఁ బోవఁగఁబోవ నొక్కచోన్.

గీ. వనరుహాదళాయతేక్షణ యనఘుసర్వ, జనకదంబక సుఖరమాస్పదము భువన
మానవీయంబు గవ్యాతిమాత్ర మైన, సుందరారామ మొక్కటి జూచె నెదుట.

మ. కనినారంగ సువర్ణసాల కదళీ ఖర్జూర మాకంద చం
దన ముఖ్యద్రుమ ఫలప్రసూనదళసంతాన ప్రహృష్టద్విజ
స్వనసంక్రాంతము పక్వ కైరవ సరస్సౌరభ్యసంబంధి శో
భన మందానిల కాంతి మిన్నడరఁ గణింపన్ శక్యమే వ్యాసికిన్.

క. ఈతనము శుకాదిశకుఁ, దౌవనము సుధారసోపమాంచిత సరసీ
జీవనము సకలమునిపఱ, సేవన మఖిలాఢ్యగాలిజీవనముగదా.

చ. అనుపమపల్లవైకగణికావృతముం గుసుమింద సాలస్రో
ఘనకరమున్ శృంగారప్రియదర్శాపిత సద్విజముం బరాఁగ్వతం
బగు వనముల్ మాపిక్ కిఁ బరిమోదముఁ గూరి వెనాఁపదించు ప
త్త్రనమునఁ దెల్వియుప్తి జదటం గలదే యని సన్నుతింపు గున్.

చ. జలధిమేఖలాకలయ సర్వప్రపాల జయేంద్రిదాలిను
తల పరివారయుక్తముగఁ దాను పృథాసుతవైరిఁ గోరి ని
ర్చలమతిఁ జేరినోయనఁ బరిసమ్మతశీల జనుల్ భజింపఁగాఁ
గెలకుల వచ్చె నాగ్రహపురికిన్ విజయాంగన సర్వదంబు గాన్.

ఉ. వచ్చి మనీహింగణ్యముయావాసముఁ జొచ్చి సుఖంబుఁ దాను వి
వస్వచ్ఛఁ గాంచి కౌస్తుకిరి దాద్వరకశేశంభ వరినాక్ష లా
మెచ్చాదవంగఁ జెప్పి యొల్లమి దీర్ఘసహోదరబద్ధ లాతిగా
నచ్చటఁగల్గుపజ్జనుల నడవ సేమముఁ దెల్పి పంచియున్.

వ. అభ్యాగతమండలిగలిగిన నయ్యింగాజాక్షి సకలాపభోగంబు లనుభవించుచుండె నే తద్వాతేరా నంతిపగర్హజన్మిముఖులు విని పరమానందకందళితాంతఃకరణులై యుం డి గర్వాగ్రుఁ డఖిలసుహృదమాత్యగణము విద్వజ్జనసమ్మతం బగునాక్షక శుభ వాసరంబున భువనమాన్యభోజమ్ము నయ్యధిమన్య విద్యాభ్యాసంబు సేయించిన నదెంతు

చ. విని కలచాన్ షడంగయుతవేదము పర్వపురాణశాస్త్రముల్
ఘనపుపిహాయాస్త్ర శస్త్ర ధ్వజలక్ష్మి శ్రేయసము గాదసినా
ధనసారసప్రీతియు దంతితురంగశిక్షాదిశోభనం
బులు మొదలుగు నవవిద్యలు సముజ్జ్వలబుద్ధి విశుద్ధచిత్తుఁడై.

ఉ. నేర్చి సమస్తవిద్యలిటు నిచ్చలుఁ గ్రీడిక పాపభరంబుం
గూర్చిన రాజబంధుహితకోటికి సంతసమావహిల్ల స
ప్తర్షివరకరితేజుఁడు బలాంబకపాకుడుఁడు వీర్యసంగతా
ర్యాత్మశుభాంక రూప నవయౌవన సంపద నతికంతవున్.

సీ. అబ్ధివేలాపరీతాఖిలక్ష్మాభార ధౌరేయ భూరి దోర్దండదారు
లలితాస్త్ర నిస్త్రింశశితధారా ధారాభిహత శత్రురాజపర్వతకలాపు
లకలంకకీర్తిమౌక్తిక వరస్రగ్భూషి తాశావధూకైశికాభిరాము
లశ్రాంతవిశ్రాణనాసార పుషిత విశ్వంభరామర్త్య భూజప్రకాండు
లసదృశప్రాజ్య సామ్రాజ్య హసితశక్రు, లసమబాణోపమానసర్వాంగసౌకు
మార్య తారుణ్య లావణ్య మాననీయు, లింపెసగుచుండ్రు పాండవు లేవురెలమి.

ఉ. వారలలోనఁ బెద్ద గుణవంతుఁడు శాంతుఁడు నిత్యసత్యభా
షాగతుఁ డర్కతేజుఁడు వసంతసమాగమఫుల్లమల్లికా
శ్రీకమనీయకీర్తినిధి సింహపరాక్రముఁ డాశ్రితావనో
దారదయాధురంధరుఁడు ధర్మతనూభవుఁ డొప్పు నున్నతిన్.

సీ. వ్రాయించె నేరాజు వర్తితజయశుభాక్షరపంక్తి దిక్తటస్తంభరాశి
రూపార్చె నేరాజు క్రూరకోపదవాగ్ని వీరశాత్రవ వంశ విపినవాటి
నిండించె నేరాజు నిరుపమకీర్తి కర్పూరంబు బ్రహ్మాండ భూరిపేటి
మాయించె నేరాజు మహిత దానారుణప్రౌఢి దీనజనదారిద్ర్యతమము
రమ్యచరణాంబుజముల కారాతిరి గలుగి, నెరపె నేరాజు భూమిభృన్నికరమకుట
మణిగణనిరంతర శ్రీల మహిఁ జెలంగు, నతఁడు సుగుణాంబునిధి పాండవాగ్రజుండు

కం. ఆపాండునూనుఁ డఖిల, క్ష్మాపాలురచేత నుపదగా ధనమణిభూ
షాపటలదంతితురంగక, లాపములం గొనియె దోర్బలస్ఫురణ మెయిన్

చ. అరిఁ గొనియిట్లు రాజనివహంబు లొసంగఁగ రాజసూయ మ
న్వరమఖ మాచరింపనగు వాంఛ దలిర్చ సుయోధనాది భూ
వరపతి కేశవాది యదువర్గము సర్వసుహృత్సుధీ పరం
పరఁ దగువారలం బిలువఁ బంపె నతండు సగౌరవంబుగన్.

ఉ. వారలు గాంచనాభరణవస్త్రములాదిగఁ గల్గువస్తుసం
భారధురీణులై చతురథమత్తగజాశ్వము లెక్కి దిక్తటీ
వారము శంఖకాహళరవంబులు బోరుకలంగదు
ర్వ్వారచమూసమేతముగ వచ్చిరి వేడుకఁ దత్క్షణంబునన్

ఉ. వచ్చినరాజబంధుబుధవర్గములం దగుచోట్ల నిల్పి వి
వ్వచ్ఛుని భీమునిం గవలవారి ననుంగులఁ బంపియుద్యమం

గ్రచ్చఱ నాత్మమందిరములన్ విడియించె హస్తిపట్టభుక్తిపై
మెప్పుదవిలంచి తాను హరి మించినవేడ్కఁ బసిండి గద్దెలన్.

వ. ఆసీనులై యన్యోన్యప్రియపూర్వకమధురభాషణంబులఁ గొంతప్రొద్దు గడపి వాసుదేవుంగని పాండవాగ్రజుండు రాజసూయం బనునొక్కమహాధ్వరంబు విశ్వక్రియంబుగా భవదీయానుమతంబు నాచరింపం బూనియున్నవాఁడ గర్తవ్యంబేని దత్క్రతువస్తుసంభారంబులకధ్యక్షుండవై యీ ద్యైప్రయోజనంబులం దగువారల నియమించి యింద్రాదిపర్వసుపర్వబృందంబున కుత్సవంబుగా నమ్మహాసవనంబుఁ జేయింపుమనిన నానందకందళితహృదయారవిందుండై యమ్మాధవుం డిట్లనియె.

ఉ. మానితబాహువిక్రముఁడు మారుతసూతి మహాస్త్రశస్త్రవి
ద్యానిపుణుండు క్రీడి గవలద్భుత శౌర్యసమగ్రు లాత్మదీ
యానుజు లిట్టివారలు సహాయులు గాఁదగు నీకుఁ దక్కిన
న్యూనత రాజసూయ మొకభూవరమాత్రుఁడు సల్పనోపునే.

క. నావిని ధర్మజుఁ డతిప్రలోకి, వినుతచరిత్ర తావకీనకటాక్ష
శ్రీవలనగా దెమచ్చే,తో వాంఛల్లు సఫలమగుట దుష్టమథంగన్.

చ. అని వినయోచితోక్తుల మురాంతకుఁ దేల్చి పృథాతనూజుఁడ
వ్వంజనశాత్రుతో సభకు వచ్చి యమాత్యపురోహితాది స
జ్జనులను జూచి యధ్వరము సల్పుట కొక్కముహూర్తవాసరం
బనువుగఁ దెల్పుడన్న విని యాసభికుల్ శ్రుతిశాస్త్రపద్ధతిన్

సీ. పరికించి యొకశుభైకదినంబుఁ దెల్ప నాఁడధ్వరతంత్రసమార్హవేది
కాశాలికా పశుకాండ యూపారణి స్రుక్స్రువ ఋత్విక్పురోహితాది
గ్రాహికనికరంబు నాయితం బొనరించి శ్రుత్యుక్తవిధి రాజసూయ మఖము
సల్పి సువత్సగోశతకోటి బహుధనభూదానముల సర్వభూసురులకు
సంతసముగూర్చి యవభృథస్నానకలిత నిర్మలగతిఁ దత్క్రతుజ్వాలాగ్నిమహోక్తి
యుతముగా నాకలలశుభాస్థితములూని ద్రుపదియుఁ దానుఁ బొల్చె నారాజసుతుఁడు

చ. ఘనమతి రాజసూయము జగద్విదితంబుగ నిట్లొనర్చి య
య్యనఘుఁడు భూమిపాలుర సముంచిత కాంచనభూషణాంబరా
ద్యనుపమవస్తుసత్కృతుల నందఁ జేల్చి సగౌరవంబుగా
ననిచిన వారలాత్మనిలయంబుల కేగిరి సంతసంబునన్.

గీ. కుంతిపెద్దకొడుకుఁ గూడిమిగన్న, శౌరిపలుకు రాజసంఘమునకు
సలుపరాని యట్టిసన్మానముఁ జేసి సు, స్థిరయశంబుఁ గంటి ధరణి నందు.

క. అనిపలుకు తెరగుల ధర్మజుఁ, గొని గూడి యతం డనుజ్ఞఁ గొని ప్రీతిమెయిం
దన మిత్రబంధుయుతముగఁ, జనియెం ద్వారకకుఁ బాండుసంభవు లనుపన్.

వ. అంత సుయోధనుండు.

సీ. మాణిక్యఖచిత హర్మ్యకవాట కుడ్యగేహముల నెంతేని ప్రస్ఫురుటయును
మనుజనాయకులు సామజరథ్యరథవరూథ ప్రభృతుల నుపదగాఁ బట్టుటయును
త్రిభువనస్తవనీయ విభవసంభృత మయనిర్మితసభ దనరుటయును
షడ్రసాన్నదానాది సత్కారముల భూతధాత్రి సుధావళిఁ దనుపుటయును
రాజసూయాధ్వరావసరమున ధర్మ, రాజసుతు మందిరమున శేష ధర్మ ధార్మ్య
ధనవసన భూషణాది పదార్థ, సమితి, కినుకగుటజాచి యోర్వ సహింపలేక.

క. శకునియును మత్సహోదరుఁడును, సకలబలంబులును గొలువ సరభసముగఁ బో
టికరిగి ధర్మజుఁ డనుపఁగ,వికలాత్ముఁడగుచు దుర్వివేక స్ఫురణన్.

గీ. కరిపురికిఁ బోయి ధృతరాష్ట్రుఁ గాంచి పాండవాగ్రజుని రాజసూయ మహాధ్వరోత్స
వక్రియముఁ జెప్పి కౌరవ వసుమతీశుఁ డలశకున్యాదిమిత్రులఁ గలసి పలికె.

ఉ. పాండుని యగ్రనందనుఁడు ప్రాభవము స్సరిగల్గి భూమి భృ
త్కాండము లెల్ల సత్పథులు గానుక లిచ్చి వినమ్రవృత్తి నొం
డొండ భజింపఁగాఁ బుడమి నొద్దికఁ బ్రజకరాని యట్టి యు
ద్దండ మఖంబొనర్చి ప్రముఖస్థితి నుండుట మీరు గాంటిరే.

ఉ. ఆతని వైభవంబుఁ గని యప్పటినుండియుఁ జిత్తవృత్తి యం
తే తలపింపరానిదగు తాపమునం బడుచున్నది మత్ప్రభుత్వ వి
ఖ్యాతి తదీయలక్ష్మికి శతాంశము బోలదు మీరు నాకొసం
గీతెఱ మంత్రలాభ విచారపరీతి మీరుఁ దగఁగఁ గెంతమున్.

చ. అవనిని సౌబలుం డను విశాలవిభూతిని లక్కయింటి చి
చ్చున నడవిన్ హిడింబుమనుభూతనిశాటులచేత నేమిట
న్మనువులు పిడ క్షీణించిరె దాల్చి పృథాసుతులు ఉంట నా కునం
బనవరతంబు నిత్యవయనుట్టు మమ్మ్రలికింగ్కృశంచె కున్.

క. ఆరని చిచ్చిడి పుచ్చఁగ, దీరఁగ నాకయుపమ వెదకితిం జూదమున
న్నీర్చిన వారల సిరిఁగొని, కౌరవవిభవసిరి పెంపఁ జనుపఁగొంగఁ బలుచన్.

మ. ఇది సకర్ణాస్త్రజితోయొంక పాయమున భూపాలుండు తా నిమ్మహారాజ్య సం
పద వెంపొందించి వారి లక్ష్మిఁగొన వేధ గుర్వవాటింపఁగా
దు కృధుసాహసుండవై కడంగి కపట ద్యూతక్రియ న్నాటి భూ
భృదరణ్యంబుల కంపి పాండవుల నీ వీ ధాత్రి నేలందగున్.

చ. అనవిని సంతసిల్లి హృదయంబునఁ గౌరవరాజు పాండునం
దనులఁ దదాప్తుల న్సముచితంబుగ రానియమించి కుంభజా
ది నిఖలసాధులోకము మదిన్వెఱఁగందఁగఁ జూదపున్నెపం
బునఁ గొనియె న్సభ్రాతృసమయ భూమిసమేత సమస్తసంపదన్.

ఉ. అప్పుడు ద్రౌపదీభీమసుధీక్షణపు లాడఁగఁ గల్గిన సభ్యలోకస్త్రుల
సుస్మితకాలలెడిన ఖేదమున నోముల విస్మృదనంబుఁ దోప నే
చొచ్చవలంచి కైతవపు జూదమున న్సిరిఁగొంటి తిట్టి పెం
పొప్పరు పాండుపుత్రుల నయోజ్వలులంచు వచించి రాసభన్.

గీ. శకుని దుర్బోధ కౌరవసార్వభౌముఁడు, మాయజూదంబుపలన సమస్త రాజ్య
లక్ష్మిఁగొన నిట్లు ముఖాముఖిల్ నెయ్యురుక్క, హృదయుఁడై యంతపాండవాగ్రేసరుండు

క. రధముల ద్రౌపదియును దుః, ఖమ్ముల వెనువెంటనడువఁ గనుఁగవ నిండం
గ్రమ్మినజలముల నొత్తుచుఁ, దమ్ముల నడఁ దూని ధర్మతనయుండు సనియెన్.

వ. మఱియు సత్యాంతలోకపరితప్తమానసుండై ధౌమ్యుండు తోడనడువఁ గరినగరం
బు వెడలి యేరికిం జేరరాని యొకద్రాఘోరారణ్యంబున నిలచి రంత.

ఉ. అచ్చటి సింహ ఖడ్గ శరభాదిక హైపినజంతుసంతతుల్
దచ్చికడల్ పరిభ్రమణుదాత్త తరంబు మకరంబు పెంపుసొం
పచ్చుపడంగఁ జేయుచుండ లాత్మపురీమురజారవంబులై
మెచ్చొదవించుఁగాని బాధింపగలేవు భయంబు వారికిన్.

ఉ. ఆ వృకభీమకానన మహాస్థలమందల కోర్చిపాండుపృ
థ్వీపతి యాత్మతాలిల్చి విశుద్ధపర్ణకుటీగవాటియై
సోదరజనంబు సంగ సరసంపు ఫలంబులఁ గాయగూరలు
న్నాదరలీల బుచ్చికొని యన్నముగా భుజియించు చెప్పటున్.

ఉ. విశ్రుతభోగరాజ్యపదవీచ్యుతి పాండుతనూజు లిట్లు దృ
ష్టశ్రుతపూర్వకష్టపురశ న్వనభూమి దురంతశోకభా
రాశ్రయులై చరించుటయు నమ్మురవైరి యెఱింగి యక్కటా
యీశ్రమ లెట్టు వాసి సుఖియింతురొ వారల యెన్నినాళ్ళకున్.

వ. అని చింతించి దారకుం బిలిచి పాండవు లరణ్యంబున నున్నవారు వారలం జూడంబో వునది యరదంబాయితంబు సేసి సత్వరంబుగాఁ దెమ్మనవుడు నతండు శైబ్యసుగ్రీవ మేఘపుష్పబలాహకంబుల నమర్చి గరుడధ్వజాలంకృతరథంబుఁ దెచ్చి సమ్ముఖంబున నిల్చిన నమ్మహానుభావుండు రథారోహణంబు సేసి పరిమితపరివారుండై నిజపురంబు నిర్గమించి ద్వైతవనంబునకుం జనుటయు.

ఉ. ద్వైతవనీ మునీశ్వరులు దవ్వులఁ గన్గొని రత్నకాంచన
స్ఫీత శతాంగమధ్యమున శిష్టజనావను లోకరక్షణ
ఖ్యాతయశోవిహారి దనుజారి వెసంజని చెప్ప ధర్మజుం
డాలతభక్తి సోదరులనంప మురారికి సమ్ముఖంబుగన్.

శా. చేరన్వచ్చిన భీమపార్థుల దృఢాశ్లేషంబునం దేల్చి యెం
తే రాజీవశరోమాకృతులు మాద్రీనందనుల్ మ్రొక్కఁగా
గారామొప్పఁగ రంబులం దిగిచి యక్కుంజేర్చుకొం డంతలో
ధీరాగ్రేసరు ధర్మజుం గదియ నేతెంచెం బ్రమోదంబునన్.

గీ. కదిసి యభివాదనమొనర్పఁగా యుధిష్ఠిరుఁడు కరాంబుజములనెత్తి కడుఁబ్రియంబు
దొరల ఋషులతో నొకకుశాస్త్రరణవేది. నునిచి కుశలమారసిన నయ్యనఘుఁడనియె.

మ. సకలోర్వీపరిపాలనోత్సవదశా సంపూర్తిశోభిల్లు తా
పక చిత్తాబ్జముదాత్తసింహశరభ వ్యాఘ్రాదినానామృగ
ప్రకరాభీలవనీనివాసకృశతా ప్రాప్తిం బ్రపద్యించె నె
న్నొకొ నాని సుయోధనప్రబల దుర్నీతి ప్రభావంబునన్.

మ. సరసీజేక్షణుఁ డిట్లు ధర్మసుతు నాశ్వాసించి పాంచాలయాం
తరవాసినియైన ద్రౌపదిని గానం బోవ సంప్రీతి వే
గిర మయ్యింతి కుశాసనోపరి జగత్క్షేమంకరోద్వృత్తయా
పరమూర్తి న్వసియింపఁజేసి కుశల ప్రశ్నోక్తులం దేల్చినన్.

గీ. త్రిభువనావనసంధాన విభవశాలి, యాజితానంత కళ్యాణ సుగుణశాలి
వివిధమునిబృంద హృదయారవింద హేళి, శూరకులమౌళి పాంచాలిఁ జూచిపలికె.

చ. కరము సిరియుం బుట్టినను లుడిగనుజులు సల్పగ మేల్పసిండియు
ప్పరిగె లతాంతపుంబుట్టపై నడచిరి యుమాంగరత్నపం
క్తరులు గాంచిల్ మృదుపదన్యగంధ్ కెలయుచుండగా నిగ
నగము సుఖించు నీ విట్టి నదవమయ్యపుష్పలంగానన్.

గీ. కూరిలోకైకయుగము నూఁచిన దపనేల, నలసుదర్శనపూరితపటుప్రభావ
మేముచేప్పనయ్యె మానినీమణి శౌర, వాగ్మి నాకు గుర్తయుండు గలదు.

చ. అనుదిన మారజిసూచి గురిపదార్చనాభవ మాపదంబు నే
డనఘుడ చక్రిపాల్గుణులు పాండుసుతాత్తసుశిక్షితాఖ ల
ధ్యానమపమయాగభోగము సమస్తము సైనులపాలు జేసి యి
ట్లనఘులు నవ్వ నీయిందుమలం బడినోచితిగా జనార్దనా.

క. భువనశ్రీయాగతులై గా, రవశాలిని నీవ మిగులఁ బ్రాపని సమలో
వివరింపుచునుండెదు సాం, డవులకు నిటువంటి సంకటపుపాటు గాదె కాన్.

క. అనుటయుం హరి యను వినుమం, గన దైవము సేత నాకొ దంబుజవదనా
సనత్పురహారు లోపరుదా, సినఁడ పవనసూతిసులన సీతలుగ దుగా.

ఉ. ద్వాదశవత్సరంబులు దినంబులు రాత్రులు బాండుపుత్రులె
న్నేత్రుగక క్లేశంబులు మది నిండిన యున్నతకష్టనోర్చి ధా
త్రీదయితాంగనల్ నిను నుతింపఁగ వచ్చియు కేళి మమ్ము సో
సోదరి? యంచుఁ బల్కి శమనోద్భవుఁ డాసి యనంతరంబునన్.

చ. దనుజవిరోధిపల్కు వనితాజనతామణియౌ సుభద్రి తా
త్తనయు జగత్పవిత్రుఁ డయి ధర్మజ! నీరజనేత్ర నన్వయా

జ్ఞ? నెనరులూని నీవు పనుపంచినఁ బన్నుగఁ గూర్చి చూడఁగా
ననయముఁ గోరుచుండ్రి హృదయాబ్జమునం దలిరంపుఁ బ్రీతియున్.

వ. అనుటయు ధర్మనందనుండు

క. ఆపదలఁ బొరచి సొంద్రిద, యాపరమతి వగుచు మముఁ గృతార్థులఁ జేయన్
జూపట్టువేల్ప వీవసు, మా? పురుషోత్తమ! త్రిలోకమాన్యచరిత్రా.

శా. నీచిత్తంబున కెద్దియిష్ట మది చింతింపంగఁ గర్తవ్యమై
తోఁచుం మాకని యాసుభద్ర గుణవంతుండైన సౌభద్రునిం
జేరం బ్రియమున మ్రోల నిల్పఁగ దయానిర్ణిద్రభావంబుతోఁ
డాచామీకర రత్నకీలిత శతాంగారూఢులం జేయుచున్.

ఉ. ఉల్లము పల్లవింపఁగ సహోదరుఁ డాత్మరథంబు నెక్కె దే
వల్లునిఁ దోడుబుట్టువుఁ బ్రియంబు మెయిన్ వసియింపఁజేసి యి
ట్లెల్లబుధుల్ పృథాతనయు లెంతయు దవ్వుగ రా దయా
వెల్లి తదృష్టిఁ గన్గొనుచు వీడ్కొని వారి రథాధిరూఢుఁడై.
ఉ. చారుసువర్ణరత్నమయ సౌధశిరోగృహకుడ్యమండిర
ద్వారకవాట గోపురవితానములన్ విలసిల్లుచుండు నా
ద్వారకకేగి శౌరి మును దాను శతాంగము డిగ్గి చో సుభ
ద్రారమణిం దదాత్మజుని గ్రక్కున డించి ముదంబెలర్పఁగన్.
వ. తోడ్కొని యభ్యంతరావాసంబున కరిగి కుమారసహితంబుగా సపుత్త్రభద్రియఁ దల్లి
దండ్రులమ్రోల నునిచి యప్పుండరీకాక్షుం డుచితకార్యంబులం బ్రవర్తిలుచుండె.
క. నా విని జనమేజయధా, త్రీవరుఁ డప్పైలమౌని మృదుమధురవచః
శ్రీవినుతి సల్పి మునివర, యావలికథ నాకుఁ జెప్పుమని యడుగుటయున్.
మ. అతిదీనార్థినికాయలోచన చకోరాత్రేయ! సర్వంకష
ప్రతిభాధిక్యధృత కార్తికేయ! సమరప్రత్యర్థి నిర్భేదనో
ద్ధుర కౌంతేయ! సుధీజనావన దయాధౌరేయ! లోకైకశా
శ్వత సామ్రాజ్య రమావిజృంభణ నిరస్తస్వఃపురీనాయకా.

క. పంకజదళనయనా! మీ, నాంక! సురవరేపవిలుఠత్కరి హృదయశిలా
టంక! విజయేందిరా సమ, లంకృత నిజదోర్విటంకలాలిత మూర్తీ.

పంచచామరము — ధరామరావనా! బలాహృతద్విషన్మహావసుం
ధరా! మరాళవాహపూజనాధ! శ్రీయశో నిరు
ద్ధరామరాగరాజితాద్రిధామ! సన్మనోనిబ
ద్ధరామరాజదంఘ్రి సంతత ప్రచింతనాదృతీ

గద్య — ఇతి శ్రీ భ్రమరీమల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ నరస
సాహితీధౌరేయ యాత్రేయగోత్ర పవిత్ర మంగళగిరి నరస
యామాత్యపౌత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
ఆనందనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
విలాసంబను మహాప్రబంధంబు నందు
ప్రథమాశ్వాసము.
శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

—0—

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

విజయనందనవిలాసము.

(ద్వితీయాశ్వాసము.)

—(౧)—

శ్రీమద్వేంకటకృష్ణ ధ, రామహీశారమణ! రిపువిరామ! జయశ్రీ
ధామ గుణస్తోమ వరగా, స్థేమ నిశాధామ తులిత చిరతరకీర్తీ.

గీ. అవధరింపుము జనమేజయక్ష్మాపతి, పల్కె [illegible] మునీశుఁ డలుక సల్లలితము
రంధకందళి మాధురీగసధురీణ, [illegible] రెలమి [illegible],

వ. అంత,

ఉ. ఉన్మదచాలు డాలువలఁదగ్రిమకుఁగుంబలు దనిమ్మరేకులన్
జిమ్ముకటాక్షముల్ బసిఁడిసిగ్గులు [illegible] మమేను గుం
దమ్ములఁగేరుబల్వలస లమ్ములదాయి సదల్బవేగముసం
దమ్మునుగల్గు నర్జుననినందనుఁడయ్యభిమన్యుఁడొప్పగన్.

చ. కెరిపలనుండి చూచి శశిరేఖ చెలుల్ జగదేకరూపల
క్ష్మీవిభవాభిరాముఁ డనఁ జెన్నగునిరనికే సుమాముదం
బావహిలన్ సుతున్ [illegible] గనుంగొని సీరి మి
తాళివళితోఁడఁ బలుకనయంబు సుధామయభాషణోంచితిన్.

ఉ. ఆలతికూన నాయళికులాలక నామ్యగరాజమధ్య నా
లోలకు రాగశాకవిలోచన నాకలకంఠి నాగటి
న్మ్రోలిక నారభాంగకుచ మండల నాచిగురాకుమోవి నా
శాలిక నిన్నుమానుసుమబాణాన కీయఁదగున్ ప్రియంబునన్. ౬

మ. మానసలాత్రగు సుధారసత్వము మనోహరరూపసంపద్గుణ ని
ర్మాణాదింపును నున్నగా నవాకవా చప్పులువాలాడించి యు
ద్ధునానాకుఁడు బలాత్కజాతిపుము మెచ్చి బాణి నామాలను సెం
పున నన్యాన్యనిరీక్షణాల సముత్కర్షాన వాంఛగుణ్యై ౭

సీ. సనితేజ్వదెక గల్పుఁజేసికొని సుభ దార్మిక సూనమాను నెంచుటకు నేను
నేని తెటాలున నెమరెడిగొని యుపిన్న దలవాంచి కిన్నెరలజూడు
జూని రాకోమకుని సొంపు భ్రమని మాటమాటకీ వలపు సెమ్మగిని నిలుపు
నిలిపి యన్వానురావనిత్యత నెన్నకు నూడి ప్రేమసగల్లు నిరతము
దలఁచి మనమున నతని సౌందర్యభాగ్య, దర్శనాకాంక్ష నచ్చటి తనలుపదక్కఁ
గొని కుమారీశిరోమణి కుసుమబాణ, బాణపీడితయగు మై ప్రాపు గాంచు. ౮

క. కన్యాశిరోమణియు సభి, మన్యుడునదగు నిట్టు మానససంభూ
తానన్యనవ్య మోహవిభ్రమ, సన్యస్తవివేక ధైర్య చాతుర్యములన్. ౯

వ. అంత

సీ. ని యుపలకస్తగ కలరవంబగు నెసగ వెలఁదిసెలు వెలఁదమనీయులారు
గమనీయమణిప్రతిభిత్తిల వెల్వ మిక్కించి యాడిసయాగ విచిత్రకు మనెంచు
నబలామణిబభాగ్యము చనోచిత సముజ్జ్వలవర్ణ(స్త్రీ)ల సగపమోలయు
ననఁబోఁడి నడచిన నవ్యలాస్యరాగ చరణాంచగమ్యామధ్య సరణిఁగినుగు
నంగమూనిల్పి సుధార్గుభాగసూన, చిత్రిపలుకరంగఁ గన్నను జిహ్వజాత
శాలిశర బాణనేన నా స్వస్థహృదయుఁ,డగుచు నారాజనందను మదినలు. ౧౦

చ. కుసుమనవటకల్పఁ గసగోర దొకింటక నూనశిత్యా నా
ల్పఁను మణిభూషణచ్ఛటనపానను మైకపుగ నఁ జూరగ్ర
మ్ముడి సవరించ తాంబూలకుముచ్చెటి జెప్పఁ డట ను నెమ్మదిన్
ముడిగొను బాలికాను గతమోహాతి మోముకుతీక్ష్ణతాకుఁడై. ౧౧

చ. రమణిశిలాస రూపరుచిరత్వ నిరీక్షణ మోహవిభ్రమో
ద్యమము నిజాంతరంగమున నగ్గలమాట సహింపకేగ భూ

రమణసుతుండు పాన్పుఁడిగి రమ్యలతాఫలపుష్పమంజుల
ప్రమదవనాంతరాళ పరిభాసినికుంజ కుటీరవాటికన్.

చ. చనియట శీతలానిల వశచ్యుతసూన రజఃపరిక్షిప్త నూ
తన శశికాంత వేదిఁ బరితాపభరంబున మేను సేర్చి యు
య్యాన సురసాలసాల నికరాప్త వనప్రియ కీరశారికా
నినదము లాత్మ కుమ్మలిక నింపఁగ నచ్చటఁ బాసి దిగ్గనన్

ఉ. లేచి నిదూర్పఁగా కుపు లలిప్రకరంబు సదల్ప నొక్కెడన్
బూచికరంబు గమ్మవలపుల్ వెదచల్లు నికుంజపుంజము
లూని యొకింత డాయుచు విలోలలతే రంగదనంగశస్త్రశా
లాచయముల్ గదా యివి తలంప నటంచు నతండు వేడ్కకన్

మ. కలికల్ లేఁదలిరాకుజొంపములు జొక్కాండ్రైనకప్రింపుతీ
ప్వలుబాగుత్తు లనంటులున్ లతికలు న్వర్ణాత్మవల్లుల్ భృంగముల్
నలినాక్షీతనురూపసంపదలఁ గన్పట్ట న్నిరీక్షించి య
బ్బలభిత్పౌత్రుఁ డనూనమోహపరితాపం బూను నెందంబునన్.

వ. ఇవ్విధంబున మధుగ మరంద ఫల కుసుమ కిసలయ లతావిసర పరిభ్రాజితోద్యాన శుకపికశారికా కలకలారవంబులఁ గులుకుచు నుత్ఫుల్ల కమల కల్హార సౌరభోల్లస త్కాసార సలలిత తరంగడోలికా మాలికాందోళిత కాదంబ శాబక కదంబంబుల లాలించు జోలపాటల యొఱపు నెఱపు రంగదభంగ భృంగీసంగీత ప్రసంగంబులకుఁ గలగుచు నితాంతకంతు శరసంతాపితాంతరంగుండగుచు నుపవనంబున సౌభద్రుం డు విహరింపుచుండునంత.

చ. అలఘుతరార్జునాత్మజాని యాదవరూపవిలాస లక్ష్మి చూ
డ్కిల కమితానురాగ మొనఁగూర్పఁగ జూచుకతంబునన్ మది
గళవళమొందె చిత్తజుని కాకల కోర్వఁగ లేక రేబవ
ల్బిలుకలకొల్కి తల్లడిలు స్రుక్కపయిం బలుబారడింపఁగన్.

సీ. చివురాకుపెదవి వాచవికైన దరికిడాయఁగనీదు మధురోపహారములను
కేరిఁగంటనైన వీక్షింప దాసన్నసంఫుల్లకైరవ నవాంభోజములను
మఱచియైనను గేలమున్నింప దభిరామ వాసనావృత పుష్పవల్లరులను
సెట్టకేలకునైన సెదనలందదు సారఘనసార సాంకవ గంధములను

బలుకరింప దొరకొన్నను పంజరాంగ, ణాళి శారికాకీరపరంపరలకు
కుసుమశరచాపషట్పదీ గుణరవంబు, సొరిది నంతత వీనుల సోఁకకలికి.

ఉ. పంకరుహాంబకుండు మదిఁ బాయక లోవలఁ బెట్టి నాల్మృప
ర్యంక లతాంత కోరకము లాతెఱఁ గొప్పి మిటారుగాఁ దూపులై
కెంకలఁ బెట్టఁగా వెలిసఖీమణుల న్విడనాడి యక్కురం
గాంక ముఖీశిరోమణి నిజాయతనంబుఁ దొరంగ బెచ్చెరన్.

చ. చలితపుగల్బిగుచ్ఛగవ భాసము సైపక కౌముదీవ సం
చలితవహింపఁ బెన్నెఱులు జారఁ గటీతట బద్ధ మేఖలాం
చల మణికింకిణీ చరణ సారసనూపుర విస్ఫురారవం
బు లెసఁగఁ గేళికావిపినభూమికి వచ్చి విరాళిఁ దూలుచున్.

చ. ఘనశశికాంత వేదికలఁ గప్పురపుంగమ్మ రజంపు గుంపు నిం
డిన సుమకోమలంధతటనీతటుల న్జెలువొందు గాడ్పుతో
నెనసినవాంబుశీకరము లిన్లెడఁ జల్లుసరిత్తటంబుల
స్సన విలుకాని వంతలఁ బెనంగి లతాంగి చరింపుచుండఁగన్.

ఉ. సారసువర్ణరత్నమయసౌధములో విరిపాన్పుమీఁద శృం
గారవతీ శిరోమణిని గానక తత్తగమంగి చిత్తరుల్
మారశిలీముఖ వ్యథఁ గుమారిక సైఁపకయొంటిఁ గేళికాం
తారనికుంజ పుంజసదనంబుల కేగెనొకో తలంపఁగన్. ౨౩

క. అని మది నెంచుచు నిలువక, యనుపమితా రామసీమ కవ్వనజాక్షుల్
చని శశిరేఖాన్వేషణ, జనితాత్యంతానురాగ సంరంభమునన్. ౨౪

సీ. కలకంఠముల కంఠకలనాద కలనాదరణ యోగ్యసురసాలరాజి పజ్జ
నవభృంగరవ సంగత విశాల లవలీలతాకుంజసదన సంతతుల సరస
సుకదంబకకదంబ సుమగుచ్ఛకలితాచ్ఛ ఘృణికాంతియుతవితర్దికలమీఁద
బిసజాతవిస రాతతసరోనికర మానిత పొలింతి కదళికాతరుల నడుమ
మంజుతరగోస్తనీ కాయమాన మండ, లాంతరాకల్పిత సుశీతలాంబుయంత్రి
పార్శ్వనిర్మిత సుమతల్పభాగములను, సరసిజాననఁ గానక యరసియరసి. ౨౫

మ. తొగనెత్తావి తెలంకుసీటిచలువల్ తోడ్తోఁ బయింగ్రమ్మఁ గ్రొ
జ్జిగిపూఁదేనియ తేటి కాలువదరిన్ జాబిల్లిరానిద్దపుం

జగతిల్లోఁ గ్రొత్త విరవ్రిఁ దెమ్మెరలు మైసిండింపఁ గర్పూరధూ
ళిఁ గరంబూని పుంతలుం బొదలు నాళీకాక్షి వీక్షింపుమున్.

క. చేరఁ జని ప్రియవయస్యలు, గూరిమిఁ దగుఁ గ్రొత్తఁ గుసుమకోమలిని సుధా
సారమధుర మృదువాచా, పారీణత నూరడించి పలికిరి నెమ్మిన్.

చ. సరసిజగంధి మమ్ము నిమిషం బెడఁబాయని దాన వౌఁటె నే
ఁ డొంపునాటతోఁట కరుదెంచితివమ్మ మరందవారి ని
ర్ఝరము లెల్ల నీరితమ్మ ఘనసారపు తిప్పల నీపదాబ్జ మే
కరణిఁ జరించెనమ్మ కౌరగాములు సల్లునటమ్మ యింతకిన్.

ఉ. ఇమ్మహిఁ లేఁతజవ్వనపు టింతులు కాంతులఁ గోరఁగమ్మ చి
త్తమ్మున నాల్గుపోఁకఁ బరితాపము లిట్లు వహింపనేలనా
యమ్మగునమ్మ యింతవల పొరడి ప్రస్తుగటమ్మ నెమ్మదిన్
దిమ్మరి మాను వారికిటు తెంపువహించుఁ రటమ్మ కోమలీ.

ఉ. చందనగంధి కుందనపుచాయల సోయగముల్ హసించు నీ
యందపు మేనిసోంపు మదనాంబకవహ్నిశిఖాచయంబునం
గందఁగ దమ్మ నెమ్మొగము కైవడి జాబిలిఁ గన్న తెమ్మిమా
టెన్గం దలపించెనమ్మ పసికట్టపసుపమ్మ కడిందిపైదముల్.

చ. బలుశిఖ నెమ్మి చిల్క పరిభక్షి సమీరుఁ జను చిమ్మిరీఁడు గో
యిల నెరిచిప్పుకల్ గురియు దృష్టిభుజంగమవేణిబింబమం
జులముగ కావి బున్నసమశోభితనూలత బాణిపల్లవం
బుల విలసిల్లు నీవిపుడు ముద్దియ రాఁదగునే వనోర్వికిన్.

చ. అనుచు ముఖాబ్జమెత్తి నయనాశ్రుకణంబుల నొత్తి యుష్ణతే
స్తనయుగమున్న హారమణిజాలముఁ జక్కఁ ఘటించి నెచ్చెలియుం
డనవరతంబు గూరిమి బయల్పడ మిక్కిలి గారవింపఁగా
నెనసితవమ్మ సంపదల నింతుల నందఱికంటె మేటివై.

ఉ. బాలిక ! విస్ఫురచ్చికురపాళిక శాధరితాసితాంబుభృ
న్మాలిక ! చందనాదికఘనద్రుమశోభితకేళికావనీ
పాళికఁ గమ్రపుష్పదలపజ్ఞఁ జరింతము రమ్ము టందుము
త్తాలికచల్ నవాబ్జరుచిరాళికఁ దోడ్కొనిపోయి యుంతటన్

చ. అసదృశగంధబంధురతరానిలనిర్గతఫుల్లమల్లికా
కుసుమపరాగశోభిత నికుంజములన్ సుశోభితస్వచ్ఛము
ల్లసితసరోజకైరవకలాప సమేతసరోవరంబులన్
ప్రసవమరంద నిర్ఝరులపజ్జఁ జని పొంగఁ గౌతుకంబునన్.

సీ. కాదపుతుమ్మెదపిండు చదివినట్లుపాడ నలినేక్షణలు హేమనాసలగుటఁ
బహుశైత్యరాచిల్క పరిమళాలకు నేగి ముదితలు సాంకితామోదలగుటఁ
దరిలిరాయంచమొత్తములు మానసమొందెఁ జెలువలు సెలాభ్రచికురలగుట
మదరథాంగకులంబు సదలు నారికేఁబోయినబలలు చంద్రికాహాసలగుటఁ
దల్పరంబుననిజరసోత్పత్తిమాసి, పొదలు నెత్తావి సొజ్జఁగిపొదలుమారెఁ
జారుపులదయాచయమరు తిర్రోకశంబు, లలరుఁబోఁడులు భుజగరోమాళులగుట.

సీ. పొగరుగుబ్బలతోడఁ గొత్తుటీయఁగజాలు ఫలజాలముల నేల తుపిచెదము
కలికిచేతోశిల్పతోఁ జెలిమిబూనఁగఁ బంగు కోరకంబుల నేల గోరెదము
యనుగుచాయలతోడఁ గమనెయ్యమునరించఁ జిగురుటాకుల నేల చిదిమెదము
మధురోష్ఠరుచులతో మైత్రిఁదాల్చెనులంగు నలరుదేనియ నేల చిలికెదము
సరసబాహువులతోడ నేస్తమున చెలయు, పల్లతాసంతతుల నేల గలచెదము
యనుచు నన్యోన్యగతుగవాక్య ప్రసంగ, సంగతుల బోట్లు వనకేళి సలిపి రపుడు.

చ. జలరుహగంధి నేఁడునళిశాబకకోకిల కీరమండలం
బుల మదమగ్నరాగప్రియ ముజ్జ్వలతల్ సడలించునీటి ను
త్పలవళి నేత్రియోత్తు సుమపల్లవపక్వ ఫలపరికాంచెముం
జెలువఁగలంచ నోరఁజదివె నన్నులుదికుల్లవైచెఁ జెచ్చెరన్.

శా. కేళిం గైకొని పూవుగుత్తు లొకపంకేజాక్షి శ్రీలాగతిన్
బాలారత్నము నోర్తు నైవ నెవ నంటంచాక్షి నాప్రిలెవ్వాకన్
పెల్లిన్ దట్టుకచరితి కోడి చదలాంభోజరుచుల నొప్పుచు
దాలం దామచయంబు వేఁడుగతి నంతర్భృంగ నాదార్భటిన్.

క. ఈరీతిఁబలు తెరంగుల, నారీతిలకంబులిట్లు నాతికేళ్ళంగా
రారామక్రీడాకల, నారతిచేఁ గాలయాపనము సేసి యటన్.

సీ. నాళీకనాళానాళీ కనద్ధ్వాళి డోళికాళోత్తర ధ్వానిప్రసహిత
మంగీకృతాంభోజ భృంగీకృతాభంగ సంగీతమాధురీసంగతంబు

శీతానిలకిశోర ధూతాంబుజ పరాగజాతావృతాష్ట దిగ్భాగకంబు
తిరామ్రిక్రీడలిఖర్జూరామలకయూథ్య సారంగసుమహారి శాఖిఖంబు
చారుతరశీతలాంభః ప్రపూరమన్నరఁ, దానిరాకృతసురగో సుధారసంబు
గాంచదోకాను కలకలారవ విక్షిగ్ధ, మగునొకానొక కాసార మరసి చెలులు.

గీ. అనిమిషామోదకర భువనైకభూతి, మంగళకరాబ్జరేఖాసమగ్రితయుఁ జ
నాభిమత రాజహంస రథాంగయుక్తి, గలిగి హరుఁడనమించు నాశిలనుడాగి.

ఉ. వెలిజిగికట్టుపుట్టములు విప్పి సరిత్తటి నిల్పి పావడల్
పులినకటిప్రదేశములఁ బూని జతల్గొని యల్లనల్లసన్
గొలనికిడిగ్గి రకుసుమకోమలు లంఘ్రిసరోజయానకా
శలము దృపన్ ఘటించఁ జెలుచందదుపొంతమరాళజాతికిన్.

శా. ఈరీతిన్ సలిలాకరాంతరగముసం దింతుల్ ప్రవేశించి రొంఁ
దేరాజీవముల న్గలంచి తొగలం జెండాడి శైవలక
ల్లీరాజిన్ జెకలించి మత్తమనుపాళిం దోలి చంచన్మరా
ళీరత్నంబుల బట్టనిల్చి జలకేళీలోలతన్ గ్రాలఁగన్.

ఉ. అప్పుడొక బోఁటి కాంచనమయంబగు కొమ్మున నీరునించి రొ
మ్ముపాలతిమీదఁ జిమ్మ నది గ్రుక్కనదోయిట మోముగ్రమ్మనోఁ
జపలమ్మగాక్షి కేల్గవపసన్దగి జాబిలియున్న గొన్న ని
ద్దపుకుచ లిమ్మటించు నొగిదమ్ములు దామరికట్టెనోయనన్.

మ. ఆయమృతాంశు బింబముఖు లందఱునీరము జల్లులాడినల్
చాయలఁదరుచాగ్ర ఘనసారమృగీమద కుంకుమద్రవ
శ్రీయుతమైనసరంబు విలసిల్లెఁ బరస్పరమైత్రిగూడ గం
గాయమునా సరస్వతులకై వడి లోచనకౌతుకంబుగన్.

చ. అతులసరోవరోభయతటాముల నూతనపత్రకోరక
ప్రకరనవాంబుజాకరశరత్ప్రమదా నికరానుబింబసం
తతులెసఁగెన్ బరిస్ఫురితతత్తనురూప నికేతనోత్సవా
గరఫణిలోకయావతముకైవడిఁ జూపరికద్భుతంబుగన్.

చ. జలకములాడి యిట్లు జలజాతముఖుల్ జలజాకరోపరి
స్థలికరుదెంచి చేలములు దాల్చి నెయ్యిల్లడిరొత్తి కప్రపుం

కలప మలంది కన్గవలఁ గాటుకఁ దీర్చి మృగమదంబునం
దిలకము లూని ఫాలముల దీప్తవిభూషణ భూషితాంగులై.

సీ. అలకలు నవి దూర్చి యరుణోష్ఠి యొకతె తా బగ మెచ్చె నొక్క-యంబరవలగ్న
కూర్చెఁ గంచుకము నొక్క- కుందరదన మౌళి కమ్రప్రసూనమాలూన్చెఁ గొమ్మ యొకతె
కజ్జలశ్రియోర్తు కాటుకనలరించెఁ బసిమసంబి డినొక్క- వస్త్రగంధి
గుణరత్ననిధియోర్తు మణిభూషలునిచె వీవఁ వీచె నొక్క- పావనచరిత్ర
చంద్రికుభయోర్తు నెమ్మేన జంద్రిమలఁదె, బూనె నద్దము ముకుర కపోలయొకతె
యొక్క-లతకూన తెలనాకు లొసఁగెఁ గాన్క, జనసుతనయకు రేవతీతనయకొఫుసు.

శా. శాతోల్లీక్షమనోజరాజ నిశితాస్త్రశ్రేణులో నాఁ బ్రహు
శ్రోణుల్ రత్నవిచిత్ర భూషణసమారూఢ స్వరైహాస్యతుల్
రాణింపన్ ఫలపుష్పకోరకరసప్రాలంబ నానాతరు
శ్రేణీచ్ఛాయల సంచరింపుదు మనస్థేమానురాగంబునన్.

చ. సొలపు వహించి నిల్చి రొకచో మలయాగమరుత్ప్రకోరసం
చలితతమాలసాల ఘనసారపటీర కదంబనింబమం
జులవనవాటి కాంతరవిశుద్ధసుధాకర కాంతకేళికా
నిలయసమీపచారు ధరణీరుహ మూల సువర్ణవేదికన్.

గీ. నిలిచి యచ్చోట వెండిగిన్నియలమున్న, నించియుంచిన సుమవారుణీరసంబుఁ
దరళమృగశాబకాక్షులు దావితావి, యంతకంతకుఁ దన్మ్రనం బావహిల్ల.

ఉ. చానలలోన నొక్క-యెలజవ్వని దిగ్గనలేచి క్రొమ్ముడిం
బూనినకమ్మ క్రొవ్విరుల పుష్పడిరాల బయోధరోద్ధతిం
గానువడంక హారలతికల్ చెదరన్ జరణాబ్జనూపుర
ధ్వానముతో నటించెఁ గనుదమ్ములు చెంపొవ చెల్వుఁ బాల్పఁగన్.

సీ. తొలుమొగుల్ తెగనుండి తొరఁగుముక్తాపరంపరలు నాలతలక్రొవ్విరులు రాలం
గుసుమచాపమదేభ కుంభోచ్చలత్కుచ శాటివారఁ జాలిండ్ల జైఁట చెదరఁ
జెంపమ్రొకులఁ జెమరుతేటల్లన సోఁగకనుదోయి మాడిక్క- నల్లడలఁ బారిక
నుదురాజావలనఁ జెల్లుబుకు పెన్నెలపోల్పు నామొగంబున రిత్తనవ్వుదొలఁకఁ
బృథుపయోధరభార సంభృతిఁ గలఁగు, చదలనాకౌను డీవసంచలనమొదఁ
గరపదాంగద ఝుణఝుణత్కారములయ, మగువయొక్క-తె నర్తించె మదముకొనఁ

చ. వెలఁగులు గొందఱాసవపు విస్మృతిఁ బాణిసరోజపల్లవ
లలితరవంబు బొత్తున మెలఁగని గీతికళాగమాస్యముల్
సలిపి రనేకభంగుల విశాలనికుంజకుటీరవాటికా
చ్ఛలదళిశీకరంబ సరసస్వనరంగదుపాంగసంగతిన్.

ఉ. అంతలి రాకబోఁడు లిటు లాసవహీనమదప్రభూతని
ర్హేతుకహాసవాగ్వికృతి నృత్తకళావికారభూరిచే
ష్టాతురతన్ బ్రవర్తిలి తమంతనలోఁ దెలివొంది సీరిక
న్యాతిలకంబుఁ గన్గొనిసి ప్రియంబున బల్కిరి మంజుభాషలన్.

ఉ. మానవతీ! సుధామధురమంజువచోరచనైకచాతురిన్
వీనులకింపుసొంపు నొదవించు భవత్ప్రియమాగమెచ్చటం
గానము నిన్నుఁ బాసి త్రుటికాలము నానొక పాటికేగ నా
యూవనికాయుప్రశాఖలపయి న్నుసుపింపది దేమొకింతయో.

క. సురదారికయాటపాటల, సరసవిపంచీనినాదసంరంభములం
గరమలరఁగ మనమున మదిఁ గెరలి కనిష్ఠాజకనకసఖిత్వముకలిమిన్.

ఉ. చేతోకపుష్పవాటి కలివేగమునం జనఁగోలు నవ్వనిన్
కాతియ బూసిరిత్త వెడకంబరి లేదిటు గమ్మునేపోదమా
యూరడిచిలుకలన్ గలసి యంతటనింతటనుండు దవ్వులం
బాడుదుకూర్మిని వృషభపరంపరోపమునైనగాన సాపుకన్.

గీ. దినదినము నావలనఁ బలుకనసి వృద్ధి నలరనే నెంత మాటాడనంత నూల
మగుడ నాడ నదల్పనే నెగిరిపడును, నతి నివన శుకరాజ నెయ్యమునఁ బొదలి.

ఉ. ఆనగరాని యీ స్మరశరాహ నలవేదనఁ గుందు నాకునో
మానినులార ? యాచిలుకమాటలు నూనులు నోలె నెతయున్
వీనులు గాడిపాఱు వనవీథులయందు విపక్షవృత్తిలో
నూనిమెలంగు దాని మనమూరకయుండక రోయ నేటికిన్.

చ. చిలుకతతనంబు నాటగొలె జేతనపెంచిన ముద్దుచిల్కన
న్నొఱఁగి విపక్షవృత్తి వెసనూలొకనివోవ వనద్రుమాళిన
కట్టఫలభరంగ కారకుల మొగంబులఁ గోరిధరసంబుఁ దాల్చి తా
మటిముటిఁ గూయఁ గీరనివహంబెద నాయెడ మైత్రిఁ గోరునే.

వ. అని పలుకు శశిశేఖరుం గనుంగొని వయస్యలిట్లనిరి.

చ. కడుపుఁగన్నతారి పలుకన్నను పెంచినవారిపైఁ దనె
క్కుడు ప్రియమందుఁ గావునఁ జకోరవిలోచన యూరకిట్లు యిం
దడయఁగనేల నేవనమునం బెరచిల్కలఁగూడియుండునో
కడువడి నీదుచిల్క వెదకం దగు పోదమటంచుఁ బల్కుచున్.

గీ. వనజపదనం దోడికొని పోలికల్తియు, లచటుఁ బాసి మఱియు నాటతోటఁ
గలయఁదిరుగు శుకనికాయంబులో ముద్దు, చిలుక కానఁబడమిఁ దలఁకితలఁకి.

సీ. కృతకాద్రికూట నిర్గత నిర్మలాంభోఝరీ పరమాకంద బృంద మరసి
పరిపాక నిర్గళత్ఫల సమావృత గాఢిమ మహీరుహ కదంబకముల వెదకి
మకరుచ్ఛలత్తోలి సరసీతటగమేరు ఖర్జూర కదళికావనములఁ జూచి
జలయంత్రికా నిస్తులసాంద్ర ఘోషనీహారకాయమాన సంఘముల వెదకి
పొంచి చూచెనెడ బాజిపూఁబొదల మాధ, వీలతాముల గొజ్జంగిపొదలయిండ్లఁ
గలయ వీక్షించి యచ్చోటఁ గలికి చిలుక గానఁగాకునికి నెమ్మనంబుఁ గలఁగి కలఁగి.

క, ఈ తోటతోటలోపల, నేమొ చనఁగనుపించదయ్యె నేవనమునకుం
బోయెనొ చిలుకం జరిగొని, యోహో పోటులను వెదకనగు రాజిలుకన్.

వ. అని బహువిధంబుల శుకాన్వేషణాయత్త చిత్తంబుల నమ్మిత్తకాశినులుండునంత
నక్కడ.

ఉ. అద్దనసందనుండు నిశితాంగజ బాణవిపాద వేదనో
త్సర్గితధైర్యుఁడై చెలువదానుభజింపుదు నెందవోవల
స్ఫూర్తిని వేడికం బొదలుచు న్మకరంద రసోపహాస్తులన్
గర్జిలు చిల్కఁ జూచె నుపకంఠ రసాలమహీజశాఖికన్.

క. కనుఁగొని యుబ్బరపడి తి, గ్గన లేచి రసాలభూరుహాంతికమునకుం
జనితరూప్రపరమాలో, కనజనిత నవానురాగ కలితాత్మకుఁడై.

క. కీరములు లేవె జగతిన, పారమ్ములు దీనితో శుభశ్రీరేఖా
తారుణ్యాలక్ష్మి నెయ్యది, గోరంతసమత్వమూనఁ గొనగొన జెచటన్.

క. బలకృష్ణలకిలఁగల రా, జులు గానుకలుగ నొసంగు శుకములు కేళీ
నిలయాంతర మణిపంజర, ములనలరఁగ వానిచెల్వములు గనుఁగొనమే.

సీ. దివిజాధిపతికూర్మిజవరాలి కేళిమందిరపాలి జకోర దిండిపులుఁగు
పరిసరకార్మికశాలి భామినీమృదుపాణి సారసాగ్రవిహార కీరమొక్క

పంకేరుహాసన ప్రియరామాసభాంగణ వరరత్నపంజరాంతరశుకంబొ
రజితభూధరరాజ రాజీవలోచన నిలయంబున మెలంగుజిలుకయొక్క-
గానిచో నిట్టిసకలలోకప్రశస్త, రూపశుభలక్షణ కళాకలాపమహిమ
మహిమసలుదాని నండజమండలమున, నవనిఁగనుఁగొంటి మేదృగుత్సవముగాఁగ.

చ. అడుగులు గెంపుతోఁ గిలుకుటంచియ యందము బచ్చతోఁ మెఱుం
గడలఁగఁ ద్రొక్కు-టెక్కు-లపయి నల్లరంగు బలాశకోరకం
బమగున ద్రొక్కిజాలిన ముఖారుణకాంతియుఁ జూచి నెమ్మది
నగుఁ బ్రియమావహిల్లఁ జిలుక న్వెసఁబట్టికొనం దలంపుచున్.

ఉ. పొంచిరసాలభూరుహముపొంతఁ వినిశ్చలదేహుఁడై కటా
క్షాంచలపాళి దానిపయినాని కరాంబుజ మొయ్యసాచి య
ప్పంచశిలీముఖోపముఁ బట్టె సరోజమరందమాధురీ
ప్రాంచితవాగ్విశేష సముదారముఁ గీరము సత్ప్రచారమున్.

క. పట్టుకొనిగేలఁ గవ్వడి, పట్టి శుకము గరతలంబుపై నేరిచియీ
చెట్టువకువచ్చు కతమున, నిట్టిదిరాచిలుకఁ దొరకె నేమనవచ్చున్.

చ. అనిమదిసంతసిల్లి చిలుకాయిటుకానకు నిన్నునాదు సా
మ్మ్రనికనుగొందు నాకుఁ జెపుమా యిపుడెచ్చటనుండివచ్చి తీ
వని కెటనుండుదాన వనివార్యకృప న్నినుఁ బ్రోచువారలే
మనికి వసించియుండెదరు మానుగ నున్నతెఱం గెఱుంగఁగన్.

క. నావిని దూరితభయ పీ, డావిలమతి యగుచు నతని కసియెఁ జిలుక రా
జీవమరంద మధురవా, చావైచిత్రి విలాససంగతి సెలఁగన్.

గీ. వినుము నీమేనమామకునకుఁ గుపట్టి, చెలువములపుట్టినిల్లు విశేషసుగుణ
వల్లికావాలము సతీమతల్లికయన, వరలు శశిరేఖ పేరునీవెఱిఁగినదియ.

క. యెన్నఁడుఁ జూచినయది యో, కన్నులకానందరసము గ్రమ్మఁగ నీరూ
పన్నులఁదెనాటఁ గొలెఁ గూ, డున్నీరును మఱచి మెప్పునను మదిఁ గుందున్.

గీ. ఆత్తెఱఁగెఱింగి చెలితాల్మి కత్తెరంబుఁ, జిగురుబాణుని నరవరజేసి మనసు
దూరి యభిమానవిత్తంబుఁ జూరగొనియె, నేచి మగటిమి వెడవింటిరాచకొడుకు

ఉ. అంతము లేనికూర్మి నిను నాత్మఁ దలంచుచు శయ్యఁ బాసి యిం
తింతనరానికంటు విశాఖగవేదనఁ బూనిరేబగల్

జింతలఁ గంతలన్ జవికి చేడియ యొక్కతె కేళిమందిరో
పాంతవనస్థలిం దిరుగఁ బల్కుదు దైవముఁ దూఱుచున్ మదిన్.

చ. అలికులవేణి యిట్లు విరహార్తి వనీసుమకుంజవాటిలో
సోలయు చుండు దాని వెతఁ జూడఁగ నోడి మదాప్తకోటి ని
స్తలసి చరింపనీ యుపవనస్థలి కేఁగుదెరఁ గాంచి కే
వలకృప నన్నుఁ బట్టుకొనవచ్చెఁ జక్కటి నీకు చేతికిన్.

గీ. నలినలోచన చిన్నటనాటనుండి, కూరిమి దలిర్ప మధురోపహారములిడి
పెనుపఁ బెరిగినదాన నే పెంపుశుకంబు, గాన వినుమయ్య యొక మాట కరుణతోడ.

ఉ. చక్కరవింటివాని కెకసక్కెము సేయఁగఁజాలునట్టి నీ
చక్కదనంబు జవ్వనము చందముఁ గన్గొని మోహమాత్మలో
నెక్కొని వేగుదానిఁ గరుణింపక లోఁతిగఁ జాతురయ్య లో
నక్కట నీవెఱుంగవె యనంగుడు వేరజ మాట నెమ్మదిన్.

మ. అని విని క్రీడిపట్టి హృదయాబ్జము ఝల్లనఁ గీరరాజముం
గనుఁగొని పల్కె నావలనఁ గాదె మనోజనిశాతశస్త్ర వే
దన నలఁగోల దాలిచెఁగదా యిక నేఁగతి సైఁచువాఁడ నం
చనుగత మోహ దాహ వివశాత్ముఁడనై యతఁ డంతకంతకున్.

గీ. కన్నుఁగవ మోడ్పుఁ దలయూచుఁ గడలుఁ జూచు, సారెకుసురను నవ్వ్యసంచలనమొందు
గరముఁ జెక్కిటఁ గదియించు కరవగావ, మానశర శాతశరదూయమానుఁ డగుచు.

వ. ఇట్లు దురంతకంతుశర సంతానవేదనాక్రాంత స్వాంతుండై సుభద్రాసూనుం డు
న్న సమయంబున.

సీ. నీరజదళేక్షణలు సుఖాన్వేషణాను, రాగ తత్పరలయి సుమారామసరణి
వచ్చుచోఁ దమమ్రోల విబ్బచ్చుననుఁగుమారు కెంగేల రాజకీరమును గాంచి,
కంజదళేక్షణ తావక, పంజరకీరంబు క్రీడిపట్టి కరమునన్
రంజిలుచున్నది యిఁక వెద, కంజనదీక్షింపు కౌతుకము దైవారన్.

గీ. అని యనలి మాఱ, మనఁ జకోరాక్షులొక్క గుజ్జుగొజ్జఁగిమాటున గొమిర నునిచి
మంజుభాషిణి యనునొక్క మచ్చకంటి, నలసుభద్రాకుమారుఁ డాయంగనను ప.

ఉ. చన యచ్చోటఁ గిరీటిపుత్రుఁ ద్రిజగత్సంస్తవ్య చారిత్రుఁ గ
న్గొని కేల్మోడ్చి మరందబిందుమధురా నూనానులాపోపరం

జనమై పాల్పుభవత్కిరాటబుధ రాజత్కిర మాస్రీరి నం
దనకేళీగృహ పంబగస్థమది యుద్దాత్రి జరాజింపగన్.

క. ఆశుకవి పవిత్రరావన, కౌశలము వహించిదాని కైకొంటివిగా
నాశుకవిపవిత్రరావన. కౌశలము వహింప నీకుఁగర్జమకాదే.

చ. నిరుపమకీర్తిధూత రజనికర! నీకరసీమనీమనో
హర శుకమొప్పఁగాంచి మణిహాటక కాంచికలాప మానసాం
కురిత నిరూఢలజ్జమెయి గొజ్జఁగిపూఁబొద పజ్జదాఁగివే
గిరపడుచుండు జాలిగొని కీరము నేగొనివచ్చునంతకున్.

ఉ. నావలఁబేతిపాత్రిఁ డనాహతమోహత మోనిమగ్నుఁడై
తావలమయ్యె మాటుగొన దానికి నేమి నికుంజవాటిబో
టీ వెస నాదుమాడ్కికి ఘటింపగదే జగదేకమోహినిన్
నావలనంతదీరఁగ మనంబునఁ గోరికలూరఁ జూచెదన్.

చ. అనవినిమంత్రభాషిణి నృపాత్మజు డెందము సీరికన్యకా
మనవరుకీనిమగ్నమని మానినిదాగిన తావుఁజూప న
ల్లన గనుసన్న నాతఁడు చలన్నిబిడేక్షణ చంచరీక పా
ళినిగుడజేసెఁ జైపయిని లేమము ఖాఖ్జరసాను భూతికిన్.

చ. ముదుచికురాంధకారమున మూఁగి వధూముఖకాంతి నిర్ఝరిన్
మునిఁగికుచాద్రి లూతగొని ముత్తరుల న్గన దూర్త్రికాచయం
బు నెనసియూఁగియూఁగి నునుపాక్కిలతామర మూలకర్పిమ్మటన్
గొనకొనవచ్చె నర్జుని గూఢమిసట్టి కటాక్షభృంగముల్.

చ. రమణికటాక్షవీక్షణ పరంపరలన్ ఝషపాళి యానృపో
త్తమపరిభాసితానన సుధాకరకాంతి సుధారసప్రవా
హమునకు నొయ్యనొయ్య నెదురై తరుణారకటాక్ష దృష్టిజా
లము ౧బటుకొన్న గర్పిమ్మరి చలత్వమునన్ మునిగెన్ కృపాంబుధిన్.

చ. మఱియువనూనరాగ రసమగ్నత నవ్విజయాత్మజుండు ప
ల్లత్రుఁ దనరూపకాంతి సుకుమారతలన్ దిలకింపగోరుఁ జి
త్రరమును మోహము న్పెనఁగఁ దన్వరుచాంతర హారపాలికిన్
మెరయు విప్రియాంగనై భవసమీక్షణఁ బొంగుఁ దపిపాన తాస్వరయు.

మ. అవనీపాలకుతుండుఁ గామినియుఁ నిట్లన్యోన్య సర్వాంగయౌ
వ్వనరూపశుభాంక వైభవనిరీక్షారాగ సంచారమా
నవికారంపరిరుద్ధ మానసములన్ గంజిల్ల శోభముల్ గా
చి వధూటీమణి మంజుభాషిణి రచించెం శ్రీమదలోత్కంఠగన్.

ఉ. రాజకులావతంసకరు లారాజముఖీకుల రత్నమా కళా
రాజవతంస శౌరిప్రియుఁ దిరసప్రతి సల్పు త్వదీయరూపమున్
దేజము మున్నువిన్నయది దృష్టికటాక్ష నిరీక్షణద్యుతి
శ్రీఁ జెలువొందఁ గన్నయది చిత్తమున న్మదమంకురింపఁగన్.

చ. చెలువకు నాటియున్నయది చిత్తమునిప్పుడు నీయుడుంగు గొం
దలిరులమోన దాని రసదాడిక మానుపజీరు కాకలన్
గళవళమొందనీక ఉరుకంబున వేగఁబరిగ్రహింపు మా
త్రిలమము బోఁట్లునంతసము దాల్పఁగఁగాలము దోఁపియుండెడున్.

క. అనవిని కలయూరి కరం, బున మెంగెను చిలుకఁజాపి పోయకవే వెం
చినవారికడకుఁ బొమ్మని, నును తెక్కలు నెలనిమిరి నూల్కొనుశ్రీమన్.

గీ. ఇష్టమృష్టఫలాలిసంతృప్తిఁ దేల్చి, యంశుమదనూన మృదుగరుదంశుకంబు
నాశుకం బిడె నామ్రనిచయముఁ డుమంజా, భాషిణికరాగ్రము వదల్చెఁ బ్రియదమెసఁగ

మ. చిలుకం బైకొని వేగ వీడ్కొని ఘనచ్ఛత్రంబునం జేరి మ ని
ల్పులరారత్నపయి స్వప్నపాలయని యప్పూఁబోడి గొజ్జంగిర
జ్జలకే తెంచి తరిప్రాంశుతాస్యసుషమా సౌభాగ్యనద్దివ్యమౌ
గళమూర్తిన్ శశిరేఖఁ గాంచి పలికెన్ గంభీరనాగాచిగన్.

ఉ. కన్నియ పువ్వుతూపజితకంతుఁడు పాద్మనికూర్చిపట్ట యా
పన్నవనద్రుమాంగణ విశాలనికుంజ కుటీరవాటిలో
వెన్నెలచేరి మాణిక్యపువేదికల న్విహరింపు మన్న వా
రిన్నికటంబునన్ మనకు నెక్కొనుజా సొగసింపఁజూడునే.

చ. అనశశిరేఖఁ దోడుకొని యచ్చటుఁ బాసి లతాంగులేగుచో
వనిమిషరాజపౌత్రి కటాక్షనిరీక్షణపాలి నెవ్వడిన్
జనుకొనిరెండు బదోజముఖి వేణినిబద్ధసుమప్రకాండవా
సనలకు మూఁగురోలి వసనంగ తన్వి కళాపమా యనన్.

శా. ఆరామామణి నీగతిం బ్రియవయస్యల్ దేర్చి గోత్రీయు కాం
తారాభ్యంతరకుంజవాటి సుమనస్తల్పంబునం దేర్చి చె
న్నారం దారువసించి తెప్పలఁ దదీయస్వాంతసంజాతమా
రోద్రేకాంగరుఁడై పశాంతి కరణావ్యాప్తిం బ్రవర్తిల్లఁగన్.

చ. అలఘుసపక్షవర్తన సమాదర మూని నగిత్రియానమః
కలన నిమండనం బొలిచి కాలగళిం దనుజన్మపద్ధతిన్
గలసిన పాతకంబపరకన్యజల ప్రవిగాహనంబునన్
దలఁగఁగఁజేయ నేగెనొ విధంబున నేగె దినేంద్రుఁ డుత్తరన్,

సీ. సంధ్యానటద్గిరీశ విభూషణాయిత ఫణిఫణారత్నగభస్తులనఁగ
జగమాఁబునిధిఁబడు సాన్ద్రనార్ధి మునిబద్ధ కిరణత్రికాపాయములనఁగ
గంధినాయక మనోత్త్రింశసామర్షపత సలలితారుణ కంఠభూషణములనఁగ
నర్ద్వగాహితజైత్ర యాత్రాసమాగంధ రతిపకో ర్యాపాంక్యాశులనంగ
ద్యుషనియమతత్పరావని దేవనికర, కనత్ప్రసిక్తపుష్ప విమలార్ఘ్యజాగనికాయ
దళితమందేహదేహరక్తములనఁగ, నవరూ నుతిఁజేయఁ సంధ్యా కెంజాయలలరె.

చ. కనుఁగొన నేమపద్మినుల క్రైవశి దష్ట్రలనుండ శేష
పానరతేమకూర్చిఁ దనొప్పిలనుండఁగఁ జెల్లునె నీ సుతీవసా
జనితనవానురాగ విచర్చిత్వము బూని ఘనాభ్రపద్ధ్యయా
నినువ కటంబుఁ గ్రిమ్మెరెం సహింపక బాయ విచారశీలనై.

సీ. వరసమాగమవేళ నగపరేపాన చక్రవఁబూయుకన్నాఱి కాంతులనఁగ
సాంధ్యసర్తనకేళి సకల మడిగాసుమంబుని దుష్కతళువులనఁగ
గమలజాఁచవనంబుఁ గలయంగఁ బ్రిమ్మరు సమదసామజ తనుచ్ఛాయలనఁగ
నిజవిటసంకేత నిలయంబులకుఁబోవు నభిసారికలవసనాంచలములనఁగ
గొల్లయిల్లాండ్రవయసిపిల్లఁగొల్లఁగొనిన, మాయగొల్లని మైసిగెమాటుపఱచి
జారచోరులు మిక్కిలి సంతసిలఁగఁ, గలయ నల్లపఁ గటకటంకటులు బొదలె.

చ. సరసిజముల్ ముడింగె మునుసత్ప్రభవత్కానుఁ డోయినండు దాఁ
గరములగారవింప సిరిఁగాంచి ద్విజేశ్వరసానుబంధబం
ధురతల మించి యాకుముదినుల్ నగి నాథవియోగఖిన్నతల్
బోరసితిమంచు బద్మినులు మూర్చిలికన్నులు మూసెనో యనన్.

సీ. మందారవిపినంబు [illegible] కాపగా [illegible] కిండింబు నోము లొనరఁగ
వాక్యముల్ దగ్గి సిలపాలిగ్రంథస్తులుగత్తె సాక్షిణో సులు ప్రవాళరఁగ
సముదగ్రతిమిరాఖ్య యామునా గరఁగి శ్రీ రసములో విషంజేజిగలరఁగ
నఖిలకంఠకస్వేరితారాళల్వైభవ సఫలితగస్తోమ [illegible] ఁగ
రాజరజనీ విరామ సంభ్రమసముగ్ర), సుగంధపుంబ్రద విరచిత ముక్తజాల
రంగవల్లికలన నఘోర [illegible] మొల్ల, చాకిరిమించుపుడు [illegible] పరిణతి

గీ. కువలయానంద సంధానకుశలతాభి, రాముఁడై వేగరేజి నెందు రాజాపడిదయ
నమరుకాత్మీయ పరిశుభ్రపమన వేల్పు, [illegible] తెల్పు గానవయ్యె.

చ. గురుతరగర్వమగు [illegible] గోత్రపరస [illegible] దగాయారుణస్ఫురి
స్ఫురణమిషంబునన్ మోఱయ భూతిగిమల్కరినస్వధాల
ద్ధురకిరణాఖ్య శాఖ ఘూర్ణహాస్యా యుందయాద్రి [illegible] భా
సురమగు మత్తకేసరికిశోరమనన్ [illegible]

ఉ. భాగప్రసంతినాయని [illegible] గళ్యానబయ [illegible]
నైరవరాజ సౌరభవికస్వరమై విరసి [illegible]
జేరిమునింగె పుష్పశర [illegible] గాఢ్యక మెకుపై [illegible]
ల్వారె హరిన్నభోంతరస మాకిలితంబులు [illegible] లల్.

వ. ఆసమయంబున.

ఉ. కాన్ననవింటివాని విరినోలలనాఁడికి వింశురెక్కు, గా
వన్నెలవేఁడికిన్ గడఁగి వీచెను వాసనగాలి దాఁడికిన్
జెన్నుదొలంగి సన్నడిగి చేడియ[illegible] కన్నమావి [illegible]
డన్నవసింపఁబోవ నచటన్ గలఁగెన్ శుకకోకిలధ్వనుల్.

ఉ. అచ్చట నిల్వకొంకి [illegible] కరము చేరితత్సనో
జోచ్చలము నక్షత్రరాళిస్ఫుతనోజ్వల గౌరవ [illegible] విమలన్
జొచ్చిన నందుశాసి సుమనోగ్రహ మొక్కటి జేచియుండఁగా
వచ్చెని దీనిలోన మరునాలిక తూపులయిల్లుగా, నొకో.

చ. అనివిరహవ్యథావివశమైనమతిన్ [illegible] మానభు[illegible] మా
తన సుమవల్లిబోలె వనితామణి నిర్మృతఁగూర్చి కన్నెఁబుల్
గనుగొనిచేతులంబొరవి కర్మృతఁ దెచ్చిపరిమానశయ్యపై
యునిచిన లేచియుట్లనియె నుగ్మలులంగని గొందలంబునన్.

ఉ. ఏచికుబాస్త్రఁ బాయక విదేశులకాగి బలందు నెప్పుడున్
యాచినతంగెసల్ బలె విభూషణభూషిత దేహవల్లికా
రోదులఁ బోల్చు కన్యకలు రోయ స్మరార్తి గృశింప నింతగా
నోచితి మీరలూరక ననుం బ్రతిలం దెరలింపనేటికిన్.

మ. దిలకింపం బ్రతిపక్షిరాచిలుక జాతిస్వేషి వైతుర్యంపు పూ
విలుచేదాల్పు సదా మధువ్రత గుణాన్వితుండు హారింపు లా
యము గాఁపుల్ శశియుంక కాము పికమయ్యా మోహ్య గళగారిహి యి
చ్చలనద్వేషులలోన నెల్లవిహరింపన్వచ్చి నాపాటికిన్.

చ. ఎనఁ జనురాకుచాకు గదియించెద వెన్నెలచిచ్చుఁ జొచ్చెదన్
మృదుబిసతంతుజాలపుటురిన్ గళమూన్చెదఁ బువ్వుగాలిభృం
గెద వలిసాహసాస్త్రి గమకించి రుహారవిషంబుఁ గ్రోలెదన్
బిదప ప్రియాంవధన్వ శనబిరము నెవ్వతె యాఁదజాఁపుడున్.

మ. పలుమారున్నమసీధుపాని జననాథం గో స్మరోద్వృత్తి వ
ర్తులచండాలుల బల్గుణంబున బగల్ రేయిన్ జగంబంతటం
గలయంబర్వననంగభూతకృత సంతాపంబునుం బొందిరి తో
య్యాలి నిలాప్వపక హా మటంచు సుమశయ్యాన్వ్యాప్తి మూర్ఛాదశన్.

చ. అతిమతి గబ్బిగుబ్బగవ హారలతల్ కదలన్ మెఱుంగుమం
గురులలికంబు గ్రిమ్మ నెఱిగొప్పవయంగ నిదూర్పు వేఁడి వా
తెఱనలయింప గ్రొంజెమట దేరఁగఁ జెక్కులఁ బూవుపాన్పుపై
తొలఁగిన లేమఁ జూచి యడరూపిన డెందములన్ సఖీమణుల్.

క. స్మరగపాణి సంభ్రాంతికవ, శరాసనానిశ విముక్త సారశరాళీ
దురహామూర్ఛితచేత, స్సరసీరుహ యయ్యె నకట సతియనుమతియున్.

ఉ. చిప్పురులఁ బాదముల్ బొదవి చేతులు దమ్ముల నొత్తి కన్నులం
దొవలనమర్చి బాహువుల నూన్పమృణాలికలూన్చి గబ్బిచ
న్గవ విరిగుత్తులాని సిరిగంధము మేననలంది చెక్కులన్
దవిలిచి చంద్రఖండములు దన్వికిఁ జల్వలు గూర్చిరంగనల్.

ఉ. ఆరమణి నుత్కృలాగ్రినవహారమణి స్మరగాఢదోహని
హూరిరమనో జబాణరతిఁ గూరినభారవ్రువంబ జల్వలం

శూరు ఛాత్రుపల్వ లోకకాంతయుడంచి సువర్ణరత్నశో
భాను విరోచనాతానముపైఁ గదియించి వనించి గాడ్పుచిన్.

క. గీరగీ మవము మెప్పింతేము. మఱి జాపగుణీకృత ధ్రిపుపు సుందనస్తో
మకులవ్రిజేమకు మణిదా, మమచిఱు నలిసుందరున్ పమ్ముల నమరున్.

ఉ. మలయ మరుత్కిశోర హరి మన్వఁ ప్రుఁ దేనియజాలువాఱు మం
జులసుమనాయమానముగఁ జొక్కఁ బ్రుఁగప్రిఁప్రుఁ జెన్నొనాడస
ల్లలిత నవీనసారసవళీంబిడి యందుమ్మృగీమదంబుగన్
వలువులవింటివాని చెలువంబు లిఖించి విచిత్రిత్రైఖరిన్.

మ. వరసౌభాగ్య కళాభిరామ రతిరద్యావమాంకమఁ దావహిం
చియుశుసాన్వము సుధాంశులన్ సరస నాశితానిలస్వాళి భృ
క్వరభృత్క్రమరాళి భృంగముల నొప్పన్ వాగ్రిఁ జరిగ్రించి పం
కరుహాక్షీ సఖులిట్లు సమ్మతసమగ్రిస్వాంతలైయుంరటన్.

క. సము విరభక్తి శ్రీద్ధల, సుమశరు నానాహనాది షోడశపూజా
పరిమితుం జేసివారా, కాఁమొగిన్ గుమిగూడి లేచి ఘటితాంజలులై.

ఉ. శరధిసుతాసుతాయ సుమచాపధరాయ రతీశ్వరాయ శం
బరమథనాయ గంధపవమానమ దద్విరదాయ పాంధసం
హారిణ చరాయ లోకభయదాద్భుత విక్రమభాసురాయ సుం
దరతరమానితాయ మదనాయ నమోనమయందు మ్రొక్కుచున్.

చ. అగణితభూరికాంతుల శరాసమున విశ్వమహాతసంగతిం
దగుగుణమూర్తి యందు సుమనఃప్రియబాణము సంఘటించి ము
జ్జగ మరువందఁగా నిజభుజస్ఫుటశక్తిసమగ్రితన్ ఘనా
ధ్వగపురము ల్మ్రదించు నను వర్ణనఁజేసిరి మీశుగాస్త్రరా.

ఉ. ఏమొకొ లేకచాపధరు లిద్దర నాథులొంను రెంటఁగా
చేయుదు రెంత నేరుపరి చెన్నగు గన్నులవింటఁ గమ్మపూ
పోయక మూని రెండొకటి సల్పఁగఁజాలిన నీదుకౌశలం
బాయుదాఁడైన నెన్న నసమర్థుఁడు లోకులఁ జెప్పనేటికిన్.

క. అని బహువిధముల నాశ్రి, తవవింటివజీరునిట్లునయసముచితవా
క్యనిరూఢిఁ బొగడుముగువలఁ, గనుఁగొనిశరేఖ వలితఁగనలుమనమునన్.

ఉ. ఓలిఁ గుజన్మమైత్రియు మధూన్మదవృత్తియుఁ గాంచినట్టి చం
డాలులఁ బల్గుణంబుఁ గొనియుండక తాను నిజైకధర్మమున్
జాలఁగ నంతఁ జేసికొని చానల నేఁచ ననంగభావమున్
దాల్చియున్న నీని దగునా కొనియాడ మృదూచితోక్తులన్.

వ. అనియమ్మృగనుద్దేశించి.

చ. ఉరక మనోజ నీ వెదిరి యుగ్రునిఁ దన్నిటలాంబకాగ్నిచేఁ
దాఁగి శరీరము న్మఱలఁ దోఁచితి పాంథజనాఘవృద్ధినో
మతిరతిపుణ్యకర్మమహిమంబుననో యటుగాక యుక్రగ్రి
మ్మఱ షారఫాలనేత్రశిఖిమగ్నజనుల్ బ్రతుకంగ నేర్తురే.

ఉ. ఆకమలాక్షుతాతుఁ డఖిలావనిఁ దారనిమాతి నౌట నే
నీకు సహోదరిన్ దెలియ నేరక మారకి కెడఁగి నన్ను నీ
లోకములోన మానినులలో నొకదానిగఁ జూచి రేఁచినన్
నీకరకార్ముకంబుఁ జదివి రసమానము నేశపింపనే.

క. కామిని పలు దెరగుల న, కాముని నిటు దూరి మారి కమనీయకళా
స్తేముని సోముని సుగుణ, స్తోముని వీక్షించి పలికె సాలసినమదిన్.

మ. సుమనస్సంతతిభోగ్రిన్పకుం గువలయాస్తోకానుమోదంబు నెం
పమరం జేయుదు సర్వథాభిగమనవ్యాపారసర్వజ్ఞతా
ళి మణిగర్వప్రభలన్ మదారిదళనాళీకప్రభావంబునం
గొమరై రాజన చంద్ర? నీ వబలలం గుందింపనర్హంబొకో.

సీ. నిన్నాదలధరించు నీలకంఠునకు హాలాహలజ్వాల గాల్పులు కెంత
నిను గన్నదానోనర్చినభీమదానవరిపునకుఁ గార్చిచ్చు మిరింగు టెంత
నినుగర్భమున వహించిన పయోరాశికి బాడబజ్వాలసంభరణ మెంత
నిను దండఁ జేర్చిన సిరజనీహృదయేశునకనలపట్టనేర మెంత
మహావిషంబునకు విషంబవు దవంబు, నకు దవంబవు బాడబాగ్నికిని బాడ
బానలమువగ్నికి నగ్ని వజ్ఞమనన, చల్లదనమేల నీమేనఁ జల్లసిల్లు.

చ. అనయమునన్ వియోగులఁ దయారహితాత్ముఁడవై మథింపఁ జెం
దినకలుషంబు ఘోర నతినిష్ఠురమైన మహామయంబునం
దివదినమున్ గ్రశించుదును ధీరత దక్కి కళావిహీనతం
గొనకొని దుర్విహింసకులకున్ దురవస్థలు రాకమానునే.

గీ. సరసిజారాతి దుస్సహవిరహభార, పరవశస్వాంతయై యిట్లు బహువిధముల
దూలనాడుచు సరోజాక్షి సొమ్మసిల్లె, రమణుల తతి నాలుకతు రాజుగూర్చి

చ. అలసు మనోజువృత్తి మనుపావలికిన్ బలుగాకిమూకవ
ల్తిలిపాడవైనమూఁగకు శ్మలిసిరియాగనుభూతి మానితా
త్యలఘుత చంచలాత్మునకు నలదఁగఁజేయుచు నిమ్మహావనీ
స్థలికి ప్రభుండవై తగువసంతా! నెలంతల నేఁచుటొప్పునే.

గీ. చల్లదనములకెల్ల నాస్పదమవీవు, ప్రాణబంధుండవఖిల ప్రపంచమునకు
మారగురుతల్పగులగూడి మానవతులఁ, గొందలముపెట్టదగ దోరి మందపవన.

క. బాలికల నేఁచుపాతక, శీలుండవు గీవటంచుఁ జెంజెఁకినుకన్
నాళీకభవుఁ డనిన్నొక, మూలన్ బడవైచె నగగముల కిరనముగాన్.

మ. ప్రతిపక్షస్థితిఁ గాల్చి క్రోధముదలిర్ప నోర్మమునన్ మాటమాఁ
చితనంబించియు లేక యాఘనతతుల్ శీకొన్న నానాఘల
వ్రతతిన్ భంగమొనర్పుచున్ దిరుగుకీరవ్రాతమా! యేటికి
శలపత్రాయుధ నేత్రి సాంకవతనూ సౌరభ్యనర్తింపఁగన్.

క. ఒకలకొరికి సతిపై. వేఁ గిర్వముగి మొలఁగి యేఁచఁగరానే
లా కన్నెఁ జేయుచుఁ బలు, గాకులజతిగ నీకుఁగాని గుణమొగిన్.

గీ. మానితాతనుమనుగ ధర్మంబు గుఱుచ, సఱదిసుమనస్సమూహ సంపదహరించి
యెప్పుడుఁ గుజన్మమైత్రిచే నింపెసంగు, మనుపములకేల జాలిమీద మమతగలుగు.

చ. సరసిజగంధులిట్టులు వసంతమరున్మకరోకిలాంకులన్
బరువిడి దూరిదూరి విరిపాన్పుపయిన్ వఱుయిఁ పఁ జేసియు
న్నరిసుతు సౌమమార్యసుగుణప్రతిభా కథనానులాపవి
స్ఫురిత ముఖాంబుజాతలగుచున్ దనరార ననఁతరంబువన్.

గీ. రాకాకరసీడచేఁ గుంది రహిఁదొలంగు, పద్మినీసంతతికి నాత్మభర్తరాక
మునుఁ దెలియఁజెప్పవచ్చినయినుని మాత, చొప్పునను పూర్వదిశ వేగుఁజుక్కపొడిచె.

గీ. జలజములువాంగ గలువలవాయగుప్పింగ, రాజబింబంబు చరమాంబురాశిఁగ్రుంకె
సింధురాజన్యరతిరయ చ్ఛిన్నవారు, దీపమోధరహార కలాపమనఁగ.

ఉ. కోకచయమిత్రుఁ డబ్జములకుం బ్రియభర్త మురారిదక్షిణా
లోకము వేదసంపుటము లోకహితుండు విభాస్వదంబర
శ్రీకమనీయభూషణము చీకటికిన్ బగవాఁడు డాఁచ బం
ధూకసుమద్యుతిన్ దెగడు తోరపుకాంతినిముందు తూర్పునన్.

చ. మనసిజబాణసంచలిత మానసయౌ శశిరేఖ నెచ్చెలుల్
వనమునఁ జుండనీక కొనివచ్చి విచిత్రమణీనికేతనం
బున విరిపాన్పుఁ జేర్చి నరపుత్రికథారచనానులాపశా
లినులయి కాలయాపనము లేమను సల్పుచునుండి రంతటన్.

ఉ. భాసురమయ్యెఁ గేళివనపాళి విదూరితపాంథమానసో
ల్లాసము శీతలానిలవిలాసము జాలితతావళీపరి
హాసము గోమలచ్ఛదశరగ్రథిత ప్రథితాంగజైత్రవి
న్యాసము కేకినీరుతవిరాసము నా మధుమాస మెంతయున్.

మ. తలిరుంజాయల సంజకెంపొదవఁ జెన్నుగ్రొంబైఁ బూమొగ్గలు
కళులఁ దాల్మించె మదాళిమండల గరుత్కాంతిచ్ఛటాధ్వాంత మ
గ్గలమయ్యెన్ శిశిరతుభాస్వరుఁడు గుప్తింకన్ కమ్రప్రాఁదేశ
మండలమెన్ గాసిలె పాంథచక్రములు చైత్రాబ్జప్రబోధంబునన్.

మ. వనలక్ష్మీనవరిఖంపు చో ద్విజకులవ్యాహారమంత్రంబులన్
ఘనవేదిస్థలిపైఁ బలాశకలికావహ్నిం బ్రతిష్ఠించి నూ
తనమాధ్వీకఘృతధార మాధవుఁడు దాఁ దృప్తింగావింపఁ జే
రె నానందోద్దితశలావరించె మదవద్రోలంబధూమచ్ఛటల్.

చ. శ్రుతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహావని మండలద్విజ
వ్రతతులనూనమాధవు కృపన్ సకలేష్టఫలాప్తిఁ గాంచనా
శ్రుతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహావనిమండలద్విజ
వ్రతతులనూన మాధవుకృపన్ సకలేష్టఫలాప్తిఁ గాంచవే.

సీ. కప్పుపెన్నెఱులయ్యెఁ గండుతుమ్మెదబారు లారపుగన్నులనంటు బాహులయ్యె
సుచిరాధరమయ్యె నరుణబింబఫలంబు నవకోరకంబులు నఖములయ్యె
గబ్బిపాలిండ్లయ్యెఁ గమ్రపూగుత్తులు వనరుహంబు మనోజ్ఞవదనమయ్యె
శుకపికారవములు సూక్తివైఖరులయ్యె మృగపల్లవంబులు పదములయ్యె

శాఖలయ్యెలతాతతుల్ బ్రసవరజము, గుచ్ఛకటీరనిబద్ధమగాలమయ్యె
నాసయయ్యెను సంపంగినవవసేంద్రి, రాజ్జసేతృకు నామనియాగవనమున.

ఉ. మునుఁగూర్చెన్ సుమనస్సమూహమున కామోదంబు నత్యాదృతిం
దనిపెన్ మాధుకరావళిన్ బహురసద్రవ్యాప్తి శుభ్రత్య్లత్సవా
క్తి నిమాకద్విజపాళి నిష్పితఫలాధీనంబుగాఁ జేసె స్త్రహా
వనివాల్లభ్యమునన్ వసంతుఁడు దయావర్ధిష్ణుభావంబునన్.

చ. కలితవసంతమావలయగంధ నిరంతరరాగయుక్తిఁ జి
న్నలరెసు పల్లవాస్వతయుక్తై యలగొమ్మ్రలు వృవ్వుగుచ్ఛసా
తృలఁ గలకల్లుబోయ వెసఁదాగ్రివి మదాప్తిను దాత్తగీతికా
కలనటింపుచుండు నళిగాయకకోటి మధుపప్రియఁబుగాఁగన్.

చ. ఆకృతిఁదావులంటుచు రజోంశుకమూడ్చి మరందసాత్త్వక
స్వేదముగ్రిమ్మ్రగా మధుపప్వత్తసితేతర రత్నదామక
ట్రిఁదగుదివచేడియల చెన్నగుకాగ్రివ్వరిగుత్తిగబ్బలన్
నొదమెలర్పసోలు విటముఖ్యులఁబోలె మరుత్కిశోరముల్,

చ. మలయసమీరణాగ్ని రిపుమాధవులున్ సహాయులై
కెలఁకులరా మరుండు పికకేకిగళస్వనకాహళార్భటుల్
వెలయ శుకాశ్వమెక్కి వెడలెన్ బథికాహితదృగ్విరోధనో
ద్వలసుమనశ్వరాసనసుసంఘటితామ్రిదళాంచరాస్త్రుఁడై

ఉ. హైమజలంబులన్ జలకమాడి కటీధృతధౌతచేలలీ
లామహనీయులై పరిమళద్రవమూని ప్రఫుల్లమల్లికా
స్తోమముకంఠదేశములఁ జొన్పి మనోహరభుక్తిఁదేలి యా
రామములన్ సుఖింతురు పరస్పరవాంఛల భోగులత్తఱిన్

వ. ఇట్లఖిలజనానందసంధానకారణంబగు నక్కుసుమాకరంబున నొక్కనాఁడు

మ. అసదృశ్యస్త్ర్రద్యాదరాతిభీమబల భీష్మాదిత్యా పుత్రాద్య శే
షసుహృద్బంధుభటావళుల్ గొలువఁగా జంభద్విషత్పూర్ణభో
గసమృద్ధిం గొలువై సువర్ణరుచిరంగ స్త్రంటపక్షోభను
ల్లసిలం గౌరవరాజు కౌతుకవిలోల స్వాంతుఁడై యత్తఱిన్.

చ. సలలితఖడ్గశోభితుని సాంకవగంధ విభాసిగండమం
డలుని శిఖాధివాససుమనస్స్రుత గైరికసానురాగు న
త్యలఘువినూత్న రత్న కటకాంచిత పాదవిలాసు భూమిభృ
త్తిలకముఁ డాసి కౌతుకమతిన్ వనపాలుఁడు గేలుమోడ్చుచున్.

చ. ధృతివిజితాసుహృన్నృపసుమతీ! సుమతీ! సితకీర్తిధూతరా
జతగిరిశంఖ! యేరికి వశంబగునే సుమనోధనాసభా
శితాసురసాల విస్ఫురణఁ జెల్వగునిర్మలి నాప్సరస్తతిన్.
క్షితిఁ జెలువొందు నందనముఁ గేరెడు కేళివనిం గణింపఁగన్.

క. నాళీకనాళపారణ, పాళీకమనీయపక్షపవమానచల
న్నాళీకయుతమదాళీ, నాళీకలసితకీతి నలరుఁ గొలఁకుల్.

కవిరాజవిరాజితము.

శ్రీరుచిరసారఘన సారకరపీర తరుపాళిములు భూరితరసౌరభములం గా
సారసరసీజ సముదార మధుపూర మద గౌరవ వికారసువిహారిమస్తలిమ్మ్రిం
దారవవినోదముల హారిహిమవారియుత సారణులతేరములు జారుతరసూనా
గారములచేరువలఁ దోరపుసమీరణకిశోరములఁ గేళివనధారుణి జెలంగున్.

చ. మృదులసరోరుహచ్ఛదహరిన్మణిభాజనరాజివాఃపృష
త్పదమలనూత్నకంబులిడి జక్కవఁ గెందొవచేతులూన్చి ష
ట్పదయువతీసుగీతికలఁ బైఁబయి నారతులెత్తి గోరుచుం
డుదురనువాసరంబు నినుం డనినీకు వనోర్విఁ బద్మినుల్.

చ. పనిఁబడిసత్ప్రథం బెసఁసి భవ్యతరుల్ సుమనోభిరామతన్
గొనకొనియుండ వానియలగోమ్ములనంటినపల్లవవ్రజం
బునాఁగలఁ జేయుచున్ ఋతువిభుండనుపంగవనశ్రీరావళి
ఘనభటసంఘముల్ వెలయుఁగా దెరుహాళికలనిస్వనార్భటిన్

మ. లలి లాలించి మరుద్విటుం డనురుశుకాలాపాళిగేళీ వనీ
నిలయాంతర్గతవల్లికానవపురంధ్రీజాతిగుచ్ఛస్తనా
వళిపై వ్రాలినళీనఝుంకృతుల రవ్వం బెట్టి యూటాడుము
గ్ధలు ప్రోధాధికభావసంగతులెయుంగన్నేర్తు రేయుచ్చుటన్.

ఉ. భూపవరేణ్య కేళివనభూపవమానకిశోరసంచల
న్నీపవనీపరాగతతి నిర్మలధర్మలసత్సుధామయూ

ఖోపలవేదికన్ గొరసి యుండు వియోగులకంగజాతసం
తాపనివారకంబయి నితాంతసుఖంబిడు చంద్రికానిశన్.

ఉ. కూడి కెలంకులన్న శుకకోకిలకోయలమూకనాదువా
దోడుగ వాడి క్రొవ్విరుల తూపుల మొత్తము పచ్చవిల్లు చే
దోడుగఁ దానదృశ్యుఁడగు కుర్రని శంబరభంజనుండు వేఁ
టాడు వనోర్విఁ గద్వగ్య మృగాక్షులకున్ భయమావహిల్లఁగన్.

మ. తలిరుంజాయపసిండిపూలల సముద్యత్కేలివ్యూహాకా
హాలనాదార్భటిఁ గీరతోరణ సమూహవ్యాప్తిఁ బాతోద్గళ
త్కలికానాకస్త్రీకరంగ వల్గికల హృద్యంగైవశీవీథభూ
పలలామాఢ్య భవత్స్వభాభవన సౌభాగ్యంబుఁ దెల్పుం జుమీ.

క. ఇనధామభవత్కేళీ, వనధారుణిఁ బొగడనేర్ప వరలదుగరళా
దనధాత్రీములకైనవ, చనఘాటివక్త్రముల్ బోటిజనులకువశమే.

క. అనితరవిభవము బొగడన, వనిరుపమానోక్తి కలన వనపాలురదా
విని విని పటుసముకవనీ, వినిహతరిపునృపుఁడు రాజవీరుండంతన్.

క. ఆధోరణాగ్రణి నిజా, జ్ఞాధారణకుశలుఁడైన లసజ్జగతీభా
రాధారసప్తకులగో, త్రాధరసమశక్తిబంధురము సింధురమున్.

ఉ. చెంగటఁ దెచ్చి నిల్పఁ బొలిచెం గటదానలుఠత్ప్రమత్త సా
రంగము బుష్కరాంబుకణగాజి విరంతెరరాజమాన సా
రంగ ముదగ్రశోణరుచి రాంకవదీప్తసుధాభిరామ సా
రంగ మనూనకౌతుక తరంగిత సర్వజనాంతరంగమై.

మ. ద్విరదోత్తంసము నెక్కె చెచ్చెర ధరిత్రీమండలాఖండలుం
డతుదెంచె స్వగ్ధరక్త రాంకవరుచిప్రాంచత్తటితాత్కలి బం
ధురదానోదకవృష్టి ఘీంకృతిరవానూన స్ఫురద్గర్జఁ జూ
పరకాసింధురము భ్రవిభ్రమముఁ దెల్పం గాఘనాభ్యంబునన్.

చ. కరిచరణోద్ధతిం బుడమి క్రిక్కఱుదల సౌజకేళికావనీ
సరసిఁ జనంగ మ్రోలఁ దగెఁ జంపకపుష్పరజంబు గంధపుం
గళువలియచ్చనై దిర లగం దనుదాయఁగవచ్చు తేనికిన్
గరమనురక్తి మున్ను పథగాఁ గనకాంశుకమంపెనోయనన్.

ఉ. ఆనరలోకలోకహితుఁ డాశ్రితచక్రిమనోనువాద సం
ధానకరాత్మతేజ మహితక్షితిభృత్తిమిరాపనోదనం
బై నవపద్మినీసముదయంబలరింపఁగఁ డాసెఁ గేళికో
ద్యానమనూనసూన నికరాసవమాద్యదళీనగానమున్.
ఉ. డాసిగజంబుడిగ్గి నికటద్రుమ హర్మ్యవిటంకసంగతో
ద్భాసిలతావధూజనము భవ్యతరద్విజలోకవాక్యహా
లీసహితంబుగా మది దలిర్చుచు భావిఫలప్రదీప్తితో
ల్లాసముతోడఁ జల్లవిరుల న్నిజమౌళిఁ బ్రియాంఘ్రిపాణులన్.
క. ఆలోకనములు గేళివ. నాలోకన కౌతుకంబులై వలయు ధర
త్రీలోలాక్షీ రమణుల్, డాలోవనిలోనికరుగ నప్పుడు బ్రియమునన్.
క. ఆరామపాలురందొకఁ, డారామాంగ భవమూర్తి కనియె నఖండ
శ్రీరామాధిరమణగను, మారామావనివిలాస మతిముద మొదవన్.
సీ. ఛవిమత్ప్రవాలంబ మృదులతికాలంబ నవలతాంతకదంబ భవనపాళు
లివి రసాలపటీర హింతాలఖర్జూర కగవీరఘనసారతరువరంబు
లివి మానసమరాళ యువతిగరుల్లోలజలజోత్పలవిశాల సరసులు
లివి మాధవీకుంద మృదుమల్లికాబృంద నిరుపమానమరంద నిష్యందములు
లివి సుధాకరకాంతాతిహృద్యవేది, కాసమావృతపరిమళాఖండవకుళ
సుమరజఃపుంజములటంచు సూక్తికలన, నవనివిభునకుఁ దెల్పెనయ్యవసరమున.
మ. సరససమీరణాంకుర వశంబునఁ గంపితమై మరందశీ
కరనవఘర్మవారి దొలకన్ విరిగావులఁ గొమ్మ యోర్తు వి
స్ఫురదళినీకటాక్షములఁ జూడదు చూనపరాగచేలయై
సరసమరావిభుండలరెఁ జారుఫలస్తనభారనమ్రిలన్.
మ. మహికాంతుం డిటులాత్మకేళివనసీమావైభవాలోకనో
త్సహనుండై మృదుమల్లికాసుమలతాసౌరభ్యలక్ష్మీవల
త్సహకారద్రుమవేదిపైనిలిచె శశ్వద్గంధవాతాంకురా
పహృతాధ్వశ్రముఁడై దుఁ జెంగటవనీపాలుం డనుంగొల్వఁగన్.
అంత.
సీ. అనువుగా మస్తకంబునజటాజూటంబు గురువిందమకుట విస్ఫురణఁ జూప
నిటలస్థసురధునీతట మృత్తికోర్ధ్వపుండ్రలిత చందనరేఖ చెలువుబూన

మైవన్నె దొరసి వక్షోవనమాలిక ల్నవతారహార గౌరవము దెల్పఁ
గటిమండలీబద్ధ ఘనతరకౌశేయంబు గురుచిత్రపరిధానగరిమ మెఱయ
ననిలమేళన సప్తస్వరానుగీతము, మానమ్ముదుత్తంత్రి కాసితమహతిఁ దాల్చి
నాకమునుండి నారదుఁ డరుగుదెంచె, రాజహంసుఁన గౌరవరాజుకడకు.

క. రంగ నారదముని యను, రాగమునకగ్న తృప్తుఁడగుచుఁ బ్రవిమలమణిశో
భాగురుపీఠి నలమహా, భాగురుచిరమూర్తి మునిని పార్థివుఁడంతన్.

క. సముపాత్తభక్తిమెయిన, ఘనార్ఘ్యము బాద్యమొసఁగి కుశలమరయుచు మహో
ద్యమునఁ బారదరుచిమునిన, ద్రమునఁ బాధోధితరయనాంఘ్రి తత్పరహృదయున్.

మ. లలితాఖ్యాత్మతపః కళాసురుచిరాలంకార సౌందర్యరో
చిల్లనిమిత్త్రి! దృగుత్పలోత్సవతతిఁ గూర్పంగ జాలె నీరాకడో-
దులకుంబోవుదు నింకు వచ్చితి మహత్మ్యా దర్శనం బిచ్చుటన్
ఫలమత్యంతము లొంద జేగాదె మముబోంట్లన్ ధాత్రి నూహింపఁగన్.

చ. సమధిక భోగభాగ్యములు సాగరజాధరజాధిపాధినా
సములు జనాసవాసవ నిశాంతము లాసురయక్షకిన్నర
ప్రముఖభుజంగమాలున్ దిగధరాజపురంబులు వాపకాధిక
మ్యములుగదా! గదాధరపదాంబురుహస్తుతిపూజనాదరా.

ఉ. ఆదరణీయవైభవ సమన్వితమైనది లోక మెద్దియో
నాదరహాసభాసివదనంబున నమ్మునిపల్కు- విశ్వధా
త్రీప్రియ తెందఱ! యొప్పు నిలఁదిక్పతి మానవలోకమేకమా
మోదరసంబు చిత్తమున మున్నదయుంపఁగఁ డిగ్గ యొక్కఁడాన్.

శా. శ్రీమద్రాంతాధిప! గాంచితిం త్రిభువనైకస్తుత్యసామ్రాజ్యము
ద్వారందాప్రతహారనాయకమణిశ్రీఁ బొల్చు మాణిక్యశో
భాభిస్త్రాలయగోపురావరణ హర్మ్యద్వారకన్ భక్తరా
జీకష్టాగ్నికరప్రదీప్తగుణ లక్ష్మీద్వారకన్ ద్వారకన్.

ఉ. కాపురమప్పయోధనముకాన్పన కాపుర ముజ్జ్వలన్మణీ
గోపుగదీధిష్ఠిత గోపురమున్ మదకాలమూటరే
ఖాపుర సద్ధి రాజగలగోపుర మాపటిపూలి సాటిగా
నోపురహింగణింపఁగఁ దదున్నతిఁ బన్నగభర్తజాలునే.

ఉ. భాసురవజ్రకోటి కులిభారధురంధరమై యసంఖ్యరం
భాసురసాలకానన సమంచితమై బహుదానరత్నరా
డ్వాసితమై నితాంతగురువర్గవిబోధిత నీతికాటప
మై సొబగొందు ద్వారవతి కాసురరాజపురంబు సాటియే.

ఉ. ఆనగరంబు సాటిముద మానగరంబు జగంబునందు నే
గానఁగణించి శ్రీవిభునిగా నగధారి ముఖంబు దత్కథా
గానగరిష్ఠమై యలరఁగా నగభేదను వీటనుండి నే
గానఁగ నేఁగఁడా మనుపుఁగాన గణేయదయామయాత్ముఁడై.

క. డాయనరుదెంచి మునివరు, డా!యనఘ యటందు నన్ను నర్చావిధులం
బాయనికుతూహలతనా, థా యని బద్ధాత్ముఁజేయఁ దలఁకొని నేనున్.

సీ. మొగులుచాయలవాని బగడంబు జగడంబుఁ దెగడుకెమ్మోవి సోయగమువాని
వెడఁదవక్షమువాని వెలిదామరల నోముఁగల సోఁగకనుదోయి చెలువువానిఁ
బసిఁడిపుట్టమువాని బలురక్కసులపెంపు నలయింపుకలయింపు టలుగువానిఁ
దళుకుచెక్కులవాని నెలసంచు నలయించు మురిపంపులేనవ్వు మోమువాని
గొల్లయిల్లాండ్రయిండ్లలో గొల్లలుగను, జున్నువెన్నలు మ్రుచ్చిలితిన్నవాని
గొలుచువారలతలపులో మెలఁగువానిఁ, బచ్చవిలుకానితండ్రి వాసుధ్రిచ్చపొగడి.

ఉ. కాంచితి శౌరిచెంత మణికాంచికలాపకనత్కటీతటీ
కుంచితవార్ధికాంచి నలికుంతలఁగాంత లతాంతగుచ్ఛకో
దంచదురోజమండల దృగంచలచంచలతా ధరీభవ
చ్చంచలఁ బల్లవాధర రసాధర కాంచనగాత్రి నొక్కతెన్.

క, కనుఁగొని మునుఁగొనియాడుచు, దనుజవినిర్దళన! వనజదళనయన! ముకుం
ద నగోద్ధర యాకుందర, దన యేకంపతులకార్త్రి తనుజాతయొకో.

క. ఆవనజాక్షుఁడు మునితుల, పావన! యిది సీరికన్య భవ్యాననశ్రీ
లావణ్యధన్య సుగుణాల,తావాల సతిమతల్లికాభరణమిలన్.

క. కుందరదన శశిరేఖయు,నం దనరు సుమా విధాత్రువందన యనవా
నందమిరవొంద నానక, దుందుభినందనుని యాజ్ఞ దొరకొని నేనున్.

క. జలనిధివేలారశనా, వలయాధిప నిన్నుఁజూడవచ్చితి వినుమా
గలదొకహితోపదేశం, బలఘుమతిరా మోదమొసఁగు నది నీమదికిన్.

చ. పలువుర యక్షకింపురుష పన్నగకిన్నర రాజకన్యల
న్గలితవయోవిలాస శుభలక్షణధన్యల నాకలోకకాం
తల నసితాలకాంతల సదా వసుధాధరఁ జూచినాఁడ నే
చెలువల సీరికన్య తులఁ జెప్పఁగఁజూపఁగఁజాలనెయ్యెడన్.

క. జలజారిషోడశాధిక, కళయలకాధిపునవాధిక నిధానము భూ
విలుతుని యారవబాణము, జలతంగైకాననిమెఱపుసకియదలంపన్.

ఉ. కుత్తుకబంటినీటఁ దమిఁగుంద్రి వివర్తతఁ బంకసంభవో
ద్వృత్తి సదా వినీతియు వహించుటఁజేసి లతాంగివక్త్రసం
పత్తికి సాటివత్తునను బద్మము జాలదుగాని సౌరభా
యత్తము సంతతద్విజకులాస్పదము న్సరసంబుగాదొకో.

చ. కలికికచాళితోఁ బెనఁగికంధరము న్ముఖవర్ణహీనమై
తొలఁగక గబ్బిగుబ్బగవతో నెదిరింపఁగ బల్మినెత్తుకొం
చలవుఁ బోవఁగా నదిగశాంగకవైఖరిఁ దాల్పఁబూని వె
గ్గిలి యటవెన్కమున్నయి తగెన్గలనాముఖలక్ష్మిపాప్రునన్.

క. చెలితను జఘనోన్నతి స్థితి, ములు నోమునెఱుఁగు మొత్తములువన్నెలతో
నిలతో గోయిలతోవ, న్నెలతో నెలతో దురఁబు నెరపు న్సరపున్.

క. తమ్ములు వికాసలక్ష్మిం, దమ్ములు నయనములు వారిదమ్ములురుచిభే
దమ్ములలరు నెతీరులు ప, దమ్ములు మృదులారుణచ్ఛదమ్ములు చెలికిన్.

క. ధరమే దనుగవ ధారా, ధరమే నెఱిగొప్పు నవసుధాలహరీ బం
ధురమే వాతెఱ సిం, ధురమే యానంబు సొబగు తోయజముఖికిన్.

సీ. రజనీచరుఁడనను ద్విజరాజతే మధుధరులకు నతనుసుధర్మగుణత
చిరతరామోదలక్ష్మి ప్రభూనసంతతి కరులకు భువనహితానువృత్తి
జలజాతములకు శాశ్వతహంససంగతి చంచలాళికి ఘనాశ్రయవిభూతి
పల్లవతతికి భవ్యతరులతోఁ బొందు కుముదంబులకు రాజసుముఖతాప్తి
గొమ్మమోముకివి క్రొమ్ముడిజిగిగొల్ల, సొగసు జన్నుదోయిసొబగు బదవి
కాస మంగదీప్తి గరతలరుచి నేత్రి, కాంతిగరిమ బూనుకతనఁ గలిగె.

క. కమలారిబింబసంపద, రమణీమణి వదనసుంద రత్వముఁ దెగడున్
గమలారిబింబసంపద, రమణీ నయన స్తనాధరంబులు దెగడున్.

మ. ముకుపద్మాస్త్రతఁ గాంచు నెమ్మొగము సొంపుం జూడలేక చ్యుత
త్వరయాధి న్వలసిల్లఁగాఁ బ్రగుణచద్వంద్వంబు జక్రిత్వ మొం
దెను కోడ్రో మెఱుఁగారు నైకొని మధుద్విరాట్భవనోష్ఠంబు గాం
చెను దారాసితకేశపాళి సుమ స్విన్నత్వ మజ్ఞాత్మికిన్.

ఉ. కొంచె మదెట్టులో ర్చెనొకో గొప్పచనుంగవ వ్రేఁగుఁ గాను దీ
కంచుం జేరనీవు నడకల్ చలదృష్టి బెడంగు మీలన
మ్మించు గలంచు దుష్మెత్రదల మేచకరోచులఁ గప్పు కొప్పు గ్రొ
మ్మించు నతిక్రమించు జగిమించు తనూలతసంచు బోటికిన్.

సీ. బహుళార్త్రిఁ గ్రుశియించుఁ దుహినాంశు బింబంబు పంకాప్తి దనరారుఁ బద్మపాళి
నిలఘనాఘనసంజ్ఞ నెలయు వారిధరంబు గవఁ బాసితోలఁగు జక్రవలరోయి
విషసహావిర్భూతి విలసిల్లు నమృతంబు వడిసుళ్లఁబడి కూతలిను దరంబు
దుకలనీరసము లై పాదలు పల్లవజాతి మెలసితో డనడఁగు మిందుదీవ
నెట్లు సరిఁ జెప్పవచ్చు మృగేక్షణాస్య దృక్కుచపయో ధరాధరగ్రీవికాంఘ్రి
తనులతాకాంతి వైభవోదారతలకు, శతధృతికి నాఘనాధరపతికినైన.

చ. చెలి శృంగారరసస్రవంతి యనఁగాఁ జెన్నొందు నాకానిచో
దళుకున్నేవళిసొంపుఁ జూపులు గుచద్వంద్వంబు నూగారు స
ల్లలితాంఘ్రుల్ నతనాభి ముత్తరులు నేలా తెల్పఁ బద్మాకరశై
వల వాశ్చార రథాంగ భృంగ జలజా వర్తోర్మికా స్ఫూర్తులన్.

మ. క్షితిపైకాళిమగోస ముజ్జ్వలతయున్ శ్రీసొంపు వేణీకటి
శుత్రితులాంత స్తనకాద్రిధర్మగరిమన్ జూపట్ట బద్మాసన
స్థితి శైల్వాంద హరిత్వమూనఁ గుచలక్ష్మి చంచలాలోకనా
నృతమధ్యంబులు బోటిమే నమరె మూర్తిత్రయ్యనూనాకృతిన్.

ఉ. అంగనకొప్పు కందమున కంద మొసంగు మెఱుంగురంగులన్
జంగునబోకళించు మెయిసందు గటీతటిలీల నేఁనే
లంగల రూఢుసా రనటులన్ తరమున్ దరవాగళంబు జూ
పంగ జవాలు వాలుగల నారడిఁ బెట్టు నయారె సారెకున్.

సీ. తరళాక్షివదనంబు సరసిజంబనరాదె లేఁబలుకులు మరందలీలఁ దేల్పఁ
గుసుమకోమలి బొమల్ గొసరివిండ్లనరాదె జూపులు బాణవిస్ఫూర్తిఁ జూపఁ

బూఁబోఁడిపాలిఁటి పుష్కరంబనరాదె వళులు దరంగల చెలువు నింప
వనితచూపులు కల్ప వల్లికలనరాదె కరములు కిసలయ స్ఫురణ నెరప
నతివనెత్తిగొప్పగార్మ్రుగులనరాదె, యొడలిజిగిసందుకొ్రిమ్మ్రించుటొరపుఁబూనఁ
జెలువ చెలువంబుఁబొగడ నీక్షింప శేషు, నకునగారికి గాక యేరికిఁ దరంబె.

సీ. మొగు లాకసంబుఁ సంపఁగిమొగ్గ దలిరులు గచమధ్య నాసికాకరతలములు
మీలు జాబిల్లి మేల్పనేఁడి వెన్నెల నయనాననాంగ మందస్మితములు
కెంప నంటులు రాజనంపుపట్టులు జింద మధరోరు జంఘా గళాంగకములు
బుడమితేనియపొన్న పూబొంగరంబులు శ్రోణివాణ్యాభి వక్షోరుహములు
మొల్లలరనెలవిండ్లు దొమ్మ్రదులుగొన్న, నలు మెఱుఁగుటద్దములురరంగలురదాలి
కభ్రుకుటికర్ణకరరుహ గండభాగ, వళులు వాకుివ్వ భవ్య లావణ్యవతికి.

ఉ. శంపలసానబట్టి కరచాతురిఁ దద్రిజమూని యందునై
లింపవిలాసినీ తనువిలీధకశాతత మేళవించి చ
ర్చింప సుధాకరామృతముజిల్కి యజుండు రచింపఁబోలు నీ
చంపకగంధిఁ గానియెడఁ జానలకిట్టివిలాసమబ్బునే.

ఉ. ఆశుభవాణి కాసతికి నాగుణలక్ష్మికి భర్త గాఁబ్రజా
ధీశుఁడు రాజమౌళి యసదృక్ప్రబలారి దరాంకమూర్తి నా
యాశల గిర్త్రి శైలలరినట్టి పయోధపరీత విశ్వధా
త్రీశుఁడు జాలుగాని గణియింప నృపాలక మాత్రుఁడోపునే.

గీ. రాజరాజ కుమార రాజరాజ రాజ, దుకుతరసుకూప ద్భుక్షమతి చిరయశోభి
రాముండు నీదు పట్టి కారాజవదన, రమణఁగూర్చుట శుభమగురాజరాజ.

మ. సుమనోధర్మ్ర ధురీణతామహిమ జక్షునారమ్యసౌభాగ్య ల
క్ష్మీ మహోన్నతిగాంచుఁ నీతనయ రాజీవాస్త్రి రాజపుత్రి
ప్రమదాసన్నిభ శోభనాంగి సుగుణపాలించుసా పూర్ణచం
ద్రముఖం గూర్చుట కాంచనంబునకు సౌరభ్యంబు చేకూరుటల్.

క. ప్రమద మొసఁగనే తత్పూ, ర్యమవశ్యము జేయుతది ధరాధిప సందే
హము వలదించుకయుఁబ్రియ, త్నమునం దొడగుఁదనంత దైవంబనుచున్.

ఉ. అంబురుహాసన ప్రభవుఁడాతని కీర్ణరణిన్ హిలోపదే
శంబొనరించి వీడ్రని భుజాపరిణీతవిపంచికానతా

దంబు రమాధిపస్తుతి సుధారసముల్ గురియంగ నాక లో
కంబున కేగెనంత మహికాంతుఁడు సంభ్రమితాంతరంగుఁడై.

ఉ. భూరివినీలశైలమునఁ బొల్పగుగాముల కేఁడు బోలె నా
సారసరోజరాగమణి సంయుతమౌళికిరీటహార కే
యూరపదాంగదద్యుతి సముజ్జ్వలుఁడై కరి నెక్కెఁ జారణున్
నూరెలవందిమాగధులు సూక్తులఁ బేర్కొనవచ్చె వీటికిన్.

ఉ. వచ్చి పురంబుఁ జొచ్చి మదవారణరాజము డిగ్గి సచ్ఛుభా
రచ్ఛవసించి బంధుబుధరాజిఁ గనుంగొని కౌరవేశ్వరుం
డొచ్చను లేనికూరిమి దనయొద్దకు డాసి విధాతృసూతి వా
క్ప్రచండ మెల్లరులకున్ వినిపించిమెఱసి నాన్పుకున్.

క. గురుభీష్ములరాతిమనో, గురుభీష్ములు గురునృపాలకునకనిరి మకరం
దరసోపమసరసోక్తుల, వౌగ సోదరులెల్ల వినఁగఁ దొడరెను వేడ్కన్.

క. అవనీధవ యాదవ నీ, వవనీనవనీరధరుని పాలికి సుగుణా
గ్రజ నీతి కుశల భావ్యుల, నవనీదేవులను బనుపనగు సతినకుగన్.

చ. అనజనభర్త సాధుజనతాభినుతాతతనీతిధురీణులన్
ఘనవసుధాసుధాశనశిఖామణులన్ నిపెంగుతూహలం
బున హరినీలరత్నమయ భూషణపేటికి సానుమత్ప్రభే
దనపురరాజవైభవ లతావనవాటికిఁ గల్మివీటికిన్.

ఆ. పనుపమానవేంద్రుఁడనుపమానవచో వి, శేషశేషగుణులు కీర్తిశాలిఁబ
మణులు సత్వరమునఁ మహిధరఘనదరీ, వరపురీపదమునఁ జనుచుజనుచు.

సీ. గాంగేయగిరితుంగశృంగసంపదఁ దెల్పు ఫణివరాజమణివిభా గూఢిమెఱసి
సురపురిఁ దలపించు సుమనఃపరంపరాభినవరంభోద్యావ ఘనతఁ గాంచి
కైలాసశిఖరివైఖరిఁ జాటు ద్విజరాజ చూడాకలాప భాసురతమించి
పాథోధిరాజ సౌభాగ్యంబు సూచించు కమలోదయవిలాసగరిమ నెనసి
లసదనుపమాన మానసలక్ష్మి జూపు, రాజహంసవిహారగౌరవముఁ బొంది
యారపస్నగతల్పుపురాగ్రిగణ్య, మనుచు, బొగడుచుం గౌతుక మంకురింప,

ఉ. అన్నగరంబు భూతిపవిభృన్నగరీతులనఁ జెలంగు న
ప్పన్నగవైరి వాహపరిపాలితమైన పురంబులోని క

ద్యన్నగరాజర్థిరమతు లవ్వసుధామరు లేగి యొకచో
నున్న గదాధరాగ్రజు సమున్నత సౌధముఁ గాంచి వేడుకన్.

క. తాలాంకు ని నీలాశ్మ్రవి, భాలాలితమైన మనికిపట్టికాదే
యేలాబాలారుణరుచి, జాలాంచద్ద్వారపాలజన మిటునుండన్.

క. అనియూహించి శరద్ఘన, ఘనతాభినుతాంచితాపఘను హలధరుఁ గాం
చి నితాంతార్చాకలనా, జనితాంతః కరణకుతుక సంరంభమునన్.

ఉ. ధీలలితకాలవాల బలదేవ కురుక్షితిపాలమాళి నీ
పాలికి నేను బాలశశిఫాలఁ గుమారిక నేడఁ బంపె మ
మ్మాత్రులసమానసూనవిశిఖానుపమాకృతి కాత్మసూతికిన్
హాళి దలిర్పఁగాఁ బరిణయంబొనరింపు తలంపు పెంపునన్.

గీ. అప్పుడమివేల్పులిటులాడ నప్పుడమితె, సమ్మదముగ్రమ్మఁదననెమ్మనమ్మనమ్మ
రాసురార్యగ్రజుండు ధరాసురాగ్రి, గణ్యులకుఁ బల్కె వచననైపుణ్యమలర.

క. ధరణీజనజాతసమా, దరణీయైశ్వర్యధుర్యతా మహనీయుం
డురణవిరోధి జయశ్రీ, వరణసముత్సాహుఁడు గౌరవప్రభుఁ డరయన్.

మ. ధరణీభృన్మకుటాగ్రరత్న కిరణోదంచత్తులాకోటి సు
స్థిరదోర్ధూరుదిల ప్రతాపవిజయ శ్రీమేటి విద్విణ్మహీ
వరభూభృచ్ఛతకోటి యీనృపతికెవ్వాఁ డుర్విపై సాటి భూ
వరకోటీరగోపురం ద దాత్మజునకీ వచ్చు న్మతినిశ్చితిన్.

క. అసమానరూపయౌవన, లసమాన కుమారి మత్కులమణి సుగుణమా
నసమాననీయమహిమం తస మాన కురుక్షితీంద్రు తనయునకిత్తున్.

ఉ. రాజకులాగ్రగణ్యుఁడట రాజదశేషధరిత్రికెల్ల రా
రాజట తత్కుమారునకు రామ నొసంగుట కంటె మాకును
త్తేజితశోభనంబుగలదే యని వస్త్రవిభూషణాదులం
బూజఘటించి యాద్విజులఁ బుచ్చెఁ గురుక్షితిపాలు ప్రోలికిన్.

క. అనుప మహీసురపుంగవు, లనుపమకౌతుకతరంగితాత్మకులై దం
తినగరికరిగి జవోద్వృ, త్తి నగరిపువిభూతి గురుపతిం గనియంతన్.

క. రాజకులాంబుధిరాజ !ధ, రాజనపరిపాల వినయరాజన్మతి యా
రాజవదన నిచ్చెదనని, పూజలఁ దనిపించి బలుఁడు పుత్తెంచె మమున్.

క. అని హేలాప్రియశుభదవ, చనలీలాగరిమ దెలుప నతప్రివనహలతా
ఘనకీలాగ్రిమ కౌరవ, జనపాలాగ్రణి కగంబు సంతస మొందెన్.

మ. తనుజాలిన్ జనతాభినంద్య సుభగత్వ శ్రీసమన్విత నూ
తనగంధన్ హలి రాజరాజసూను కుద్వాహంబు జేయన్ దలం
చిన చందంబు సుభద్ర గా విని మనశ్చింతాసురంతవ్యథా
వనతాసాన్యంబునన్గ్యై మురాసురమదధ్వంసిన్ వెసన్ డాసినన్,

ఉ. కాదనపుష్పబాణుడు కనకాంశుకదీప్తులసచ్ఛతుర్భుజుం
డాదరి సోదరి, గని సమాదరణీయ మ్మదూక్తిం బలుకా శా
తోదరి! తావకానన పయోజ మయో జిగిదూలి యుంటగ
న్నోదరి లేనివంత చెనగొన్నది నీమది నిక్కమాగయన్.

చ. అన మును సీరపాణి లినయన్ వనయన్ శుభలక్షణోదయన్
మనసిజరూపమాన్యు నభిమన్యు సమిజ్జయశోభిమన్యు గా
ర్జునని వచించె నిప్పుడు కురుక్షితిభృద్వగసూతి కీంతలం
చెనట మనంబులో వసట జెందదొకో వసుదేవనందనా.

చ. అనన బోడి నూరడిలవాడి జనార్దనుడా ప్రలంబమ
ర్దనుకు దకేగ నాకవసితా జనతాభినుతాభి రూప్యతా
లిని దనయన్ నయప్రణయలీలల ము న్నభిమన్యుకేల గూ
ర్చునని వచించి తిప్పుడు కురుప్రభు నూనకిందలంచితే.

క. భువనాభినుతచరిత యా, దవనాయక నీతలంపు దా నతిగిగుసా
ర్ణవ నాదగు సోదరి హా, న్నవనాళీకమున జెంతనాటి కలంగున్.

గీ. మునుసుధీజనంబు నినుసుము ఖతెన్న, బలుకుసూక్తి నిలిపి ప్రబలశక్తి
మనసుభద్రిసుతునకును సుతనొసగిన, మనసు భద్రిమగుసుమా! హలాంక.

చ. అన హలపాణిపల్కు చతురబ్ధిపరీత మహీలతాంగి యౌ
వ్వని భుజపీఠినిచ్చులు ప్రకర్తిలు వారిడు మేటి తత్తనూ
జానకుం గుమారి నిచ్చుటయె శోభన మంగనగన్న వారికిన్
మనసహజాతపత్రి యభిమన్యుడు దాదృశుడే గణింపగన్

చ. అనవిని శౌరి నూరిజనతావనతా ఘనతాభిరాముడం
త నరుగు దెంచి లోకవిదితా ముదితా మదితాత్మ్రయూనితో

చినగతి విన్నవించితిని చిత్తము నొత్తదనంబు బొంద ద
య్యనఘునకీక నీదు తలపాహాలపాణి ఘటింపఁ డారయున్.

క. అనుజాతే వినుము యుష్మ, త్తనుజాతమణిన్ వరింపఁదగినవయశ్రీ
మనుజాతరూపగాత్రులు, మనుజాధిపసుతలు గలరు మహిలోఁ బెక్కుల్.

ఉ. మన్ననమూని రూపమహిమన్ ననవిల్తుని గేరునేకుమా
రున్నగవైరిపౌత్రుని మరున్నగధీరుఁ బరాభవించెఁగా
యన్నయమూద్వహుండు దనయున్ నయశాలినొసంగ డంచుజిం
తన్నలిసేయకంగన యెడ న్నలినాదెస చైదిజూడుమా.

క. అనిదనుజాహితుఁ డనుజా, త నిజాభ్యంతరమణి సదనమున కనుపం
జని తామరసాక్షిమనో, జనితాకులతాతిపరవశగ నటఁబొదలన్

సీ. ఎదలసీఘుమదంబు బొదలఁ గమ్మనిపూఁవుఁబొదలఁ ద్రిమ్మరు తేటిబొదల కదరి
మొలకమామిడిఫలమ్ములకు మూఁగు శుకాళికలకలధ్వనికిఁ బెన్కలకఁబూని
దళముకొన్న మహీజదళములం దెడు పికదళముమ్రోతలకు గొందలముఁ దాల్చి
యతులపంకజనాళిరతులమించు మరాళితతుల క్రేంకృతుల కుఁదద్దనడలి
యసమశరవీర ఘోరసాయకనికాయ, వేదనాస్పదహృదయుఁడై విజయతనయు
డనుపమారామసీమా విహారమెడలి, కనకమణిమయ మందిరంబునకువచ్చి.

సీ. కీలుకాఁడెడసేయఁ గెరలినత్తనలీల బ్రితిసిరనంటిన ప్రతిమయనఁగ
నెరయబర్వములసంధితమంబు గప్పిన కమనీయతరరాజకిళయనంగ
దరలనిఘోరసంతమసాను గతతాపమున గాసిబడిన పద్మినియనంగ
ఘనతరమఘుసమాగమ దర్శనవివర్ణ తావాప్తిగనుజాజితీవయనఁగ
దెలివుగోల్పడినిజమనోజలరుహాంత, రావృతనితాంత నిబిడచింతామయార్తి
నొగిలి చేష్టారహితయై వినూత్నరత్న, ధర్మ్యమయపీఠి నున్నసుభద్రఁ గాంచి.

మ. తిలకింపన్సుమనోమనోహరకళా ధిష్ఠానమై తారకా
లలితశ్రీనిధియై సదాకువలయోల్లాసంబుఁ గావించు నీ
విలసద్వక్త్రసుధాంశుమండల మనావిర్భూత శోభాసము
జ్జ్వలమై యున్నది యేమిహేతువిది యాశ్చర్యంబు డెందానకున్.

చ. ఉదితతనయుండు ధర్మతనయుండు మహాబలజుండు విక్రమో
ద్యదురుభుజుండు సంయదభియాతి కులానిలచక్రి శక్రిదు

ర్త్రద రిపురాజ్యముల్ యము లరణ్యమహీ న్సఖులమ్త్రనీదు నె
మ్మ్రది కిటువంటివంత పాడమంగలమెయ్యది యమ్త్రనావృసున్.

ఉ. మత్సరసైర! ఘోరరణమధ్య పరిక్షుభితార్య నీక? నీ
కు-దరశౌర్య తాక్షి నవకుందరద స్మరదత్తసన్నిభా
స్యందనపట్టి నిత్తునని సద్విభుతా సుగుణాంబుధుల్ ఖగ
స్యందనయూథ్యులెల్ల వినవారెహలాంకుఁడు శైశవంబునన్.

చ. అతనిశుభప్రసంగమనఘా! మునుగొంగుపసిండివోలె నం
దతనయు నాన మానసమునం గడునమ్మ్రనదాన నేనవా
రతిము ప్రహాత్మజం గురువగప్రభుసూతికి నీఁదలంచి కొ
న్న తలఁపు నేనెటింగి మదినాటిన వంతఁ గృశింతునావృఁడున్.

గీ. పాండురాజసుతులు పాండురాజసుతుల్, కీర్తిశీనులుగాన నార్తిఁబొదల
జాలకఁజూచె సనల హలపాణి దినికి, మదినివగవవలదు మానుమనిన.

చ. మనసిజరూపకాంతి మహిమ న్మహి మన్నసమస్తబంధుస
జ్జనమతిఁగన్న కూర్త్రియనుజా తనుజాగణి కీక యున్న య
న్యుని సుతఁగూర్పఁజూచిన సహోదరి లోఁదరి లేని వంత నూ
లాన్ను టెదియబ్రిమే జగములోఁగల కట్టడినా నతండనెన్.

చ. సిరికెడవైలతాంగి తనచెన్నుఁదొఱంగి హృదంతరవ్యథా
భరవివశాంగియై కవిగభస్తిఁ గుముద్వతిబోలె బుట్టినిల్
జొరఁదనదాస్త్ర వేళ విధిచోదితయై చొరబారెనేని నె
వ్వరు బ్రియమాచరింపరులవంబిడి లోకము పాడిమాడుమా.

క. హలపాణికిఁదలఁపొ కురు, కులపాలునిపట్టిపైఁ దగులొన్నఁగ నయో
కులపాలిక వీవిందుల, నిలపాటిగఁ జాతురే యనింద్యచరిత్రా.

క. జననావాస సుఖశ్రీ, మనసౌస న్పొరయ కింక మదిఁ బాండుసుతా
ననవాలిక విలోకన, మనసాసక్తి నమెలంగుమా సుకృతినిధీ.

మ. ద్రుపదాధీశ తనూజభూజన నుతారూఢకుమార ప్రీ భ
ర్త్రపదార్చాకలనాభిజాత చిరకీర్తింగాంచ నెంతేయర
ణ్యపరాపత్తి సహించితాద్బశ యశఃఖ్యాతి న్ప్రకాశింపరా
దె పదార్చస్సెపసిండి వజ్రమణితో దీపించినట్లీవిలన్.

క. అనికరిగమనసుభద్రి వ, చనచతురిమగరిమ దేల్చి శరగహేతిశరా
సనకవచ ధనుర్ధరుఁడై, కనకవసను నగరి వెడలఁగాఁ దలఁచి మదిన్.

ఉ. రమ్మని తల్లి కోమల కరమ్మని వార్యగతిం దెమల్చి ఘో
రమ్మగు చిమ్మచీఁకటి దరమ్మగు మాత్రము లేక ధైర్యసా
రమ్ములర న్భయంకరశరమ్ము రిపోసి కిరీటిపట్టి దూ
రమ్మతి భీమసత్వనికరమ్మగు కానను నేగియుద్ధతిన్.

వ. చనిచనిముందట.

సీ. సదమలాంభఃపూర సంసాప్లవనోన్మత్త కరటిఘీంకరణ విస్ఫురితఘుషము
పరిపక్వకీచక తతగళన్మౌక్తిక ముక్తాశిధవళిత క్ష్మాతలంబు
దశదిక్స్ఫురత్ఫణాఫణిఫణాంతరగభవ్య రత్నకాంతిచ్ఛటా భ్రాజితంబు
దవహుతాశనశిఖాకవ్యామానాశేష చందనాగరుధూపసంకులంబు
భూరికుధరాగ్రనివసన్మయూరనికర, కృతరవాపాంగ సంగతోద్గీతశబర
నీలకబరీసుగీతికానిరుపమాన, మతిభయానక మొక యరణ్యంబుఁ గనియె.

చ. గనుఁగొని భూనభోంతరగము గ్రిమ్మననంతమసంఘములో వినూ
తనజజనీ తనుద్యుతి వితాననిరర్థితకాననాధ్యుఁడై
ఘనతరశైలకూటకటకప్రకటాటజంతుమండలీ
నినద విజృంభణంబునకు నెమ్మది భీతిల కాతఁడేగుచున్.

మ. హరిపోతుండొక మత్తిఁ గన్గొనియె నుద్యద్భూతభేతాళశా
త రదచ్ఛేదిత దేహకుక్షిగళితాంత్రిశ్రేణిగా స్రుగ్ఝరీ
పరివిలిప్తచ్ఛదగుచ్ఛబంధుర మదభ్రీపాళిం శుకాఖ్యాచయాం
తర నీడస్థదివాంధగృధ్రముఖ నానాపక్షి సంరావమున్.

గీ. కనియె వటవసుంధరాజాని కరము వెలుఁగు, గోని వటవసుంధరాజంబు గొంతఁ బోగ
తతులు టచ్ఛాయ నాయమదనసుమేళ, జిలుగుమువ్వల్వ పఱచి వసింపఁ జేసె.

క. హాలికొదవుముసేతహల, హాలిక వసింపఁగ ఱయ్యెనర్థకశౌరా
దలికరుఁ బాణునృపతికో, దలికకటా! యీనిశిన్ వటదుమము నెడన్.

క. జగదారాధితు హలధరు. దగ దారడిఁ జెట్ట విధికృతంబు బలంధ్యం
బుగ దాపీనికిమదినే, వ్యగ్రదాల్పఁగఁ జనదుమప్రతియవశ్యము వలయున్.

గీ. అనిసుభద్రిపట్టి యని సుభద్రిమగుభు జాశుగాసమార్గనాశుగాప్త
తులితవిశిఖమూర్ని బలితంపు ధృతి పెంపు బొదలవటము పొదలఁగ దలఁచన్న

క. తరసాదనకులపతికా సరసాదిభుజాగ్రదండ చండబలుఁడు సం
గరసాహసుఁడు ఘటోత్కచు డురసాధరతుల్యదేహుఁడు వసించునటన్.

ఉ. అనిశనానిశాటుఁడు హితావళితో లలితోరువిక్రమ
శ్రీనెరయన్ నలుంగడఁ జెరింపుచుఁ గాననవాటి తేటివి
లాకనిసుభద్రిపట్టిఁ బొడగాంచి వటక్షితిజాంతికంబునం
దీనదిరేయి నెవ్వఁడొకో హీనరుండిటనున్న వాఁడొగిన్.

క. సవనాశనాళికిమది యవవావనిచాయదాయ నలవియెపీనిన్
భువనాప్తజుఁడు మహానస భవనాగత శశముగాఁ గృపన్ నాకొసఁగెన్.

గీ. పృథులదంష్ట్రాభినిహతి మేనెల్లవ్రచ్చి నల్లఁదాఁ ద్రావెద బలలఖండములు గడుపు
నిండమెసవి చిత్రగతులఁ దాండవంబు సల్పెదనటంచు ననివార్యశౌర్యగరిమ.

మ. అసకృద్దేహమలీమసద్యుతులతో నంభోదగర్జాసము
ల్లసదాభీలరవంబుతో శితకరాళస్ఫారదంష్ట్రాస్ఫులిం
గసమాకీర్ణభయంకరాననముతో గర్వ్యాదనుండేగుదెం
చి సుభద్రాసుతుఁ జూచి పల్కె వికటాక్షీణాసలాపంబులన్.

క. ఓరీయెవ్వరు జేరగ లేరీవనవాటి ద్రాసలేశము గొనకీ
వీరీతి రేచెరించెదు పూరీకృతధీరతాసముజ్జ్వలమతివై.

క. అనివేలుపుకొరమనుమని గనుమని వెన్నురము ముష్టిఘాతమున వగ
ల్చినవడి నప్పుడుకరచి య య్యనఘాత్ముం డెరచిదిండి నరచేనడచెన్.

క. అరచేఁ జరచిన గడుని వ్వెరచే నుసురనుచు నుద్ధవిడి బలుమొనలం
గరచినరక్కసుపైక న్నెరచే నరుపట్టి పలికె నెగసిన కినుకన్.

క పరిణాహశక్తినిఁకమల్లక్షణాతి ప్రౌఢినడచి లావనిచెద ని
న్నరుణాత్మజచరణార్చా, కరణాదరశైక హృదయ కంజాతునిగాన్.

వ. అనిమత్తియు నవ్విధంబున నొండొరులుద్దండ కోదండ దోర్దండ పాండిత్యంబులు
మెఱయ సమీప తరుషండ శిలామండలంబు లన్యోన్యపదఘట్టనంబులఁ జూర్ణం
బులుగా శరభము శరభము పుండరీకము పుండరీకము కరి కరి హరి హరి దొడరు
తెఱంగున నుత్తమాంగంబున నుత్తమాంగంబును భుజంబున భుజంబును దగుల్చుచు
బాహుదండంబులఁ బీడింపుచుఁ గూర్పరమ్ముల గ్రుమ్ముచు జానువులఁ బొడుచు
చు నఖంబులం జీరుచు పదంబులఁ బదంబులు బెనచి ధరణిఁ బడ్డిగిలం ద్రోయుచు
గడువడిఁ బిడికిళ్ళనడచుచు బెడిదంపు టడపుల వడలు రక్తంబులం దోగి పుష్పితప

పేరాశనుక్రమంబులం బురణింపుచుఁ బెట్టలార్పులుట్టిపడఁ బరస్పరజయేచ్ఛల భండ
నంబు సేయుచుండ నాసమయంబున.

మ. నిడుగంగూడిన నీడఁజాలక శకుంతిసంతతుల్ బెగ్గిలెం
జెదరెన్ భూధరణాహివిస్ఫుటపటీ శ్రేణీమణుల్ గోత్రముల్
గదలెన్ రాల్పొడిచెయ్యె వన్యమృగసంఘాతంబు త్రాసాకుల
త్వదశన్ నల్లడఁబాఱెఁ దత్పటుపదద్వంద్వాభిఘాతోద్ధతిన్.

క. నిదురన్ గాంగితనతనయు, ని దురంబున నారసిబల్మి నెరయఁగఁ జలమా
ని దురమొనర్చి నిశాటుఁగ, ని దురంతంబైనచింత నెలకొనియెంతేన్,

క. అరిదరకరుసోకరి యు, య్యారిఖురకరదోఃపరితాప మడఁచికరంబా
దరమూని మదాత్మజు భూ, వరమాయ్యని గాఁ దునట్టివాఁడౌ దవడోకో,

చ. నలనలకూబరాకృతి రణక్షితివైరి విభీతకృన్మహా
బలబలశాలి నీకొమరుఁబట్టినిగూర్చియుపేక్షఁజేయఁగా
నలహాలపాణి కానలమహాపదకోర్చివసింప దైవమీ
హాలహాలఘోరమూర్తి రుధిరాశనువాతికిఁ దోర్చెనకటా.

ఉ. బాలుఁడితండు యుద్ధపరిపాటినెఱుంగఁడొకింత వీనిను
ద్వేలబలోద్ధతి న్దనుజవీరుఁడు మాఱ్కొని యానిశీధినీ
వేళ దురంబొనర్చెడు పవిప్రతిమానకఠోరమూర్తియై
వేల్పులార! భక్తిమెయిం వేఁడెదఁ బ్రోవఁదగుం గుమారకున్.

గీ. అసురవైరిసుతుని యసురకుఁ గమొనర్పఁ, ననుచు వేఁడుచుండె నచలభక్తి
నపుడుపార్థునారి ప్రార్థనాభాషల, వేల్పులను భక్తలోలుపులను.

మ. అభిమన్యుండు నిశాచరప్రవరుఁ డట్లన్యోన్యదోర్దర్పభూ
తభ్రశ్శౌర్యబలప్రకల్పిత సముద్యన్మల్లయుద్ధక్రియా
రభసోదగ్రతఁ జేర్చి యంతటమహోగ్రక్రోధుఁడై చాపరో
పధృతిన్మార్కొని రెండుదోరుల్ హుతవహప్రద్యోతమానాకృతిన్.

గీ. అనమద్ధరిత్రిపై నిశాటార్జునజాలు, భూరిశక్తినాక్రమించినారలన స
మాంబకానూన కేళివిహారకలనఁ, దవిలివర్తిల్లిరప్పుఁడు పల్లవులుబోలె.

క. వినుమా నను మార్కొని తె, ల్వను మాధిపనాకలోకవరుల కలవిగా
దనుమాన మేటికి ననుమా, దనుమాదెవ నిల్పితేని దోర్బలలీలన్.

చ. అనునభిమన్యుపల్కులకు నద్దనుజాగ్రణి పల్కె నేమన
ల్గిన మదిలోని లెంపు లదలింపులఁ బోయెద గుర్విణుల్ శ
క్తి నెరయు మానవాధములఁ గెల్చుట నాకదియెంత తాల్మి నీ
వనిమొనఁ జారిపోక నిలుమా బలుమానిసి నేటఁ జూచెదన్.

క. పరిత్యక్తిదాన నిరతం, బత్యంతము వాఁడు ధర్మమున నగజాఁడనుఁ
బరిత్యక్తిదాననిరతుఁ, బత్యంతము నాఁడుధర్మ మభినుతిఁ జేయన్.

గీ. అనుచు రక్కసుపైనొక్క సునిశితాంబ, కంబు బఱపిన నదియులికంబు నాటఁ
గాటెనెత్తుక సితనాగాగ్రమున నుండి, ధరకుఁ గూలఁ గెను శోణాంబుపూరముంగ.

గీ. అంతకంతకుఁ గోపాతురాత్ముఁ డగుచుఁ, దనుజుఁ డవ్వానినొకపాటి మనుజుఁ గాఁ ద
లంచి నిగుడింప నిశితభల్లములవాని, నలుకి సరకీశోర ముగమున నాటెకోనఁగ.

క. నాగసము లేయ వాలుగు, దోరసమప రాక్రియమంబుతో వేసవానిన్
నీరసములు గాఁ జేయ న, పారసమర్థత నిశాటపతి బిట్టుల్కెన్.

క. నరనందన పర్జన్యా, దురుతరగుణటంకృతియా మహోగ్రాశనియై
వరధనుగర్జమున నిరం, తరముగ శరవృష్టిగురిసె దనుజవనముపై.

గీ. కాండవృష్టిగురియఁ జూండుసౌతుడ్రిఁ దఖుఁడ, కాండజాననాఁడ కర్పరంబుఁ
బగులమిగులనార్చి జగదేకశూరుఁడ, ద్దనుజకులవరుంతు దానినడఁచె.

క. తరమాధరమానవులకుఁ, గరమాజియొనర్ప భీతికరమా ద్విష్టు
మ్మరగమానుషాశనునితో, దరమానక యోరిమూర్ఖ తెరమానసుఁడా.

గీ. అనిలవినిపార్థుపట్టి యిట్లనియె దాన, వాధమ ధరాధరంబు చెంత యశనియోంత
పురుషవరశూరకోయకాని పొడవులావు, నెన్నికకురాదు పరికింప నిదియు జము.

క. మాటలవెఱచునోకొలిత్రియా, మాట లసదసమప రాక్రిమాహితకుల హృ
త్పాటన దక్షభుజాగ్రళ, పాటవుఁడిసుమంత రిత్త వదరకుమింకన్.

క. అనిఘణితల్పావరజాజన, కీమకన్ నేగఁబఱపుజటులానల్పా
శనికల్పాంబక నికరం, బనుపమ భయకరముఁ ద్రుంచె నసురకడంకన్.

క. అనలసమానస నిశ్చలు, లనలసమానప్రభానమగు లురుయశో
ధనులసమానులజను లే, న్నలసమారూఢ బలు లనర్ఘళశక్తిన్.

గీ. సంగరక శౌభిరతి నిల్లిసంగ సంగ, రహితుడతిశాంతుడురుయశః పిహిత దశది
శాంతుఁ డఖిలార్థవేత్త మహానుభావు, డాదరాయత్త చిత్తుడై యతిముదమున.

క. వ్యాసముని కాయకాంతి వి, లాసము నిఖిలాశల న్వెలయ వచ్చినమి
ద్భాసురశక్తిమరుజ్జం, భాసురభిత్పుత్రి మానసాహ్లాదముగాన్.

గీ. నిశితశస్త్రాస్త్రములనమ్మిక బలిమి మీరు, భీమవిజయాస్త్రభవులు సంగ్రామకేళి
జలుపమునొక్కా భీమవిజయమహిమ, శక్తి నెరనాగలట్ల మిత్రిగకుఁదలఁగి

క. అనికృష్టద్వైహాయనుఁ, డనిలజనరసుతుల భీషణాయోధనసం
జనితాగ్రిహోపశమనం, బొనరిచి తనపేరుఁ జెప్పియొగిచనియెనటన్,

శా. ఆకర్ణించి పరాశరాత్మజమనోజ్ఞాలాపముల్ సంగరో
త్సేకోద్రేకము మాని కార్ముకము ధాత్రిన్వైచి బాష్పదక
వ్యాకీర్ణేక్షణుఁడై ఘటోత్కచుఁడు దాయం బొద్దజొండఁ ఘ్రినా
లీకద్వంద్వనుతుండుగా నిజభుజాశేషాద్భుతిఁ జేల్చుచున్

క. కటకటబడి యతఁడును ను, త్కటకటకతటాతభీతిఁ బగుగ గమీ
యాటవివటవిటపినడచి, కటిని వెక్కి టిజరింపఁ గామదిలోనన్.

క. అనుజయొకహీనమనుజుఁడ, వనుజడిమన్ గడగివాడ నాహవమునకున్.
నిను జగదభినుత చరితుని, మునుజనకులాభిధానములు వేడకాగిన్.

క. కరుణానూన్మృత శుచితా, భరణాదరహీనమతులు పాపవిధానా
చరణాను రక్తులుఁ దుష్టీ, వరణాంతఃకరణ దితిజవరులు ధరిత్రిన్.

క. అని తాల్మిగ్రగి కురుబలుమును, దనుదానవుజూంచు మాపిత సాన్వయుఁడై
యనఘుమతి మదపరాధము, మనమున సైరింపు మనుచు మఱియిట్లనియెన్.

చ. అసదృశచాపరోపభృతి నై యతివైపినజంతుమండలీ
విస్మయరమ్మ్యహా గహనవీధవిరోధి వరూథినీతమో
విసరదినేంద్రసాంద్ర భుజవిక్రమలీలఁ జరింప నిలతసా
హసమునకేమి హేతువొ పిత్రియు నాన నాకెఱుఁగింపు నాపృకున్.

క. అని దరిమిరిపులఁ బాండుజా, లనితరభుజశౌర్య సంపదధికతరయశో
ధనగరిమనలుఁదరిపరి, స్థగరిమన గురున్పపాల తనయులనయుంనై.

క. మాయా ద్యూతబలమున న, మాయా ద్యూతోరువిక్రమయశోధనులన్
మాయాన్వితముగ వనవా, సాయాసంబొంద బనిచి రఖిలము గొనుచున్.

మహాస్రగ్ధర. పనుపన్ గోర్జూరుదీర్ఘప్రకటతర బలప్రసితా శేషదాతృ
జనరాష్ట్రోప ధాధాస్వరమణి ఖచిత స్థానుల పాండుభూభృ

ర్తనయుల్ కాంతారవాసాంతరగత దురవస్థాకృశీభూతులై రాత్రి
లనటన్ నేమున్ సుఖ దాత్రిలలనయా దురటిల్లన్ సదాచింతచేతన్.

సీ. నినువయుఁ విసపుపాన్పునఁగ్రిరిచేసె నచేతనఁబూతనా దూతనారి
నమరాగమింకుఁటా ధిమరెచ్చెబాలకై యాలకైలీలకై యచలమెత్తె
ననిఘాల్చికుఁడుఁ బెల్లనయించెఁ దద్వధూనంద నాక్రందనా మందనాద
మలయించెసోకుమూఁకలనెల్ల నలగొల్లనవలాలనవలాలనమునఁ గలసె
నందనోపాంగనా పాంగనలినదళస, భాజనవిభాజనకపరభ్రాజమాన
శుభతనుండయ్యె నే దయాసుస్థిరాత్ము, డకృమలపత్రి లోచనుఁడక్రనాయు

స్రగ్ధ. సారంభోజాతరాగస్థగిత సురుచిర స్యందనారూఢుడై సం
సారారణ్యాగ్రిరావజ్వలనదురుకథా సౌధగంగాఝురీవా
ధ్రాగాధ్రౌతా ఘను షస్రార్తమును రణధరా దైత్యరాష్ట్రనుండిం
దారిరాన్యుండా పృధాపత్యవిహరణ వనప్రాంగణక్షోణిజేరెన్.

క. దళశాలశేరి రక్షఃకులశాసను, డరదనుడిగి గురుస్థైగ్యభుజా
బలకాలుల నిలజార్జును లలశామని, యాజ్ఞచేఁ బ్రియత నెనరుకొనన్.

క. యమునాత్మభవున కెఱఁగబ్రి, యమునగరాజ్యములనెత్తి యయ్యనఘుఁడునె
య్యమునబలుకుఁ గురుపతి యన, యమున వనవాసఖేదమను గతమయ్యెన్.

మ. నాలక్ష్మీధవుడిట్లుపల్కు నసమానప్రౌఢిశౌర్యానల
జ్వాలాదగ్ధవిరోధివంశతతులన్ సర్వంసహా మర్త్యర
త్నాలోలాత్ముల నిట్లుగానవనటన్ గాశిల్లఁగాఁజేసె ని
మ్మేత్రాయువిద్ధి మారనేత్రనకటా యేనెట్లు సైరించెదన్.

క. అనిపల్కుమరు నల మరుగె, శ్చిన సుకుమారతయు నోడలజెలువగు కుంతీ
తనయుల విఖ్యాతనయుల, దనసాంత్వనవాక్య మధుర తలఁ దేర్చియటన్.

చ. దరికలుసొంపుబాశితరిధర్మజ నానతి బూనివన్ సహో
దరినను హృత్తృంబ దరదంబ రథంబునవల్చి పీటికిం
గరమనురాగయుక్తిమను గైకొనితెచ్చి సువర్ణమందిరాం
తరమునఁ జేర్చి సౌఖ్యపరతంత్రులమై విలసిల్లనచ్చటన్.

క. అలహాలికి బిజయలీలా, హాలహాలి శోకయనుగుణాఁతురలరు నతనువ్రా
ములికి చిమురనూతమదవ, దళికిసల్లో, స్ఫంతల్లియునజను లెన్నన్.

క. దాని గమనజితవరటక, దాని౯ జెరుఁగనాఁడు దనకుఁ దాఁ గురుపమ సం
ధానిధి హలి బలికె౯ మదియుం, దానిభవత్పుత్రునకిత్తు నని చెలియలతో౯.

క. కలిప౯ వాసరముల క, య్యతివవయోరూపలక్ష్మి నత్యద్భుతమై
నుతికందమినా నాటికి, మతికిం దమి బొడమె నాకు మదనుండేఁచన్.

ఉ. బాలశశాంకఫాల నలబాలసురూప వయోరమాలతా
వాలబలారివైభవు డవారితభూరి తరప్రతాపరీ
లాలసమాను డకుణ్ఠయశుల ప్రవరుం డొకనాఁడు నేలశే
ఖేలహలాంకువేషఁ బనిచెం దనపుత్రునకు౯ ఘటింపఁగ౯.

క. యమలోకతరణి తనగనీ, త్రిదశశుభాలాపమాధురికి మెచ్చుమరి౯
మదవతి నిత్తునని యొఁదా, మొదలిటె నూన్నతముపదలి మూర్ఖతరుండై.

మ. బలరాముండిట నూన్నతం బెడలి శుంభద్రూప లావణ్యధ
న్య లతాంగి కులమాన్య నాత్మసుత హా హా స్త్రీ౯ గురుశ్రోణిమం
డలనాధాగ్రణి పట్టికీదలప దాన౯ గాఢచింతావ్యధా
విలచిత్తాంబుజయై సుభద్ర మదియావిర్భూత రోషంబున౯

క. అమ్మనిట నేను దోడ్కొని, నెమ్మది భీతిలక గాఢనిశ సఖసుర
స్త్రీమూర్తులుగాని థయదార, న్యామ్మన కరు దెంచినాఁడ నాతఁడనియు౯

క. అవరజఘారవధాతి ప్రిం దగ్రవరజకపటప్రసుగోదరముపాంసుధరా
ధవపుత్రులకరి జైత్రుల కివిగా తుల కటవినివసనా ప్రదమయ్యె౯.

క. అకటా యాపెఁ టాచలనిక, టాటవి వటమునీడ నివసించె నజాం
డకటాహకుక్షియగు నా, శకటాహితుసహజ కిట్టి సంకటమొదవె౯.

చ. అనిదరి సోదరింగదసి యంఘ్రులకుం బ్రణమిల్లి తల్లియుం
గనఁ జనకర్హిఁ బేయుంబల ప్రవిరోధిజుఁడ౯ ఘటోత్కచుం
డనుమును మెచ్చు రంగకకిడం కదురంబొనరించి నాడనా
యనుజాతితోడ నేఁగమిదియాత్మ సహించకపం గనందగు౯.

ఉ. అమ్మ కడిందియమ్మలిక నానగ శేషగదమ్మ నీకు నై
యమ్మ కటామణీమయ నివాసమునందు నిజోచితైకకా
ర్యమ్ము కళంకవృత్తి నన యమ్ము ఘటింపఁ జాలుల్ ప్రగూనరి
లృమ్మకరమ్ము సౌఖ్యదశల౯ గనియుంప వసించు చా నిక౯.

చ. అపవికినమ్మినట్టి తెఱఁగంతయు నింతకుమున్న సమ్మతిన్
కృపనొసఁగెఁ బ్రభో ప్రీతినబట్టి యబ్బలరాముపట్టినే
వడిఁగొనితెచ్చి వీనికి వివాహముసేయుఁడుమంచు నమ్మునీ
యానఁగులఁ గూనచెప్పిన మహాత్ముల మాఱిన పాపమొందెదన్.

వ. అని పలికి ఘటోత్కచుండు సగౌరవంబుగా సుభద్రాభిమన్యుల నిజనివాసమ్మునకు దోడ్కొనిచని నీతదస్వృత్తాంతంబు హిడింబకుం దెలిపిన విని సంతసిల్లి యదియుఁ గార వింప వారలందుల సుఖంబుండిరనిన విని జనమేజయుండు పరమానంద కందళితహృదయారవిందుండై యప్పైలునియందు నవ్వలివృత్తాంతం బడుగుటయును

మ. క్షితికన్యాధిపపాదపద్మయుగళీ సేవాసదాచార ఘో
రతరామోఘనవరంగరంగ దసిధారాకృత్తనీ యోజితా
యతనానావిమత క్షమారమణరాజ్య శ్రీపురంధ్రీ సమా
శ్రిత గేహాగ్రగళీ నిత్య సత్య వచనస్థేమాభిరామానఘా.

క. నిరతిశయదానధారా, పరివర్ధితబుధమహీజపటలాశ్రిత వి
స్ఫురకాళీరుక్తినిరం, తర సస్యోదయ సువర్ణనగధీరమతీ.

ఉత్సాహ. తపనజామరాగతులిత దానశౌండ వైరిగా
ఢ్వపుల నిజకరాంగనా సువృత్తకుచతటోపగూ
హాస్పృహాసౌఖ్యకారి బలసమగ్ర బాహుదండ వి
మకపటభావ పుషిత సర్వకవిధరాసురావళీ

గద్య—ఇతి శ్రీ భ్రమరీమల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ సరస
సాహిత్యధౌరేయ యాజ్ఞికగోత్ర పవిత్ర మంగళగిరి రస
యామాత్యపౌత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
ఆనందనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
విలాసంబను మహాప్రబంధంబు నందు
ద్వితీయాశ్వాసము.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

—o—

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు

విజయనందనవిలాసము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరుచిరసుందరాంబా చారునయన కుముదపూర్ణచంద్రికానియశో
గౌరవ వేంకటకృష్ణ జ్యాగమహేంద్రత్రిపువేవిహానరేంద్రా.

వ. అవధరింపు మధ్యపిజ్ఞానసంపత్సాంద్రుండగు వైశంపాయనమునీంద్రుండు జనమేజయ
భూవల్లభునకిట్లనియె

మ. వినుము వ్విశ్వసుభద్రిఁ దోడ్కొని నిశావేళన్ ధయభ్రాంతిఁ గై
కొనక పిగ్రవరేణ్యుఁ డుద్ధతమృగక్రూరాటవిన్ గోనికిం
జని యచ్చోట ఘటోత్కచాలయమునన్ సౌఖ్యస్థిమై నుండ గా
త్మ నెఱింగెన్ హరి యంతటన్ హరి యమాత్యశ్రేణితో నిట్లనున్.

మ. హరియున్ సాత్యకియున్ బృథాసుతులయుం దాముగ్రచిత్తుల్ విరం
తర మస్త్రప్రియకార్య నిర్వహణ తాత్పర్యంబు సంధిల్ల ది
ద్వారకను స్వామున మీర వేమరక సేయున్ మీర నానామనో
హర వైవాహికవస్తుసంగ్రహణ దీక్షాయుద్ధి నొప్పంగగున్.

మ. అనిన న్వార లనూనకుంకుమ హరిద్రామాల్యమాణిక్యకాం
చనభూషా పరిధాన గంధఫలపుష్పద్రవ్య సంభారసం
ఘనసామగ్రి మనోజ్ఞసంభరిత శుంభత్కౌతుకావాప్తి నా
యన్యన్ గైసేసిరి కేశవాగ్రజ కృతాజ్ఞాసక్తి జాగ్రన్మతిన్.

సీ. ఘనబహిర్ద్వార సంఘటితశోభాచారు గారుడాశ్మవిచిత్ర తోరణములఁ
గామినీరచిత ముక్తారంగవల్లికా పరిభాసిమందిర ప్రాంగణముల
ఘనసారమృగమదాగరుసంకుమదగంధ పరిలిప్తవేదికా భవనతతుల
రమణీయచిత్రితారాత్రికాపుత్రి కోద్ధృతరత్నకోరక దీపశిఖల
మగకత స్తంభసంబంధపరిణాహోచ్చ, ఫలసమాన్విత రుచిరరంభాతరుప్ర
కాండ విభ్రాజితోశీరకాయమాన, ములనలరెఁ బ్రోలు చూడ్కుల కలిమిఁబొడమ.
మ. లలితోద్యానజ పుత్త్రికా పరిణయాలంకార సంకీర్ణమై
విలసద్గీత విచిత్రకాంతిమయమై విద్వత్సుహృద్బాంధవా
కలితంబై బహుశంఖకాహళ మృదంగధ్వానసంధానమై
హాలధ్వన్మందిరమొప్పెనప్పుడు సురేంద్రాభోగభాగ్యోన్నతిన్
ఉ. ఆహలికిన్ మనీషిజన మర్మముఖ గ్రహతారయుక్తమై
వాహికసన్మహూర్త శుభవాసర మొక్కటి దెల్పినాతఁడు
త్సాహముతో సువర్ణలిఖితస్ఫుట శోభనహేమపత్రి సం
దోహముఁ గౌరవావళికిఁ దోఁపన పంపెఁ గ్రమక్రమంబునన్.
ఉ. ఆశుభలేఖలూని సరయంబున వచ్చినభూసురాళి కు
ర్వీశముఖుల్ విచిత్రమణిహేమవినిర్మిత భూషణావళీ
పేశలవస్త్రజాల సురభిప్రసవద్రవ చందనిష్ట మృ
ష్టాశన వీటికాదిక సమగ్రసపర్యలఁ దేల్చిరాదృతిన్.
వ. తదనంతరంబ దుర్యోధనుండు దుశ్శాసనునితో నిట్లనియె.
చ. అమలగుణుండు లక్ష్మణుని కాహలిపుత్రి వయఃకళాభిరూ
ప్యమహితవిగ్రహం బరిణయం బొనరింపఁగ నిశ్చయించి నా
ర మని శుభార్థపత్రికలు వ్రాసియశేష వసుంధరాధిప
ప్రముఖుల కీక్షణంబునన పంపఁదగున్ దగువారిచేననన్.
ఉ. మానితసంభ్రమోద్యమ సమగ్రత నంత శుభార్థవర్ణసం
ధానసువర్ణపత్రములు దవ్వులనున్న మహీతలేశ సం
తానము గూర్చి పంపిన నఖండ ఖలక్షితి పాలకుల్ దదీ
యానుమతంబుఁ గోరి సచివాత్మజ బంధుసుహృత్సమేతులై.
మ. అనఘోద్యద్ద్రుచిమానసీయతపనీయామూల్య నానావిమా
నసమాణిక్య విచిత్రితాభరణ వస్త్రవ్రాతముల్ రూపయో

ఘనశోభాన్వితయోషిత్సుమన్త్రదగజాశ్వస్యందనచ్ఛత్రశో
భనసమ్యక్పరమూరి వచ్చిరి మహీపాలుల్ పరిహాసంబునన్.

చ. అతులరథద్విపాశ్వముఖయానములెక్కి చతుస్సముద్రము
ద్రితమహిఁ గల్గురాజు లరుదెంచినవారల రాజరాజునా
నతిఁ గురువింద రత్నసదనంబులఁ గాంచనచంద్రశాలికా
తతుల వసింపఁజేసిరి పదంపడి భానుతనూజసౌబలుల్.

గీ. కరము సంతసమున గురురాజవరువను, మతిఁ బురోహితాప్తవితతి సరసి
జాస్త్రరూపశాలి నాలక్ష్మణకుమారు, హృద్యముగ నలంకరించె నంత

సీ. భూరిమందరనగంబుల సమున్నతులు మెచ్చని భవ్యమణిమయస్యందనములఁ
గటబంధశుండాలనికరంబు లావు నుల్లసమానుకంఠాలవళవ్రజములఁ
బద్ధ్రసహితరథ ప్రతిరథధ్వజవంబు నిరసించు కాశ్మీర తురగతతులఁ
బిరుగులమొత్తంబు కడిమి నెగ్గులు బల్కు జాలెను బహుభటజాలకముల
బటునిశాతాసికరవాల పరశుచక్ర, ముఖముఖల చండసాధనంబుల సమగ్ర
చాకచక్యస్ఫురల శేషలోకపాల, రాజిబలమెప్ప నవ్వారాజధాని.

మ. పరిణతాశేషమహీశశేశమకుటాగ్రస్వర్ణరత్నచ్ఛటా
ఘృణి నీరాజితపాదపద్ముఁడు ధరిత్రీలోకరక్షాకళా
చణుఁ డక్రూరవరాజు భవ్యసుషమా సౌభాగ్యవస్త్రాంచల
తుఁడు నాఁ శోభితుఁ జేసె నున్నతగజస్కంధంబున స్వారియున్.

మ. కరినెక్కించియు నిట్లు పెండ్లికొమరు న్గంగాత్రిజద్రోణభా
సురగుప్తాద్రిద్యుతిలాప్తబంధుజనసంఘాతంబు మత్తద్విపా
శ్వరథారూఢిఁ జెలంగి తోడవఁ గాజంచమ్ముజంగధ్వజం
బు రథాశ్చత్తసము నెక్కి పౌరులు వడలె న్యూపరిసౌదంబునన్.

శా. ఆమున్యాసనుఁడీగతిం జనియె సైన్యాన్వితుఁడై రత్నశో
భాదీప్తోన్నత సౌధజాలక చరత్పాత్రస్తు లత్యుత్సవ
శ్రీదైవారఁగఁ జల్లమొత్తియము లాశీయుక్తులన్ మార్గమ
ధ్యాదాశాసనవేత్రి భృత్యకర సుందరావంబు శోభిల్లఁగన్.

వ. అయ్యవసరంబున.

సీ. తతవందిమాగధనుతుల పెల్లడగించె నభిరామశంఖకాహళరవంబు
లభిరామశంఖకాహళరవంబుల మీరె జవనాశ్వనికరహేషారవంబు

జవనాశ్వనికర హేషారవంబులఁ జెమ్మె పృథుమదద్విపఘటాబృంహితములు
బృథుమదద్విపఘటా బృంహితంబగనూదె భేరికాభూరిభాంకారరవము
భేరిక్యదిన్యశ భేరికాభూరినినద, సహితసైనిక బిరుదవాగాసరసంగ
ఘోషములు సర్వదిక్తటికుహరదళన, పాటవములయ్యెఁ గురుమహీపాలుసేన.

సీ. బహుసానుశృంగప్రపాతకందరదరీ పరిశోభితాఖర్వ పర్వతముల
రమణీయ కమలకైరవసౌరభమిళద్వి నిర్మలాంభఃపూరనిమ్నగముల
లలితలతాపుష్పఫలపల్లవపరాగ బంధురకాంతార సాదనముల
భద్రనిర్మితఘన ప్రాసాదగోపుర భవనకుడ్యవిశాలపట్టణముల
భీమకాంతారణ్యతలములగాన్వేషణాను, రక్తపుళిందశబరకిరాతవాస
ములఁ బరికింపఁగన్గొనుచు మహితలవిభుండు, సనియె నిజపుత్రి పరిణయోత్సాహలీల.

మ. అరుదై మీఱు చమూసమూహ చరణవ్యాఘాతనీరంధ్ర ధా
త్రిరజోంధీకృత రోదసీకుహరుఁడై పృథ్వీధృదార్యాప్త సా
దరబంధూత్కరముల్ భజింప నిటులద్ధాత్రీతలస్వామి యా
చ్చోటనే తెంచు విధంబుఁ జారతతిచే నిప్పున్మృదంబొప్పఁగన్.

వ. అక్కడ ఇ యత్యంత సంతోషకారితుఁడై సకలంబాంధవులు పురోహితామాత్యజనంబులుం బుత్తెంచిన నాగలభిమునంబలుగాఁ బరతెంచి సుయోధన భీష్మ ద్రోణ, కృపాశ్వత్థామ, బాహ్లిక, సోమదత్త, భూరిశ్రవ, శకుని, దుశ్శాసన, కర్ణ ప్రభృతి సకలరాజలోకంబును సబహుమానంబుగా ద్వారకానగరంబునకుఁ దోడ్కొనివచ్చి జాంబూనదమణిమయ ప్రాసాదశిరోగృహ వివిధభవనమంటపసభాంగణ ప్రదేశంబుల విడియించి తత్తద్రథ సామజాశ్వ వీరభట పరిజనంబుల నుచితప్రదేశంబుల నుండనియమించి వేఱువేఱనంత రుచిమదన్నపానాపూప దధిసంస్కృత పలల నారికేళ కదళికాఖర్జూర జంబీరపనసాది నానావిశేషఫల కుసుమాంగరాగ తాంబూలశయనాద్యుపచార బాహుళ్యంబునఁ బరితృప్తచిత్తులం జేసి వారలుక్రమ్మఱ సత్కరింపఁగా నతెంచి తారును యోధనాది రాజబంధుజనంబుల సత్కరించిన తెఱంగు సవిస్తరంబుగా విన్నవించిన నుత్సహించి బలభద్రుండు లగ్నావసరంబు నిరీక్షింపుచుండె నంత.

మ. యమునానంగ శతారశాతవిశిఖవ్యావిద్ధచిత్తాబ్జయై
క్రమలాస్యాగర్భా కూర్మిపుత్రి శశిరేఖామానినీలోక ర

త్నము చింతాపగతన్ గిరీటితనయోద్యత్స్వప్రపలావణ్య న
దరిమణీయాంగ విభావిచిత్రఫలకభ్రాజత్కుచస్వర్ణకస్వరై.

మ. అలకుందోటకరంబ్జసంభరితతుష్యత్పుర మస్త్రత్సభీ
కులరత్నంబున కిచ్చినాఁడు మదికోర్కుల్నిండి దైవారఁగా
సాలపుంజాపుల నీవుజూచిన మనోజాండిరకఁ దివారిశుగా
ర్పులనన్నాక్రిపహింపఁజేయ నసమర్థుండంచు నూహించితిన్.

చ. నిరతిశయానురాగమున నీకుఁబ్రియాచరణం బొనర్చ సు
స్థిరమతిఁగోరుచుండు నను బ్రిమ్మరిమారునిబారిదోలిఁచి యే
కరణిసుభద్రిఁదోడుకొని కావకు నేగితి వింతనిర్దయా
పరతవహించి తివ్విరహ భారపయోనిధి నెట్లుదాఁటుదున్.

ఉ. ఇమ్మహిఁగల్గు భూగమణ బృందమునందొకఁడైన నీకుమా
పమ్మున విక్రమస్ఫురణ భవ్యకళామహిమన్ సునీతి సా
మ్యమ్ముపహింపఁజాలఁడని యంటినపృమ మదీయ చిత్తప
ద్మమ్మున నిన్నుఁగోరితిగదా తగ దారడిఁబెట్టనేగతిన్.

ఉ. అంబురుహాస్త్ర యక్షతనయాబ్జరిపు ప్రతిమాననూనసౌ
యాగ్యత్వదీయ రూపమహిమాతిశయంబు మదీయమాన
సాబ్జంబున నాటియున్నది నిజంబుగఁ దానజనించువేగమహతా
పంబు పెరిగి యాతిరి స్పృహాకుఁబాష్పనిధిక నేమిసేయుదున్.

మ. శిశుపాలాదిన్నపాలుగ నృనములఁ జింతింపగాఁ గ్రిష్టి
శశిబింబాస్య హరిన్వరించుకరణిన్నాభాగ్య వదాప్రిటుల్మా
ర శిఖాగత్నము నిన్నకాని యొరుఁజేగన్వారిదాఁ భస్పృహ
వశ సారంగము పల్వలోదకముఁ దాగివంగోరు నేనెమ్మెన్.

చ. అనిమిషరాజవహ్ని సమనాంబుధిరాజుల నున్నభైమి శే
కానమరుల్మాన కసుల్కసుమకోమలి నైషధుఁ జె దగాని యం
దునొకని దావరించె నికమంగోన సత్కులజాతయైన మా
నిని మునుగోరునట్టివరుని న్వరియింపక యుష్ఠఁజెందునే.

చ. కటకటకొంతుచాణశిఖి గాఁగెరుడున స్నమరాగియుకెఁగాఁ
గిటఁగడియుంచి నావిరహఖేదముఁ బాపదలంపవేలరా

కటికిమసంబునం బిలువఁగా నొకమాటును మాఱుఁబల్కవే
మిటికిటులాతిగాఁగనుట మేరయె నీకు నృపాలనందనా.

ఉ. నామదిలోనఁ జాయ దొకనాటికి నీపయి మోహమగ్గలం
బై మురగర్వభంజనుని యన్న తలంచిన యట్టికారవ
ష్మాత్రమహీశ్వరేంద్రసూనుఁ డనఁగా నఘుఁడై తెటివాఁడటుండ ని
మాత్ర మదనాద్రిభిత్సుతులునైనను నేఁగడకంటఁ జూతు నే

ఉ. రాగరసంబుపై నను గరగ్రహణం బొనరించి యిష్టసం
భోగ సమృద్ధిసంపదలఁ బొల్పువహింపఁగఁ జేయవేని నే
నీగురుమిత్రబాంధవ సుహృజ్జనము ల్వెలిగండఁగాఁ దను
త్యాగము జేయుదాన సుఖినై విలసిల్లుము గాక నీవిలన్.

ఉ. కప్పగఁ గ్రంథిచిత్రఫలకం బెదఁ జేర్చి మెఱుంగుఁ జోఁగ క
న్నెప్పులబాష్పముల్ దొరఁగ నిర్భరమోహవిషాదమాత్రలో
నప్పతల నృపాలసుతు నారక సారెకు నట్లు నూరక న
య్యొప్పులకుప్పఁ గన్గొని ప్రియోక్తులఁ బల్కిరి బోటికత్తియల్.

మ. తలిరుంగైదువజోదుజోడగు తనూతారుణ్యలావణ్యశీ
లల ధన్యుం డభిమన్యుఁ డట్టి సుగుణాలంకారునిం జేర్చి ఖం
గలియైనన్నుఁ గూర్పఁగా నిపుడు సంకల్పించె నీతండ్రి నా
గలి రాల్ప విధికృత్య మెట్టిదొ యెఱుంగ న్శక్యమె నాకిఁకెన్.

ఉ. రాజకుమారులం దతని రాములయందలి నిన్ను నాన వి
భ్రాజిత రూపలక్షణ ధురంధరతా మహనీయవిగ్రహుల్
గాఁజని ముందుపఁ జేసి తగులాటముఁ జేయగఁ జూడ కిప్పుడీ
యోజనలందు నక్రమమె యోనిన దూరవగుం గుమారికా.

చ. అతులితరూపలక్షణ సమన్విత విగ్రహుఁ డర్జునాత్మజుం
డతఁ డనకాని వేరొకనరాధిప పుత్రుఁ బరిగ్రహింప నం
చలనియమంబు సేయఁదగ దమ్మ స్వతంత్రత గల్గనేర దిం
దతివల కిద్ధరన్ మొలఁగనా దలికండ్రుల యాజ్ఞఁ జొప్పనన్.

చ. నిరతము పార్థనందనుఁడు నీవు బరస్పరమైతిరి నూనము
న్నరభిత యట్లభేవగతి శోభిల నెన్నఁడు జూడు లోచనాం

బురుహములు దృక్కత్వమునఁ బొంగునొయారు దలంచుచుండు మ
త్స్వరుచిరవాఙ్నితం బెడలఁ దోఁచె విధాత కఠోరచిత్తుఁడై.

చ. అనికలకంఠకంఠులు ప్రియంబుననమ్మృగరాజమధ్య న
క్కనకగదియించి సోగకనుఁగోనల బాష్పములొత్తి పార్థనం
దనః జనితానురాగ రసతత్పరవృత్తిఁ దొలంగి నెమ్మది
న్దొనములపోక తండ్రిమదికోరిక బూఁదగ న్ప్రియంబునన్.

క. అంచెలికత్తియ లివ్విధ, మున నాశ్వాసింప గనులముఖి గుండియ రు
బ్లిన బాష్పంబులు జలజల, గనుదమ్ములఁ దొఱఁగ సఖులగని యిట్లనియెన్.

చ. ఒరులకు నాలకింపసమయోచిత సమ్మదసూచకమ్ములై
పరగుశరత్ప్రఫుల్ల శతపత్రవిలోచనలార యుక్తమై
ఖలివి మన్మనోంబురుహ కౌతుక సంగ్రహనప్రభావ త
త్పరములు గావుజూడు తలఁపన్ స్మృతికోట రెసూచి కాగ్రముల్.

క. మున్నొక వరు రాగరసో, త్పన్నతఁ గామించి యతనిఁ బాసి తుదిమది
సన్నుత శుభశీల్యగు, నొన్నత తానేలకోరు నొండొకవరునిన్.

ఉ. కాంతమనంబునందు మును కైకొనఁగోరినవాని వీడివి
భ్రాంతి విభ్రియాంతరస్పృహకుఁ బాల్పడి బంధుజనంబులోన నా
వంతయు లజ్జలేక వెలిపానక సర్వజనాపవాద సం
క్రాంతికిభూమిలో మెలఁగుకంటెను మేను దొఱఁగు టొప్పదే.

ఉ. వేడుక కేశవాది యదువీరులు మీరు వినంగ శైశవ
క్రీడ మెలంగునాఁడు శశిరేఖ వలంప సుభద్ర ప్రట్టికిహి
డగు వీడదీనికి మనోధవుఁడంచు పలికెం బవైరి తా
నాడఁ డెనీలిమాలి యిపుడన్యునకిచ్చిన నే వరింతునే.

చ. అమరపతిప్రియాత్మజుఁ కాత్మసహోదరి యాసుభద్రికున్
గొమరుఁడు కంతుచైత్రనలకూబరవిగ్రహ సన్నిభుండఁ దిరం
దముఁ డభిమన్యుఁ డట్టిగుణధాముని రోసి సుయోధనాత్మజున్
రమణునిఁ డాయఁజూచె బలరాముఁడు నా కవివేకిగాఁడొకో.

క. గురుడైన నేమి సత్య, స్ఫురణ మెడలి చెనఁటిపథముఁ బోయిన నిహముం
బరము న్బాసియు దుర్భర, దురితాస్పదుఁడగుచు దూషితుఁడు గాకున్నే.

క. సకలార్థవేత్త యగునే, వకటోడు కాంతునిసుగతి నైపుణి వినవా
ల్లక కురుపతి గుట్టరికము, నక్కఁ బూనిన యాఁకఁ బెనఁటి నాఁడగడో కో.

క. ఆర్యానకుం జనసమ్మత, కార్యాచరణైకదీక్షుఁ డైకోనినయశో
ధుర్యాన కరచేయుంచున, వార్యసుగతి యుందుఁ బెలుచ వాదించు శ్రుతుల్.

మ. యదువంశంబునఁ బుట్టి కంసముఖ దైత్య ధ్వంసనాటోపసం
పద శిష్టావనదీక్షుఁ డెంపెసఁగు గోపాలుండు తమ్ముండుగాఁ
దిరిచైశ్వర్యమునం దనర్చు హలియాశ్రితిన్ మృషావాదిగా
నుదితంబీయుసకీర్తి యొప్పటికిఁ బాయుం ధాత్రి నూహింపగన్.

క. నుతికాస్పదుఁ డైతనసూ, నృతవచనమునిలుపఁగా హరిశ్చంద్ర మహీ
పతికిఁ దగెఁగాక గోపక, సుతునకు నలవడునె యంతసుకృతియో తెలఁపన్.

చ. అకటమహోత్తరంబయిన యాదవవంశమునం జనించి మ
న్నొకనివరింపఁ గోరి తుది నొక్కనిఁ గైకొని తండ్రి దుర్గయం
బుకలేన నంచు నెల్లొరులు మూకలుగట్టి యనేకభంగులం
బకిపకనవ్వుచుం డఁగఁ దర్పం దలవంచికొనంగ నోచితిన్.

చ. హరిపయినల్కనూలాలని భయంపడ కర్థనిశీథనిన్ వధూ
కులమణి తల్లిదోసుకొని ఘోరమృగాకులమైన కానన
స్థలికి నరాత్మజుండరుగుజాడ నెఱింగినదోష నేగనే
జలరుహమిత్రు పాత్రిడలఁ జాలక పోయెను ధారుచామ్యున్.

సీ. హరినీలములకంటె నతిశయశ్రీగాంచి నెరిమించు వానిపెన్నెరులసొబగు
శశిబింబమునకంటె జగజంపుజిగిబూని నలుపొందు వానిలేనగుమొగంబు
శతపత్రములకంటెఁ జాకచక్యముగల్గి వెలయు వానికటాక్షవీక్షణములు
మెఱుఁగుచేరువకంటె నోరపుకల్మిఁ వహించి కరుకొత్తువానినిద్దంపువాణి
నింకులింబాస్యలార యీదృశమనోజ్ఞ, నవవయోరూపశుభలక్షణ సమిద్ధ
మూర్తి సౌభద్రుఁ గాక యామోదగరిమ, నూది యేనేల పుడమి నన్యుని వరింతు

తే. ఆనవింటిదంట కేనయైనతనూరమణీయరూపశో
భానిధి యంతరంగమున బాయనికూర్మి బరిగ్రహించి సాం
ద్రానుపమానభోగ మహిమాతిశయంబున చెప్పడేని మ
న్మానిరరూపలక్షణ గుణంబులు నిష్ఫలముల్ దలఁపగన్,

ఉ. ఎన్నఁడు జూడఁగల్గునొ మృగేక్షణలార! నృపాలమౌళి వా
ల్గన్నులు ముద్దునెమ్మొగము లాలితయానము గప్పుఁబెన్నెరుల్
సన్నపుఁగౌను మున్నఁ భుజంబులు గోమలపాణియుగ్మమున్
గన్నులసమ్మదాశ్రువులు గ్రమ్మఁగ మైపులకింప సొంపునన్.

ఉ. కిన్నరయక్షకింపురుష ఖేచరరాజకుమారకోటి కా
సన్నుతమూర్తి రూపగుణసాహసధైర్య కళావివేకముల్
జెన్నుగనెంచు మున్నెరులు చెప్పఁగ నాదరమంది వీనులన్
విన్నది లేదు వానికి భువిం గలరాజులు సాటివత్తురే

ఉ. ఏటికి నీయమూల్యమణిహేమవిచిత్రవిభూషణవ్రజం
బేటికి నీయలంతివయ సేటికి నీఘనసారచందనం
బేటికి నీసుమోపవన మేటికి నీశుకశారికాకులం
బేటికి వానిఁగూడి రమియింపని చెల్వ మదేటికారయన్.

సీ. అనుపమామూల్య కళ్యాణనానాదివ్య మాణిక్యమయసౌధ మందిరముల
సురభిపాకపుతా సుమపల్లవపరాగ రమణీయకేళికారామసరణి
రాజీవకుముద సౌరభమాసమాకీర్ణ సురుచిరామృత ఝరీసరసిపాళి
తటరత్నకోరకోత్కటకీసికావళీ కమనీయకృతకాద్రి కందరముల
విప్రియవయస్యలార మృగేంద్రచనామన్న, ఘనసుధద్రిపట్టినసి నామ
నేరధంబులెల్ల నీరకత్తగా, విహారణంబు సలుప వేడ్కపడుదు

సీ. శ్రీవత్సకౌస్తుభశ్రీమ పెన్నురమెక్కి హరిచాయని రమావరుణికరణి
సంతానతరువరచ్ఛాయ నగారాతితో మెలంగు శచీవధూటిమాడ్కి
సదనురాగవసన్త సనాభిరాముఁడై నగనివాత్తలని వాణికరణి
గలధౌతశిఖరిపై నెలదాల్పువేల్పుతో సుఖమొందుగట్టుకన్య చాలికీతి
మానితశ్రీనిధిని సుధర్మమరాగ, సహితుజతురాస్యసన్వజ్ఞ సవ్యసాచి
పుత్రు వరించి యున్నానుభోగసరణి, వర్తిలుదుగాని వేరొకవరుసదలప.

చ. అనవిని నెచ్చెలుల్ పలికె రత్తతే యాదృఢనిశ్చయంబునీ
కనుచితమా ప్రిలంబరిపునాత్మజు నట్టి ప్రియంబు తద్విధం
బునకొడఁబాటుగామి నినుభూజనమాడిక నొందఁజేయగా
ననలినలోచనా కురుజన ప్రభునూతి వరింపఁగాఁ దగున్.

చ. సకలవసుంధరారమణ సౌందర్యశిరోమకుటాగ్రరత్నకో
రకరుచి శోభితాంఘ్రి కురురాజు తదీయసుతుండు గ్రీడిప
ట్టికెతులయ్యెనవాఁ డపర్కిరీటికృత రూపవయోవిలాసవై
ర్యకళల నట్లుగావున గరిగ్రహణం బొనరింపుటొప్పునే.

ఉ. నేర్పవనిట్లు నెచ్చెలులనేకవిధంబుల బోధసేయఁగా
దర్పక శాతిచాణ వితతక్షతికిన్ నిజమానసాంబుజం
బర్పణఁజేసి పార్థతనయానుగతాతిశయానురక్తిని
ట్టూర్పులుపుచ్చుచున్ బలుకకూరక యుగ్రలియుండె నత్తఱిన్.

ఉ. ఆజలజాతిరాగమణిహారద్యుతి తలంబున కేగుదెంచె వి
భ్రాజితదేహసంపద శరద్ఘనరాజికి వన్నెపెట్టు వీ
ణాజనితస్వరంబు హరినామకథారచనానుగీతికా
శ్రీ జెలువొంద నారదబుషిప్రవరుండు మహోజ్జ్వలంబునన్.

ఉ. వచ్చిన నాచియంతఁ జెలువల్ వెసలేచి నమస్కరించి లో
హో ప్రవభక్తినొక్క మణిహేమవినిర్మిత పీఠినిల్పి పై
యచ్చగమాని బలికరనఘా మహనీయతపఃప్రభావ నీ
విచ్చటికేగుదెంచుట నభీష్టములింక ఫలించునింతికిన్.

క. నావినిపరమ మునీద్రుం డావెలదులకిట్టులనియె నంభోజమరం
దావిర్భూతమధురతా, శ్రీవిలసితవచనచాతురీ ఫణితిమెయిన్.

క. గానములపోల్కి మనోహర, తనురూపవయో విలాసధన్యయిదిమనం
బున వగగొనినేమి తం. బనియజ్ఞాడవోలెమరియునాతిందడనియెన్.

చ. హరిచతురంబురాశి రశనాధిపమౌళి సుతున్ జయంతకం
తులసితరూ లక్షణయుతున్ సమకూరిచి పెండ్లిఁజేయఁగా
దలఁచుటగాతుకాతిశయ తల్పిరతన్ దగువేళగాని త్వా
య్యాలితుడరూనునట్టి సమయంబిదిగాదు తెలంచిచూడఁగన్.

మ. జగతిన్నన్నెలు రూపయౌవనకళాసామగ్రి నానాటకే
బగలాత్రపిప్రియసంగమోత్సవరసప్రాలంబలై కోరిక
ల్జిగురొత్త న్వత్రణిభూషణాంబుర సుమాలేపాదులన్ బోల్పసం
గగదానిట్లు మఱంత తొడభరసంగ్రస్త సాత్రగా నేటికిన్.

చ. సొగసు మెఱుంగు మేల్మివలసొమ్ములు వెట్టి కిరీటరంబునన్
జిగిదళుకొత్తఁగాఁ బసిఁడిచేలము దాల్చి యుదారసౌరభం
బగు కుసుమాంగరాగలసితాంగకుఁడై చెలియుప్పొంగిన న్నసా
యగమునఁ గ్రొత్తఁ బెండ్లికొమరాలయి చెన్నల రారఁ బోలదే,

క. అని నెరపుమానసుగుసువ, చన దచనలగాత్రమెచ్చి శశిరేఖసఖీ
జనతతోఁ దగునొకపొన్నీడాం, గనకోల్లవమొగిచి కౌతుకఁ బలికెన్.

గీ. హరికి మేనల్లుఁ డలసుభద్రాపుత్రుల క, నుంగు కొమరుఁడు నలజయంతాంగభవస
మానమానిత సుకుమార తానవద్య, హృద్యవిగ్రహుఁ డభిమన్యుఁ డెంచి నాఁడ.

ఉ. ఉన్నతహానీరరూప మహిమాయసికిన్ మృగరాజమధ్యభా
ల్యమ్మన నెమ్మి హైబరిణయం బొనరించెదనంచు బంధులో
కమ్మమురారియుఁ మొదలుగాఁగలవారు వినంగ నొక్క నా
డిమ్మతిఁ బల్కెనా హరి మృగేక్షణ దాపురనాఁడు నాటికిన్.

చ. దినములపై బడిన్నవిధివిక్రమిలికిఁ బట్టుగుర దర్భేఖరా
యణశశిరేఖ బాపసరిచూపవన శాలిఁ దారా దన్ముదం
బనుమచిరాలనాలమున నంతరింటంబగు సన్యసాధినం
దనజనితానురాగలత నాపభిష్పద్ధిని వెనొందుటన్.

ఉ. ఆభువనైకరూప సుచిరాంగుని దక్కఁగ నన్యుఁ డైన ధా
త్రీభుజునిన్ గ్రహింపనని దీక్షవహించియుండగ నిత్త్రసం
క్షోభితమానసాబ్జ యగుచున్నదగనూర్గనియాతటిల్ప్రభా
శోభనగాత్రి కూరుచవిఁ జూడకు కన్గవఁ గూర్చిపెంట యున్.

చ. విను మునిసార్వభౌమ గుణవిశ్రుతుఁడా హలపాణి యుపవ
య్యానఘునకిక్కౌరవనరాధిపసూతికి నీమహోద్ధి రూ
ప్యనిధిఁ జిత్రియుంబుత్రో పరిణయంబొనరింపఁ దలఁచినాఁడు నె
మ్మనమున నిట్టినీతిఁ బలుమానసులందున నెంతుఁగంటిమే.

గీ. అనుచు మునిపలుక వరతంత్రిలబ్జముఖులు, పిరియుఁ జిమఁ దామకోరివరి పసగునె
తల్లిఁ దండ్రులుఁ గూర్చిన ధవులనెనసి, యాలరుచుచు గాక యాప్టసుఖానుభూతి.

శా. ద్యూతకేళిసమస్తసంపదల నాకున్యోధను కేళ్చి ని
ర్ధూతారాతిని బాండునందను లతికూర్చింటపి దాపస

ఖ్యాతిన్ వర్తిలువారి బంధుతకు వేడ్కం బూనకా సీరి తమే
రీతిన్ దానుఁ దలంచె నీకు ప్రియము హర్షింపఁదగుం బోటికిన్.

ఉ. కౌరవపాండవుల్ సములు గన్గొననిప్పు డఖండరాజ్య ల
క్ష్మీరమణీయులై పరిబలశ్రీ వహించి వెలుంగుచుండు న
క్కౌరవరాజు తత్సుతునిఁ గైకొనఁ టొప్పిన మీఁకకంటె ధా
త్రీరమణాన్వ్రజంబున వరింప ఘనుం డిఁక లేఁడు బోటికిన్.

చ. అనియత డిట్లుఁ బల్కుటయు నబ్బలనందనగుండె ఝల్లనన్
గనలుమనంబుతో మునిశిఖామణి గన్గొని కేలు మోడ్చి యి
ట్లను వినరయ్య మీరలు మహామహనీయ తపఃప్రభావు లా
ర్యనుత సమస్తసద్గుణగణాకరు లిద్ధచరిత్రులారయన్.

చ. తరుచువచింపనేల యిఁక తాపసముఖ్య జగత్త్రయంబునన్
వరలు న మీరెఱుంగవిది నాయమె మున్నొకనిన్ హృదీశుగాఁ
దిరవమదిన్వరించి యుంతుదిన్నయ లజ్జలు బాసి యాతనిన్
దొరఁగి పిత్రయాంతర స్పృహకు మర్లిన దాని గరంధ్రి యందురే.

గీ. తగవు మాతండ్రి తన్నొకనికు నీఁద, లఁచినఁదలచుగాక లలితగాత్రి
విజయసుతుఁడ నాకువిభుఁడని మది నేను, నిశ్చయించికొనిన నియమ మిదియ.

ఉ. ఈనియమంబు మీమదికి నిష్టమయేని మదీప్సితార్థ సం
ధానసమర్థభవ్య వరదానముఁ జేయుఁడు మీరటంచు న
మ్మానవతీలలామ పరమంబగు నిశ్చలభక్తిభావనా
నూనమృదూక్తులన్ మునికులోత్తముఁ బ్రార్థనసల్పి వేఁడినన్.

ఆకలహాశనుండు దరహాస విభాసిముఖాబ్జుఁడై వధూ
లోకమణిన్ దయారసవిలోల మతింగని యిట్లుఁ బల్కు వా
ఙ్కుశలత్వ మేర్పడఁగ సారసలోచన నీమకోరికె యి
ట్లౌ కనుగొంకమంచు మదిలో వివరింపుదు నిట్టులాడితిన్.

మ. భువనత్రయ్యభినంద్య నిర్మల గుణాంభోరాశి నీరిండ్రి కౌ
రవరాట్పుత్రుని నీకు నీశునిగఁ గూర్పం జూచినం జూచుగా
క విధాతృండటుల న్మనంబునను సంకల్పింపడం చాత్మయం
దువిచారింపఁగఁదోచుచున్నయది కన్గొంబోలు దత్కృత్యముల్.

ఉ. ధాతయటుండనిమ్ము తని తండ్రిచతుర్దశలోక రక్షణ
ఖ్యాత మహామహత్త్వనిధి కన్గొనద్వారవతి న్మనుష్యలీ
లారతుఁడై జనించిన కళానిధి నీపినతండ్రియై యశో
దా తనయుండు గల్గ ముదితా మదికోర్కి ఫలించుటబ్రిమే.

ఉ. లాలితభక్తినై మఱిఁదలంచి భజించెదు వారియాపదల్
దోలి కృపం దలిష్టవరదుండగు శౌరి ఫలింపఁజేయఁగాఁ
జాలఁడె నీదుకోర్కి హాలసాధను బుద్ధిమగల్చి యూరకే
వేలయులంకులన్ బిసరుహేక్షణ తాల్మివహింప కింతయున్.

ఉ. నీదృఢనిశ్చయంబునకు నీగుణసంపద కాత్మమెచ్చి శా
తోదరి సవ్యసాచితనయుండగు నమ్మహనీయమూర్తి ని
న్నాదర లీలఁ గైకొని సుఖైకరతి న్విలసిల్లునట్లుగా
నేదయనిచ్చితి న్వరమ నింద్యము నీకనివల్కి వేడుకన్.

ఉ. అంగనగాఢసమ్మద సమావృతయాచుఁ గృతప్రణామయై
నంగరుణాకరసాన్విత మనంబునదీవనలిచ్చి మౌనిరా
ట్పుంగవుఁడేగె నందసుత పుణ్యకథారచనైక గీతికా
సంగవిపంచికానినదసంజనితాధిక కౌతుకంబునన్.

ఉ. బాలిక యంతనంత హాలపాణియనుజ్ఞ నలంకరించియున్
లాలిత శయ్యఁజేర్చ నతుల ప్రియమోహతమోనిమీలితా
లోల దృగబ్జయై చపలలోచన దూలుచునుండె దక్షిణా
శాలసమానమారుత వశప్రచలత్సుమవల్లి చాడ్పునన్.

క. అత్యవసరంబున,

ఉ. ఓలిసరోజనుల్ నిజవియోగవిగాఢ విషాదవేదనన్
జాలఁగృశింపఁగాఁ గుముదసంఘములుబ్బఁగఁ బశ్చిమాంబుధిన్
వ్రాలెవిభాకరుండు తిమిరంబున నల్దెసలావరించెఁదా
రాళివియత్ప్రధాంతరమునం దెసగెన్ సుమకందుకాకృతిన్.

వ. అంత.

మ. శశిరేఖాజనితాతిమోహ వివశస్వాంతంబనంగాస్త్రజా
తశరవ్యంబుగఁజేసి రేబగలు సంతాపంబునం గుందుచు

న్విశదాశ్వసితప్రియపుత్రు నిర్మలజగద్విఖ్యాతచారిత్రు న
న్నిఁక బాలకుఁడు ఘటోత్కచుండనియెఁ సాంద్రప్రసూనాస్త్రంబునన్.

ఉ. వచ్చిననాఁటనుండి వనవాటిఁ జరింపఁగఁ బొన్నగల్లులన్
మచ్చికఁ జోడదాసి యొకమాటును బిల్వక కూడ గోరకన్
ఇచ్చభుజింపనాకుఁ దరి నించుక కన్నవకూరకు వేలకో
యొచ్చము లేనికూరిమి సహోదర నాకిటులుగఁగఁ జెప్పుమా.

చ. అనవభిమన్యుఁడిట్టులను నాహలపాణి యనాదరంబు మ
జ్జననికినాకు నీదృశదశన్ సమకూర్చినటందు నెమ్మనం
బునవగవన్ జగత్త్రితయ మోహనరూప కళావిలాస భా
సిని శశిరేఖపై చెలువ జెందినవంతయు జాలిమాలెదన్.

ఉ. కన్నులఁ జూడఁగోరుదు జగన్నుతరూపవయోవిలాసల
క్ష్మీన్నతినేత్రధామములఁ గెల్చినదాని మెలుంగు మేనువా
ల్గన్నులు మందహాసరుచిలాలిత వక్త్రము గబ్బిగుబ్బపు
జన్నులలంతిగాను మదసామజయానము దేటనైపుణులున్.

మ. అని కన్నమ్ములు తోడ్చి మానసమునం దబ్జాక్షి త్రైలోక్య మో
హనసౌభాగ్యవయోవిలాస భజనాత్యంతానురాగామృతం
బునిద్రిం దేలియొకింత సేపునకు సూర్పల్గొమ్మ నంతంతహా
యని హైడింబునిఁ జూచి యిట్టులను దీనాలాపలోలాస్యుఁడై.

ఉ. ఆనలినాక్షిఁ గూడి కనకాలయగోపుర సౌధమందిరో
ద్యానసరోవరాంతికములందు నిరంతర మిష్టసౌఖ్య లీ
లానిరతిం జరింప కిటులన్మదనార్తిఁ గృశించు నస్మదీ
యానుపమానరూపరుచి యౌవనబాహుబలంబు లేటికిన్.

ఉ. భాసురతేజ ద్వారవతిఁ బాసి నిశాసమయంబునన్ సుభ
ద్రాసహితంబుగా వనధరాస్థలికిం జనుదెంచునప్పుడే
యాసరసీరుహేక్షణ ప్రియంబున దోడ్కొని తేరనైతి న
య్యాసుమధన్వియింత నెగులొందఁగఁ జేయునటంచు నుంగమిన్.

క. అయుగవిందానన యూ, రేయి సుయోధనసుతున్ వరించు హలధరుం
డాయనయన్నయు బంధుని, కాయములత్యంత కౌతుకము మదిఁదాల్పన్.

క. ఈరతిదశ్చ్యవనాభో, జాతేశుణ నన్నుఁ గూర్ప శక్యము గాద
బ్లాతత ఫన్నక్షనరిపు, నాత్రిభ యానక భుజప గాక్రిమసురాష్ట్య.

చ. అమితబలప్రదీప్తధను ర్యక్కృపాదిక భూసుగక్షమా
రమణసమూహ మధ్యమున రాజిలు జవ్వని దేగదుర్లభం
బమరగణాధినాయకున కైన నటన్ హరియుంటనీకు సా
ధ్యమనితదీయరూప విభవాతిశయంబులు జెప్పనాతృడున్.

ఉ. ధీరతమున్నుఁ జేసిన ప్రతిజ్ఞఁ దొలంగుకునేల యించేతమున్
భారవహుంతుఁ బాండవులపాలిఁటి దైవము శౌరిగల్గన
చ్ఛోరధికుల్ సహస్రములు చొప్పడినన్ హరి శ్రీమహాకలన్
శౌరజయించి తత్తు విరిఁబోఁడి మనంబున శంకదేటికిన్.

చ. మురనృపసైనికుల్ సమరకోవిదులట్టి మహాబలాఢ్యులన్
దురమున నెర్చి యొక్కరుడు తొయ్యలి తెచ్చుట కష్టమందులో
మురమురశాదకించుకయు మేకొని యుప్పుడిఁ జేయనేని మ
ద్గురుతరదోఃప్రతాపమునకున్ ధరపై యుపకీర్తి గాదొకో.

గీ. అని హిడంబానందనుఁ డవరజాఁక పొలి యుంతచిరిఫలకాంచి గాత్రదిప్య
మానమానితమానినీ మహితభావ లీలవీక్షించి సంభ్రమాలోలుఁ డగుచు.

క. రిల్లులకు మొక్కరకో వల్లభుఁ డత్యద్భుతిన్ రితంబున కగపన్
సల్లలిత సమీరణవే గోల్లసితుఁ డగుచు ఘనసముత్కర మెడలన్.

ఉ. ద్వారవతీ పురోత్తమము దవ్వులఁ గాంచి గదీయగోపుర
ద్వార వితర్దికావరణ ధామ శిరోగృహ సౌధకీలితో
దారమణీ ఘృణిస్ఫురణ కచ్చెరునొందె నగారి పట్టణ
శ్రీరహదీనితోడ సరిసేయఁగఁ బోలదొకించు కేనియున్.

క. అని కొనియాడుచు నట్లు, ద్దనుజ వరేణ్యుండు మధుమదన పురవిభవం
బులు జేరఃపరితోషం, బున వీడుల దంత డాయఁబోవుచునొకచోన్.

సీ. సనకాదిసురనూని జనమనస్సంతత ధ్యానగోచర పదద్వయము వాని
నిరుపమానాధిర వగవర్ణి నీవయ హ్మామాత్య హారణాకాశలము వాని
వనుభాను తానిగర్వగ్రంధి పరిపంధిబలవినిర్దళనదోః పటిమ వాని
మహితసద్గుణరమామాన్య పాంచాలరాజన్యజా మానరక్షణము వాని

హారకుండలకటకకేయూరమకుట, సురచిరామూల్య మణిఘృణిస్ఫురణవాని
హారిగరుడాశ్మశాలినిం దొక యబ్జరాగ, సముదయాకీర్ణ సౌధ భాగమునఁ గనియె.

చ. కనిమణిదీపికానికర కాంతివెలుంగ విదర్భరాజనం
దనయును సత్యయుం గడుముదంబునఁ బాదములొత్తఁ బూవుపా
న్పున శయనించియున్న పరిపూర్ణకృపానిధి శౌరి నెమ్మనం
బున భజియించి కన్నుఁగవ మోడ్చి యొకింత ఘటోత్కచుం డటన్.

చ. తనరుచిఁ బూని పాల్పెసఁగు దామరసాక్షు భజింప ధాత్రికా
ల్యుఁ డడిగు నీలమేఘమన నాతఁడు నింగి దొలంగి తత్పురీ
ఘనతరరాజమార్గమునఁ గ్రిక్కిరవార్చిలి కుక్షితిశయో
ద్ధనికరదంతి ఘోటక పదాతి జనంబులు సంభ్రమింపఁగన్.

మ. సమదానేకప ఘీంకృతిధ్వనుల నాజానేయహేషార్భటిన్
సమరాటోపభటావళీ బిరుదవాచాస్ఫూర్తులం భేరిశం
ఖమృదంగాదికవాద్యఘోషముల దిగ్భాగంబు గంపింపఁ జే
యుచు రారాతిపురీరవోన్నతికి దైత్యుం డద్భుతం బొందుచున్.

చ. ఇరుదెసజాలువారు మిసిమినింపగు గోడలు జాలుగొన్న సుందర
కురువిందరత్నరుచి కట్టపుదివ్వెల చాయ నిద్దపున్
సురణివిద్రుమాకిడిన చందమునం బ్రజసంకడింపఁగా
దెరలఁగఁ గేలఁ దోఁయియుఱు నదృశ్యతనుత్వముఁ దాల్చి యేగుచున్.

వ. కురంగట నింద్రసంపత్సాంద్రంబగు నొక్క శోభనమందిరంబుఁ గనుంగొని.

గీ. ఇదియకాబోలు హలపాణిసదనమనుచు, రంజిలహరిణ్మణికదంబరచితభవ్య
తోరణద్వారమశరీలదూరి సంభ్రమమున నమ్మేటి యభ్యంతరమునకరిగి.

సీ. పరిచారికా వధూప్రతికరానుబింబ సందీప్త మాణిక్య భిత్తికలు చూచి
పరిణయోచిత వస్తుభారసంభరితభాజనకుంభికాంగనా జనముఁ జూచి
మరకతస్తంభ సంబంధ రంభాఫలగ్రాహి పంజర శుకోత్కరముఁ జూచి
నికటనృత్యద్వారముకు రాననాచంచ దవయవరూపవైభవముఁ జూచి
బహుళ మణిప్రతిరికాకర భ్రాజమాన, చామరానిలచలితాభిరామగంధ
తైల భవనప్రదీపికా తతులుఁ జూచి, యబ్బురంబంది యంతంత నరిగియరిగి.

సీ. ఎలనవ్వు వెన్నెలల్ దొలఁకు నెమ్మోములఁ గొమరారు మెఱుఁగు ముంగురులు గొదల
జిరుత గొమ్ములందు వాతెఱలపై కర్పూరతాంబూల రుచిరరాగంబు మెఱయ
నిగనిగల్ గుల్కు మాణిక్యపుసొమ్ములతోటి తళుకుటుల్ మెఱుఁగుముత్తెములు గురియ
జిలుగు పయ్యెదలలో మెలఁగు గుబ్బలమీఁది కలపంబు గమగమ వలపులీన
విరులు కురిసిన జడలతో జరఠలిప్త, యావకాంశులతో నూపురారవముల
తోఁదలిరుపాదములతో వధూమణులు తదీయగృహవాటిఁ గొందఱు దిరుగఁ జూచి

ఉ. ఆయరవిందగంధుల కచాననలోచనకర్ణనాసికా
భ్రూయుగబాహుమధ్య కుచభూరి విలాసపరీక్షణోత్సవ
శ్రీయుతుఁడై యొకింత హలభృత్సుతమన్వఁపుసాయకంబు లేఁ
బ్రాయము దన్మహావయవరమ్యతలించుక యుందు లేమికిన్.

క. మదిమెచ్చక యూరకుఁడ, త్సదనాభ్యంతరమునందుఁ జక్కఁజనవాలో
ముదితామణులిరువురు దన, కెదురై యన్యోన్యమైత్రిమృదుతరఫణితిన్.

చ. హలికులరాజనందనున కిమ్మలిఁదన్నె సగందలంచె న
చ్చెలి నభిమన్యుఁడక్కట నొరుఁడే కొననంచు ప్రతిజ్ఞఁ బట్టి త
త్సలలిత మోహదాహవివశత్వమున న్వరిఁబాన్పుమీఁద న
గ్గలముగ వేఁగుచున్న యది కుంజరకృత్య మదెట్టులున్నదో.

ఉ. ఏల మణీవిభూషణము లేల దుకూలము లేల గంధతాం
బూలము లేల కేళివనభూమివిహారము లేల జీవితం
బేల సువర్ణమందిరము లేల భుజిక్రియ లేల వైభవం
బాలసమానరూప కుసుమాస్త్రునిఁ గూడనినన్ను బోటికిన్.

క. అనిపలుమఱు నీచాట్పున, మనలో వాదించుదాని మదిప్రియమందీ
తనిరూపమిట్టిదని తా, జనతామణి గంటి మేమెచట లోకమునన్.

క. అనిపలుకుతద్వయస్యా, జనసరసాలాపములుఁ బ్రసమ్మదభరనూ
చనవరములగుట వీనుల, కనఘుండతఁడచటఁ బాసి యవలంజనుచున్.

సీ. ఇరువంక నకలంక హేమపాత్రిలగంధతైలప్రదీపికాతతులు వెలుఁగ
శృంగారభిత్తి విలిఖితరత్నపుత్త్రికా వర్గంబు చేలవీవనలు విసరఁ
బట్టాంబరవితాన బద్ధసూనరజంబు లలిమండలము మేననలవరింప
సరసపంజరకీర శారికాపోతంబు లమృతవాచాలీల నాదరింప

నొక్కుమణిమంజీరమున నిట్టూర్పులొలయఁ, గన్నులరమోడ్చుకుసుమపరికాండకాండ
జనితపరితాపమున మూర్ఛయ్యానొరగి, చేలలాడఁగఁ గనుఁగూర్కు చెలువఁ గనియె.

వ. కనియనంతరంబున.

సీ. నెత్తిజాఱుకప్పు పెన్నెఱులంటి యొసివాఁడు వికచపరిమాణ మాలికలదాని
నెదలోని పెనుతాప నెనసిచీటలువాయు కుచకుంభలిప్త కుంకుమముదానిఁ
జటులోష్ఠసాంద్ర నిశ్వాసవాతాంకురార్తిఁ జెలించు నాసమౌక్తికము దాని
మొగముఁ గ్రొంజెమట జల్లిగరఁగుగండస్థల న్యస్తమకరీదళములదాని
విజయనందన జనితాతివేలమోహ, భరతమోముద్రితేక్షణాబ్జములదాని
నవవయోరూప శుభలక్షణప్రదీప్త, తనులతా వైభవముదానిఁ దరుణిదాసి.

గీ. సవ్యసాచికుమారాంక భవ్యచిత్ర, ఫలకలక్షితరూప సంపద్విశేష
మత్తలికఁ బోఁడి మేనచ్చొత్తినట్టులఁ, గనుపడినఁ జూచి కుతుకంబు గడలుకొనఁగ

ఉ. శ్రీయుతమూర్తి యౌవనకళారేఖయు కాఁదగు నీసరోజప
త్రాయతనేత్రి కానియెడ నవ్యపురంధ్రులకీ త్రివిష్టప
ధ్యేయశుభాంక రూపకుచకోటికిఁ జెల్వగునింతచక్కఁగా
నీయరవిందగంధి సృజియించు విరించినుతించఁ బోలదే.

ఉ. వన్నెపసిండిమిన్నగలువల్ మదవారణకుంభయుగ్మముం
బున్నమరేవెలుంగు ధరమున్ సుధయున్ దిమిరంబునద్దముం
జెన్నగు బూని వాక్పతి సృజించెనొకోసతిమేను గావునా
గ్గన్నులు జన్నులాస్యము గళంబధరంబు నెఱుఁగపోలముల్.

తే. ఈలలననేత్రములు సామ్యమెట్లుబూను, బంకభవవృత్తిదమ్ములు చొచ్చు బద్మ్రసముద
యమూసభంగగతుల విసాహారమగుచు, గలిగియున్నవెలఁ బడిపోవు జలచరాళి

ఉ. కంతులతాంత సాయకనికాయనిశాతములై శరీవస్త్రఁబో
పాంతవిశాలవైభవములై పరిచిహ్నిత కజ్జలప్రభా
కాంతములై సమానగతి గాందుచు రెప్పల నాగవేణి నీ
యొంటికటాక్షదృష్టు లలయింపవె చిత్తము నైజవేదనన్.

గీ. ఈలలన రూపురేఖా, శ్రీలబ్ధి నందింపఁగా నిరీక్షింపధర
త్రిలోకచరులు జాలరు, వ్యాళకులాధీశ్వరుండు వర్ణియుదక్కన్.

చ. అని యతఁడిత్తెఱంగునఁ బలాశ్రితరూప వయోవిలాసముల్
మనమున నెంచుచుం సురభిమంజుల పుష్పవిలీన శయ్యనాయ్యా
ననిజనారి నత్తెఱఁగని యంబరవీధి మనోజ్ఞవంబునన్
గాంచి గరిమెన్ బలాఢ్యునకుఁ గుంభినియొద్ది యసాధ్య మారయన్.

క. నిజమాయా బలమునఁ బంకజలోచన నిట్లదృశ్యగతిఁ గొంచనియా
రజనీచరుఁడు సుభద్రాత్రిత్రిజ మోహిలనిలిపె మహాద్భుతము దలఁగాత్తన్

చ. నిలిపినఁ గిరీటిపట్టి మదినిండిన కోర్కులుఁ బెగ్గలింపఁ దా
య్యాలి దనూరూప యౌవ్వన శుభాంకరరుల్ బరికించి చూచి
లసుతే నిక్కు జలజపత్రి విలోచన సుందరయంగు బో
నలువనటంచుఁ గన్నుల నవాప్యము దిశ్యజలంబుఁ గ్రిమ్మగన్.

గీ. వలికె శ్రీమాత్రిత్రజానితోడ బాహుపట్టి యన్నతిభువన విఖ్యాతమైన బాహు
శక్తిగలవాఁడవగుట నీచాన దెచ్చి తిన్యులను భారమట్టి కార్యంబు సలుప.

ఉ. తావకబాహుశక్తియును దామినే నుప్రక్రితిత్ర దేవదై
త్యావళి కైనగల్గనె మహాస్త్రసముద్భయ దాయుక్తి
య వర్ణప్రాప్తి మాహాలాంక నిలయారంబది నిర్భయ వృత్తిఁ జొచ్చిరా
నీవసుధన్ సమర్థుఁడగు నెవ్వఁడు నీ వకరుండవే కదా.

చ. అవ విని యాతెఁడిట్లులను నంగన తెచ్చితి నాప్రతిజ్ఞ సి
ద్ధించ యనికోరగాధిప హాలప్రముఖాఖిల రాజబంధు స
జ్జనవిటమీక నెయ్యది విచారము జేయుమకున్ యొఱుంగు బో
లునను ననంత నుద్ధతబలుండు ఘటోత్కచుఁ డేఁగెదాద్వారకన్.

గీ. అంతశశిరేఖమదనమాయాంధకార, ముదిరితంబులు లోచనములు దెఱచి యొ
కింత సేపున కల్లనవింతియగుసు, వర్ణమందిర నిష్కుటవాటిఁ జూచి.

మ. అరయున్ మాయకరత్నసంఘటిత సౌధాగార నానామనో
హరభూజాతిలతాఫలప్రసవ యుక్తారామముల్ గావ్యభీ
కర భూభృత్కటకానువక్త విపినస్త్రమధ్య శృంగార మం
దిరదేశంబని దోఁచుచున్నయది చింతింప న్మనోవీధికిన్

మ. అనఘా మూల్యమణీమయాలయమునం దాళీజనానీత సూ
తినవపుష్పాన్విత తల్పమధ్యమున నిద్రిం గూడ నస్మెట్లు లి

త్స్వనముగ్రంబున శేముషీమహులు దుర్వారగర్వదోషస్ఫూర్తిఁ ద
చ్ఛ్వాసోచ్ఛ్వాసయుతరతి విస్ఫూర్తాత్రయయి రాజీవాక్షి నల్గిరక్షుల్.

చ. అరయుదుఁ గ్రొవ్విరులం గనియె నంగజరాతశశీముఖవ్యథా
ధురధరధీకృతాత్ము నిజధర్మరతిన్ రుచిరత్వపీడితా
దరవికచేక్షణాంబుజుని దామగసాప్తసమాశ్రయేశ శం
బరరిపురూపశాలి నభిమన్యు సుధీజనమాన్యు ధన్యునిన్.

చ. కనుఁగొని పాకశాసనపురత్నము గంబు గటీతటీ రత్నమేఖలా
ఘనతరఘంటికల్ మొరయఁ గానిచూడఁగ గబ్బిగుబ్బ వ్రే
గున జస లేచి మేనుమొలకుఁగుల్ గడలొత్తఁ ద్రిపాథసానదా
ననయయి దాఁగె నొక్కళా రత్నలక్ష్మి కావనిజంబు మాటునన్.

చ. పాలతుక యుల్లసిల్లి పలుకు ముద్దుబోటి మాటున దాఁగి నెమ్మదిం
గలయను రాగ నూత్నలతికన్ ననలెత్త నహంగమాళికల్
బలరిపుపౌత్రి నాననముపై నొరయింపఁగఁ జూడ నొప్పె ను
జ్జ్వలశశిమండలామృతము జుర్రగను వెన్నెలపుల్గులో యనన్.

ఉ. అత్తరి నాహిడింబయు మహామహనీయ గుణాంబురాశి యే
నత్తఁ గిరీటిసాధ్వి గదియం జనుదెంచి లతాంగి మొక్కఁ ద
ద్గాత్రి తెను భక్తి వారిరువు రాత్మజ బాహుల గ్రుచ్చి యెత్తి లో
జ్ఞాత్రిలు ప్రేమఁ దెల్పి రతిశోభన వాక్యపరంపరాకృతిన్.

ఉ. నిండినప్రేమ నిట్టులను నీరజలోచన కాసుభద్ర యో
యాండజయాన! తావకమనోభిమతంబు ఫలించు పుత్త్రకో
దండ శరార్తిచేఁ దడుఁ దాల్పకుమమ్మ మదీయపుత్త్రుఁ డా
ఖండల పౌత్త్రిఁ డిందక నిను గైకొను శీఘ్రమ శౌరి సత్కృపన్.

చ. అని ప్రియపూర్వకోక్తుల బలాత్మజ నూరడఁబల్కె నెమ్మిఁ దో
డ్కొని దనుజాధివాసమునకుం జని యచ్చట వారు మువ్వురం
గనలు సుఖాప్తి నుండి రతిగాఢ మనోభవ వేదనా భరం
బున నరుపట్టి కేలివనభూమిఁ జరింపుచు నుండె నంతటన్,

చ. నిరుపమ రత్నకాంతి రమణీయము శౌరిపదాబ్జచిహ్నితం
బురుతర సర్వశోభనసముజ్జ్వలమున్ గురురాజముఖ్య భూ

తరనికరాన్వితంబు నగు ద్వారవతీ పురిలోగి యున్నతా
శరకులసార్వభౌముఁడు ససంభ్రమలీల నదృశ్యదేహుఁడై.

క. అలఘుమణిప్రదీప నికరావృతమార్య పురోహితోక్త మం
గళవచనాభిశోభితము శాహళిశంఖ మృదంగవల్లకీ
కలకలనాద మేదురము కాంచనరత్న సమన్వితంబు నా
నాలిసదనంబు లోనికి రయంబు మెయిన్ జనియాతఁ డొంట్రుపున్.

సీ. పృథుసైకతితలంబు బింబస్థలి లలితకచభార రుచులు చీకటులుగ్రమ్మ
మృదులాధరోపరి స్మితచంద్రికాచ్ఛాయ సుందరాననము పూర్ణేందుఁ దెగడ
శ్రవణాంతలలిత చంచదపాంగ మాలికల్ ఖంజరీటచ్ఛాయఁ గడుఁ దొరయఁ
గూలంకషోత్తుంగ కుచకుంభయుగళంబు మదరథాంగ విహంగమములు నవ్వఁ
గరతలగతమధ్య నాసికా గళకపోల, ముల సొబగు నీరజారుణోత్పల మృగేంద్ర
కనకదరదర్పణశ్రీలఁ గడలుకొత్త, దనుజనాథుండు సుందరీతనువుఁ దాల్చె.

ఉ. శ్రీమదలోకవతంసమై యొఱఁగు లేఁబ్రాయంపు సెమ్మెన ధ
వ్యామణి మండిత భూషణాంబర సుగంధా లేపనామ్లాన సూ
నముఖాలంకృతు లుల్లసిల్లఁగ దటి న్మాత్రాభిరామాకృతిన్.
హేమపర్యంకమునన్ వసించె నొకచో శుద్ధాంతమధ్యంబునన్.

వ. అయ్యవసరంబున దుర్యోధనుండు భీష్మద్రోణ కృపాశ్వత్థామ బాహ్లీకసోమదత్త
భూరిశ్రవశ్శకుని దుశ్శాసన కర్ణప్రభృతి నిఖిలరాజబంధు సుధీజనంబులతో నవ
వయోరూప శుభలక్షణలక్షితుండగు లక్ష్మణకుమారు గంధగజేంద్ర స్కంధారూ
ఢుం గావించుకొని భేరీమృదంగ శంఖ కాహళాది మంగళ తూర్యారావంబులతో
రాజమార్గంబునం బరమోత్సాహంబునం బరతేర బలభద్రుండు తత్సమాన వైభవం
బున నెదుర్కొని వైవాహికమంటపాభ్యంతరంబునన్ విడియించిన.

శా. శారవ్యత్పత్తినాయక ప్రభృతిభూకాంతుల్ దక్రియాశాస్త్రవై
దారధ్యంబున మించు కోవిదులు గంసద్వేషి ముఖ్యాఖిలా
ధీరోత్తంసులుఁ బెండ్లిపెద్దలు ముదాప్తిన్ భూరి వైవాహికా
గారంబున్ నివహించి యుత్సవనిరీక్షా తత్పరస్వాంతులై.

మ. తరుణార్త స్ఫ్రీమదంబు శోధన మహార్త ధ్యాత్ప విద్వజ్జనం
బులయాజ్ఞంబున నెచ్చెలుల్ గ్రమిరుచి ప్రోత్తుంగ సౌధంబునం

దలఁచి బాష్పపయి న్వసించి యసమాస్త్రానూన బాణవ్యథా
విలసితస్వాంగులూను కృత్రిమబలా విభ్యాతవీక్షింపుచున్.

క, పలికిరుత్పలాక్షి పరిణయసుముహూర్త, సమయమయ్యె పెండ్లి కొమరవేఁగఁ
దోడి తెండటంచుఁ గూడినపెద్దలు, పంపవచ్చినారి మఱపుమెఱసి.

ఉ. రమ్యవివాహవేదికి విరాజిత రూపజితేందిరా కుమా
రు మ్మహి భృత్యుమారునిఁ బురోహితబంధు సుహృజ్జనావళి
సమ్మతిఁ బెండ్లియాడి పెలుచ న్సరలన్ హవిరన్నభుక్తి ద్వి
స్తిమ్మదమొందఁ జేసియు నభీష్టసుఖంబులు గాంతువింకిటన్,

క అనియుపలాలించి మృగా, క్షిని పర్యంకంబు డించి చెదరినపృష్ఠ ల
స్తనహారాంబర కైశిక, ఘనసుమమాల్యములు చక్కఁ గావించుటయున్.

సీ. కాదమతుమ్మెదపింఛ గదుమ కొమ్ముడిజుట్టు సరవిరుల్ఘుమ్మని పరిమళింప
వెలిసమ్మురేకుల వెలికిజమ్ముఁగెఁజాలుఁ గనుగవ గజ్జల కాంతులీన
నెలసునక్కల ఛడంగు నిరసించు చెక్కుల రవలకమ్మలసిగ్గు లవఘళింప
విసటులేనికడాని పసిఁడికుండలఁ గేరు చనుదోయిమురిపెంపు సరులు మెఱయ
నరుణలాక్షారసాంక సుందరపదాబ్జ, యుగళకటకధ్వనులతో సముజ్జ్వలాంగ
దీధితులతోఁ గటీతటీధృతసువర్ణ, వసనదీప్తులతో వచ్చె విసరుహాక్షి.

గీ. వచ్చి మాయాబలాత్మజ వర్ణనీయ మణిమయ వివాహవేదికా మధ్యఘటిత
యవని కాభ్యంతరమున సతివసించె మిన్నుడిగి వచ్చు కొక్కరుమెఱుఁగువోలె,

మ. అలవైవాహిక కార్యకర్తలు శుభ వ్యాసక్తతన్ ధారుణీ
తల నాథ ప్రియపుత్రిన్ యవని కాంతర్చ్చ సమానాసితో
త్పల దృగ్వక్త్రముఁ జూడుమంచు తెగ మెత్తి నిర్భరానందకం
దళిత స్వాంతమునన్ గనుంగొనఁగ వాతండంతలోఁ జూడ్కికిన్.

ఉ. మారిన మిట్టగ్రుడ్లు తెలిమీసల మొత్తమునిక్కు వీనులున్
గోరలు దీర్ఘవాలమునుగో ల్పులిచారలుగల్గి ధాత్రిబ
లాత్ముదు దుర్వరున్ బదతలంబున బావురుబిల్లిరూపుతో
వారుచు గోచరించె నద్దైత్యుఁడు కన్నియరూపుఁ బాయుచున్.

ఉ తమ్ముడవలయేశ నాతికిటుఁ గన్నియరూపు గొలఁగి ఘోరఘు
ర్ఘాతముతోఁ సిశాచరుఁడు గన్పడ నవ్వరుఁ జెంది యిప్పుడీ

హా వృషబిల్లి పెద్దముత్తైదువలును నామెఁడఁ గట్టఁజూచి వా
రి విచారంబు మాలిన సుహృజ్జన మంత్రి పురోహితాదికుల్.

క. అని మదిరోయుచు నలశోభన వేదిక డగ్గ యచలఁ గొనుచు సగౌరవ
మ్గౌని పలికి బంధు సుహృజ్జనులతిగెడ వేదులగ్న సమయంబయ్యెన్.

ఉ. అనవుఁడు నాతఁ డిట్టులను యాదవవంశజుఁ డీ ప్రియంబమ
ర్తను డాకపిల్లి బెంచి ప్రియమదస్థితిఁ బెండిలిఁ జేయఁజూచుచో
మనమున నిచ్చగించిన సమర్థులు పెద్దలు బండ్లు చాలుపొం
డెంగురు చిరస్థిరతాంబూలము యాతవపలికి నాంకు వ డియున్.

మ. జనలోకస్తవనీయ భవ్యసుషమా సౌభాగ్య భాగ్యాధివా
సినియై గన్పడు నీవిలాసినియనో చింతింపకీవి తెఱంగ
గున మార్తాలికయందు శంకగొనకేతున్ వెట్టియే గన్నుర
మ్మనికోలాని వివాహవేదికకు రాయండ వెచ్చుచోనత్తఱిన్.

చ. ఇనుఁడు గరంబు సాచి గతియుంపఁగఁ బత్రనిపాముదమ్మగ గ్రీ
మ్మనను సిగ్గుమించెడలె మేముర రాగరసంబు బొంగెనా
హ్నన కుచచక్రవాకము లురారతమించెఁ దినంతమానసం
బు సస్త్రరవేదవారిమిర ముక్త్రదాలంగ సరోజనేత్రికిన్.

సీ. విపులమోహవిదాహ ముపశమించుటకునో శ్యామాధరామృతంబానఁగోరు
వెంగజాస్త్ర ప్రశైకావధంబనచునోయుంటి దర్పస్వరం బెనయుదిచ్చురు
దను రాపతియిగముద్రి దెరల్పనో సతిముఖచంద్ర చంద్రికల్ గొనయఁజూరు
సమధికశ్రమబిందు జాలకంబునుపనో యంబికమ్మనటూర్పు లాలయఁదల చు
దరళి హృదయాదురంత చింతాసిదాఘ, మపనయింపుతలఁపునలో చపలనయన
చికురనీలపయోద మాలిక స్పృశింప, నాసపతుఁ స్పారందరశాస్త్రజుండు.

సీ. మొదల నేత్రసరోజములవసించి పరస్పరాలోకనంబున నచటవాసి
ముఖమండలమున నిమ్ముగ వాడుకాని సుధామధురోక్తి కలనసమ్మతికిఁ దూలగి
గల్పసిబ్బపుగుబ్బగవనిండఁగాని నాథుఁడుకౌఁగిట జేర్ప నయ్యుకొంపదలి
దృఢనీవిబంధసంస్థితి గాంచి యల్లనవరునా కేలంట నయ్యారవుఁదొలఁగి
యెందుఁడాఁగెనో మందాక్షు మెలుఁగరాదు, పతియునవలవవలతాంగి తులరాగ
ఘనరసప్లుతివఁ బొదిగలుకలెర్ప, మదనసామ్రాజ్య సంభోగమహిమఁదనిపె.

గీ. నిరతవిహారభీరాజశేఖరుఁడు నటియు, నెడ తెగక శాకింత యిష్టసుఖైకనిరతి
వర్తిలఁజేసినవెలసి రాజశేఖరుఁడు నటియుబోలెఁదీరదివ్యులు నుతింప.

మ. అనిమషదారమరంద మండలవచో వ్యాపారలీలన్ సుధా
శనరాట్పుత్రి వివాహమంగళకథన్ సంప్రీతినప్పలస
న్మునిదల్పన్ జనమేజయుండువిని సమ్యగ్భక్తితో నమ్మహా
త్మునుతించెన్ గరముల్ మొగిడ్చి వినయాస్తోకానులాపంబులన్.

మ. తెగువ గ్రమ్మఁగఁజూడఁ గన్నడినధాత్రీభృత్సుతేచ్ఛాపరం
పరతన్ మగ్గుటపుండరీక మృగరాడ్భల్లూక ముఖ్యాతిభీ
కరజంతుప్రకరాకృతుల్ బొరసిరక్షస్సూరుడెందేభయం
బారయన్ వేఁబడి తెత్తె చెండ్లెనామనుఁ డుర్గ్వాహాహీనాత్ముఁడై.

శా. సారించెనుండినువ్వలువ ముంగులుకొత్తల జాలనంగక
పిరువుకులాంగదాది పరివిస్తృతరత్నరుచుల్ వెలుంగఁ ద
ల్లోకసీనఁబూవురఁడ తెరనుత్యుల లూఁగ గరంబుభీలిచే
బహుగిడనట్లుఁ గారవనృపాల సునుండటుఁ గల్గుకోవిదుల్.

క. చేరఁజనినృపాలవరకు, మారున గేలాడసిపట్టి మరలించినలోఁ
గూరినభయమున వడఁకగకీరవటుల్ వెన్నుజరప ధృతి దాల్చియటన్.

శా. నృపసుతుఁడిట్లు పలుక దెరయొల్లనమాత్రిన యున్నుపిల్లరూ
పప్పుసుఁగనంగనయ్యె నిపుడారయు వ్యాఘ్రమృగే ద్విభల్లుకా
ద్యపరిమలోగ్రజంతువికృతా కృతులాకటుఁదోదుచుంటలోఁ
జపలతఁజెందినాఁడనిది దానయెభూతముగాక వాపునన్.

ఉ. అద్భుతమచ్చుకంటులకునైన వహింపగరానిసోయగం
బిచ్చపలాక్షికిం బెనఁగు నట్టిది లేదు జగత్త్రయంబునం
దచ్చటకిఁ ద్భూతమని యేవచించెదు నీకుఁజిత్తలో
గృచ్ఛినొనంగఁ బోలు నినురోయది? యీశరగాముకెల్లరున్.

గీ. అనుచుఁ దోడుకొనివచ్చిరాజాధిరాజ, నూను నో ధనవేదికా సీను జేసి
పరిణయోచితకార్య సంభ్రమజనిత, హర్షమిగుర్తనధికులింపలరుటయును.

మ. స్తనరాజీలలితాలు బొర్వతెగువాసంకాశనా సాపుటం
బును బింబోష్ఠము భీకరాస్యముచ్చపాత్రీతుంగకాయంబునై

జ్ఞానశస్త్రశిక్షను నిష్ఫలత్వముఁ దోఁచ నేఁగల్గిక శ్రీవ్యాకులతం
గనయూపసంఘములం గి ల్లోకభయ దాకారంబుగన్ దోఁచు రుక్.

చ. చరణనఖ ప్రహారముల సారహిరణ్మయ ధరిత్రీవేదికా
తరపరిశోభితశోభన పదార్థముల న్వాలిజెమ్మ తోరణా
తరంగములు కుప్పించి శుక్తిజలితాన వినిర్మిత రంగవల్లికల్
గెరలఁగఁ ద్రోచి రేఁచి పెరిగె నుదవికంట మహాగ్నిమూర్తియై

సీ. అప్పుడు నరకాంతకుండు సాత్యకినిం జూచి, నరికనల్లన మనుగసంభాషణములఁ
గడిమిగల భీమసేనునానుఁ గనుఘటోత్కచు, దాక్షుఁడితఁడనిదరహాసితాస్యుఁడగుచు.

ఉ. అంతఁ గురుకుమారలవరాధిపులీ తనగూడిమేదినీ
కాంతులఁ జూచి యచ్చెరువుగాఁ గని యాణక్షపాణి నాగరా
జంతి ధనుర్ధరులయి ఘోరనినాటుఁడు పీనమ
ద్ధితమటంచుఁ జేరియరరిక్షత రోషకషాయితాక్షులై.

మ. స్ఫురితజ్యారవ భిన్నదిక్కులై సాగుచు పుంఖానుపుంఖంబుగా
శరజాలంబులఁ గప్పుచో నత దలక్ష్యస్ఫూర్తి నంగంబులా
ధరమార్గంబున నేగి చిత్రక నివదానంబులతో ముక్తలా
తరుమేనో రుధిరాస్త్రఖండము లుదాత్తప్రౌఢి వర్తింపగన్.

శా. మేదశ్శోణిత మాంసశల్య పటలీ మిశ్రింబులై సర్వధా
త్రీదారవర్జను లుహ్యజ్జనశ్రీలు లగ్నహాశోభనా
పాదిశ్రీకర వస్తుజాలములు భీభత్సస్థితిం జెందినా లో
మర్త్యానుఁడరు నూనుఁగని పతిత్రన్యస్త సాధ్యంబులై.

మ. మొదలన్ భీమస్త్రుఁడు కుంభదాంకును నమంబోధించి తీపెండ్లి నె
ల్లను నానంగకుఃంచు నప్పుడు రథాలాపంబు లాలింప నె
ట్టికపున్నాలములయ్యె వీరులకు వింటేయుష్పుడీ రొక్కరుం
డ్రిపకారాతి జయింపనోపమని బుద్ధిందోఁచె నూతాత్ముజా.

చ. పరిణతకార్యభంగదశ పాటిలఁబాటిలుగాని సర్వభూ
వరపరివేష్టితుండ నయివచ్చి రొకానొక చైత్యమాత్రిచేఁ
బరిభవమొందిపోయిన ప్రపంచమునందపకీర్తిగాదె నీ
గురుభుజశక్తిపీని ధరిఁగూల్చి ప్రమోదముఁ బొన్పఁగాదగున్.

గీ. వారిసుభగశ్రీపట్టి కాత్మజన్ముఁ డగక. యెట్టులం దలఁచెనముచుఁ గుటిలవృత్తిఁ
గృష్ణుఁ డిట్టిమాయన్ బ్రజయించెఁ గాఁబోలు, ననుచుఁ దోఁచెనదియ మనసులోన.

చ. అనుకనతంత్రములు బల్మి మనుజాధ్యధనుర్యుక్తశు సాధనావళుల్
గాని యెఱిఁగింపఁ గయ్యమునకుం గమకించినవానితోడ మా
రొం్డనఁ దగుగాక చూడ్కులఁ గగోచరుఁడై విమువీథినున్న దై
త్యునిఁ బరిమార్ప నెంతటిబలయుక్తునకైన నసాధ్యమారయన్.

గీ. శిలలుఁ బలుచాలులుఁ ధరిఁ గొట్టుచెనుక, లోకభీమముగ నైనిఁకులఁ బోఁదఁ జెకుచఁ గలుల
గురియుచుండఁగ మాన్ప నెవ్వరితరంబు, జిష్ణుఁడైనఁ గాఁగ నలవియె చేతఁ గ్రమ్మ.

ఉ. ఆసమయంబునన్ బరిణయాగతబంధుజనాదియూకవ్యూహముల్ బరి
తాపనివిష్ణుఁ గోట నరిదారుణశల్యశిలాదిఘోరక ధా
రాపము నగ్రిమృష్టి కిమురక్షుణదాచరవైరి యొయ్యనన్
దాసిలోలాయుధుండు ప్రకటప్రియ భావములోఁ దనిట్లనున్.

ఉ. ఏతరిదార్గ కన్ బొరయు విట్టిజనప్రియయాత ధీకరో
త్పాతములిప్పుడేమిటికి తంబునఁ బుట్టె వివాహసంభ్రమా
యాతిజనాళికాతిదమునై మధుసూదనసర్వలోక వి
ఖ్యాతుఁడవీవెయుండగనిరి గల్గునె యొయ్యదినాకుఁ జెప్పుమా.

చ. అనుటయు నాతఁ డిట్టులను నగ్రజుతోడ ఘటోత్కచాఖ్యుఁడై
త్యునిప్రబలంపు మాయల విలోకయదగర్భ గతుం
డనిమిషయక్షరాక్షసులకైన నశేయుఁడు వాఁడు కారవా
వనిపతిసైనికుల్ ద్రాఁకరి వానిజయింపఁగఁ జాల రిమ్మెయిన్.

మ. ప్రకటాత్యద్భుతమాయ నాతనిమిషప్రత్యర్థి యుద్ధగుమా
రిక గాంచేగి తదీయ సుందరరతను శ్రీదాల్చి కారవ్యనై
నిఖిలన్ జెట్టలయించె దీనికి మదిం జింతింపఁగా నేల ధా
త్రీకృత్యం బెట్టులుగాక శేరోక తెలుఁగేకా విచారింపగన్.

క. నా వినయోక్తిఁ డిట్లను మనకీ విపులాపదరాలుగు నెత్తెఱుంగున రా
జీ వాంబకయున నబ్బుల సేవునకుంబలుగ్ర దేవదేవుఁడు ప్రేమన్

ఉ. శ్రీవిశదాత్మ యస్త్రముప దేశవిధానముపద్యమైవినం
గాదల శేనఁ జెప్పెద జగద్భుజనీయుతనూవయుఁ కశా

భావజ్ఞుఁడైన యర్జునుని పట్టికి నాత్మజనిత్తునన్ ప్రీతి
జ్ఞా వచనంబు పల్కుమది సమ్మతి వానికి నాలకింపగన్.
గీ. దాన నుత్పాతములు డంగుఁగాని శూర కులుల గురుసైనికాధ్యులబలిమికలిమి
సరకుగానఁడే యుపాయంబు సాఁగ దిదియు తక్క నరఁడుగ్రబలశాలి నిక్కమనిన
క. మును నీ చెప్పినమాటలు విననొల్లని కతన నిట్టివింత లాదవె న
ర్జున సుతునకు సురేఁబరిణయ మొనరించద నింక మాన్పము త్పాతములన్.
గీ. అనిన నాత్రైత్తి కంసారి యనిలజాత్మ నందనునిగూర్చి పలుకు పురందరజుకు
మాయనకు సీరి పుత్రిపమ్మద మెలర్ప బరిణయ మొనర్చ్చి నిక్కమిప్పలుకునమ్ము.
ఉ. అని యిటులం బయోధర మహాధ్వనిఁ బల్కఁ దదీయ వాక్యముల్
విని యవిశౌరిపల్కులని వేమరు సమ్మతి తాంతరంగుఁడై
చనియెనిశాటు డంత మహిజాత శిలాతు తజాస్థి సృష్టియిం
కిన బ్రితు కాసలిఁకఁ గలిగెన్ మనకంచు నృపాల సైనికుల్.
వ. పెక్కు విధంబులఁ దలంచుచుండ దుర్యోధనుండు, భీష్మ, ద్రోణ, కృపాశ్వత్థామ
ప్రభృతి యోధవర్గంబుఁ గూర్చికొని కరితురగాది చతురంగబలములతో విఫలమనో
రథుండై బజ్జాభగంబునఁ గరిగరంబునకరిగె మఱియు హైడింబుండు నిజనివాసంబు
నకుఁజని తద్వృత్తాంతంబు హిడింబా సుభద్రలకునభిమన్యునకును సవిస్తరంబు గాఁ
దెలిపిన వారలు సంతసిల్లి సుఖంబొందిరి అంత
ఉ. ఒకపలలాశియుద్ధతికినోడిన నీసుతకుంభజాది సై
నికతతితోడ విశ్వధరణీపతిభుడకుఱుకుంశమాలి పోవ్రి
లికిటు పోయెఁగో రికఫలించునె దైవముతోడుగామిరే
రికినని క్రిమ్మలన్ బలుదరిందముఁ దమ్మునిడాసి యిట్లనున్.
గీ. కన్య సౌజన్యభువనైకమాన్యపాధ, తనయునకు ఖ్యాతనయునకు జనమువొగడఁ
బరిణయమొనర్పకిలర సంబంధమునకు, నిచ్చగించిన ముగహరయింతప్పుప్పె.
మ. ప్రతికూలించిన దైవమెవ్వరికిఁ గార్యంబెట్లు సిద్ధించునా
దుతలంపట్టినియయ్యె శోభనములొందుంగాదె యుష్మత్సమా
జ్ఞితసంకల్పమునన్ జగంబులకునిర్విఘ్నంబులై చిత్తవృ
త్తి తెలంగెట్టిదో యట్లొనర్పుమనఁబ్రీతిన్ శౌరి దానిట్లనున్.
చ. తనకొమరున్ సురూపనిధి ధన్యవధూకులమాన్యఁ గన్యఁగూ
ర్పనోరునకీర్తునందు బహుభంగుల నివ్వపధించుచో సుభ

దర్శనీయుపరోక్తి నీమది మరల్ప సమర్థతాతిశేమి గొంకలం
ఘనతేనయుండును దానుఁ జనఁబోలు ఘటోత్కచుఁడుండను కానతున్.

చ. జలజకులాలో సుదాఁయనిధి చందమునన్ భువనప్రసిద్ధిచే
నిలయమువంశమెంతెసఁగు నిట్టియుతఁ బున సంభవించిని ద్రో
ర్బలచిరకీర్తి సంపదలఁ బ్రస్తుతింగాంచినవారనకాట కే
వల సుచితమ్ము నీతిపథవర్తనమున్ మనకెన్ని భంగులన్.

ఉ. కావున బాగుసేయు పనిగాదు హలాంక ఘటోత్కచాఖ్య ర
క్షోవనవాటిఁ గష్టదశఁగుంగుచు శాకఫలోపహారదీ
క్షావిధినున్నవారి సరసంపు మృదూక్తులఁ గాకవించి తో
డ్తేవలయున్ సుభద్రయువతీమణిఁ దత్తనయున్ శుభోదయున్.

చ. హరిపుటలాడి కాంచనమయంబై మేరునగంబనాముసో
హగనురవిందరత్న చపలాంశుధృతిన్ శరదంచనాఁగరం
బరుగుఘటింపఁ జాలిన శతాంగమునన్ వసియించి నారి
ద్వరుఁ జని రన్నిశాచరవరుండను ఘటోత్కచుండను కాముకున్.

మ. తపనీయద్యుతులాశలంబొరయ రత్నచ్ఛాయ లబ్జాప్తుగో
రపు రెంజాయల నావరింపఁ గుఱగగ్రప్రేయ ఘంటారవా
ద పరిస్ఫూర్తి వనీమృగావళి భయోత్కంపంబునం గొందఁ జే
గపుర్యానంబునవచ్చు తేరుఁ గని రక్షస్స్వామి దౌదవ్వులన్

చ. హరునకుఁ దొల్లి విల్లయి సురాసురులెన్న జయంబొసంగి త
ద్గురుకృపనాత్మపాదములకున్ గమనస్థితిగల్గునట్లుగా
వరమువహించి నల్దెసల వర్తిలువచ్చిన కాంచనక్షమా
ధరమను శంకఁ బూని యలదైత్యుఁడు సారెకుఁ జూచుచు న్వెసన్.

మ. అలఘుశ్రీకరచేతనోజ్జ్వలనవశ్యామాసిత చ్ఛత్రధరం
బులపాలెక్కంగ దగు రామకృష్ణులఁగ పోత్రితుంగ నానావి
ధ్రంలగత్యాంకశతాంగసీమఁగని చేరంబోయి భక్తింగద్త్రాం
జలియై దిగ్గనసమ్మదాశ్రు సలిలాసారంబుతో రంబుగన్.

ఉ. అంతసగౌరవంబుగ నిశాటుఁడు దోడ్కొనిరాఁ దదీయసౌ
ధాంతికసీమఁ దేరుడిగి సాగ్రజుఁడై యతఁడున్న హేమపీ

తాంతరవాసినై కడుఁ బ్రియంబు మెయిన్ విలసిల్లెనాదయా
స్వాంతుఁడు భక్తమానస నిశాంతుఁడు గంసగర్వాంతుఁ డత్తఱిన్

వ. అహహ పూజావిధుల నాదయాసుధాంబుధులఁ హరి విధులనలరించి యలవరించి గురునిగుంభితసుకీర్తి శరదమూర్తి, కుశలమారసి మఱియు నానతిచ్చె నిట్లు.

ఉ. వీఁడొక దైత్యమాతృఁడని వేఱుగఁ జూడక కూర్మిఁ బెంపునన్
మూఁడుజగంబు లేలు శుభమూర్తి మదీయ గృహంబులోనికిన్
నేఁడరుదేర నీవు మదినెంచిన కోర్కె ఫలించె నాసికల్
పోఁడిమిఁ గాంచె శ్రీకులభూషణ నిన్ను నుతింప నేర్తునే.

ఉ. చండబలాన్వితి వెన్నుఁడసి సాధుజనాళికిఁ గీడొనర్చు న
ద్దండ ఖలప్రకాండము మదంబడఁపన్ శిశుమండలాపదల్
ఖండనఖండ రూపరుచి లీలమెయిన్ స్మృతిహీనదోఁచు నాఱవి
ష్ణుండవుగాక నీవు మనుజుండవె వృష్ణికులప్రదీపకా.

ఉ. ఎవ్వనిచే సృజింపఁబడు నీజగమంతయుఁ బెంపుగాంచుఁ దా
నెవ్వనిచే నశించుఁ దుది నెవ్వనిచే దృఢకాలమాత్రలో
నెవ్వనిఁ జేరు నెవ్వని యనింద్యకథల్ గమనానురక్తి నా
సువ్రతతం డవీవ యదుకుంజర కంజదళాయతేక్షణా.

సీ. దురితమస్తరరుజా హరణౌషధీలత శంకాకళంక భుజంగనకులి
జననజరామృత్యు సానుమచ్ఛతకోటి దారిద్ర్యవిటపి కుఠారధార
యమితసంతాప సంతమసప్రదీపిక హృదయశోకదవాగ్ని వృష్టిధార
కామాదిరిపువిహంగమ వాగురాబంధ మజ్ఞానచూద్య ద్విపాంకుశంబు
దివ్యమానవితాన సంసేవ్యమాన, మాననీయ భవత్పద ధ్యాననిష్ఠ
కంసవిధ్వంస నిఖిలలోకప్రశంస, దివిజచేతోబ్జ హంసయాదవవతంస.

చ. శకటముఁ గూల్చితాలకయి శైలము నెత్తితి కంసుఁ జంపి తిం
తికోటకువేల్పు మాఱినిఁ దెచ్చితి నెల్లనృపాలకోటిఁ బో
రికిఁ దొలఁగించి రుక్మిణి వరించితి వైచిన వహ్ని మ్రింగితే
రికిఁ దరమిట్టి చెయ్వు లొనరింపఁగ నీకతగు న్మురాంతకా.

మ. శ్రుతిశాస్త్రోక్తుల నెన్నరాని యవియై సొంపొందు నీలోక వి
శ్రుతకల్యాణగుణంబు లెన్న నసమర్థుల్ మాదృశుల్ చుమ్ము హ

ర్పిత జాంభవ్వరకాళి ఘోరగఘనా రంగాంతరానర్తితాం
ఘ్రితులాకోటి ఝుణంఝుణం నినదసాంద్రీభూతవార్ధోదయా.

గీ. ప్రియకరసమ్మోద మందార సుమమరంద, మధురిమధురీణవచన సంభావనమునఁ
దేల్చి వసుదేవసుతుని సుధీజనాభి, నుతుని శాశ్వతవైభవోన్నతి నిట్లు.

వ. మఱియు హిడింబానందనుండు మీరలిర్వురిచోటికి వచ్చేసినకార్యంబెద్ది యాన
తిండని విన్నవించిన నమ్ముకుందుం డిట్లనియె.

గీ. అనుఁగుఁదోఁబుట్టు సుభద్ర భవ్యతరగుణ సముద్ర తత్కుమారుండు సంపూర్ణబలవి
జితకుమారుండు కాంతిరాజీవమిత్రుఁ డతులచారిత్రుఁ డభిమన్యుఁ డతిశయిల్లు.

గీ. ఆయసమబాణ తుల్యకళ్యాణమూర్తి, కాత్మతనూజాత రతిసమానాంగిఁ బెండ్లి
సేయఁగలవాఁడననియాడెఁ జిరతనాఁడ యురతరామోదమున సీరియొరులు వినఁగ.

వ. అంత.

క. తనతనయునకు ద్వాహం, బొనరించుతలంపునను సుయోధనుఁడు సుధీ
జన మనిచి కన్యనడిగిం, చిన హరియొడఁబడుట యెఱిఁగి చెందినవగతోన్.

క. అగ్రజుఁడౌసి సుభద్రస, మగ్ర ప్రమోదమున నీకుమారకునకుఁ బా
ణిగ్రహ మొనర్తుశోధన, విగ్రహ శశిరేఖనను విబుధులు మెచ్చన్.

చ. పరికిరిగాదె మున్నిపుడు భావమునం దొయఁగూర్పఁగా సుతం
దలఁచుటపాడిగాదె చట ధార్మికు లిప్పనికియ్యకొండ్రె యం
చలికులవేణిరో సవినయప్రియయోక్తుల కల్ముదూరినం
జెలుచబలుండు మార్గ్మగముఁ బెట్టిన ఖిన్నతఁ జెంది కుందుచున్.

ఉ. అచ్చటనుండ రోసి తనయాన్వితయై నడిరేయిఁ గానకు
న్వచ్చితదీయ మందిరమున న్వసియించిన చొప్పెఱింగి యే
మచ్చపలాక్షి కోర్కెయిటు లట్టులచేయుతలంపుఁ బూనివే
వచ్చినవారమంచు యదువైరి వచింప ఘటోత్కచుండటన్.

చ. తనజననీసమీపమునఁ దద్దయుఁ బుణ్యకథానులాప చిం
తనపరతం బ్రవర్తిలు సుధాకరబింబముఖి న్సుభద్రి ధ
ర్మనిరతు రూపమాన్య నభిమన్యునిఁ దోడ్కొనివచ్చి సమ్మదం
బునబలరామకేశవుల ముందల వసింపఁగఁ జేయన తెఱిన్.

చ. రణరిపురాడ్వతా నభిదురప్రతిమాన శిలీముఖావలిం
ద్రుణకణిలిలఁ జూచు బలుదిట్ట పురందర పౌత్రుఁ డబ్జమా

ర్గణసుమశరాగ్ని వేదనలఁ గ్రాఁగి కృశించినవాఁడుఁ జూచితే
ప్రణుతబలాఢ్య! యందు బలరాముని కమ్మఁ ద్రివైరిదర్పవన్.

మ. దరహాసస్ఫురితానన వాబ్జుఁడగుచుం దాలాంకుఁడు ద్వేలరా
గరసాప్తిన్ సహజా తనూజానకలంక శ్రీవయస్సౌకుమా
ర్యరమానందనుఁ గేల్గవందిగిచి యంకాగ్రంబునం దేర్చి సా
దరసల్లాప కలాపలీలమెయిఁ జేతఃప్రీతిఁ గావించుచున్.

మ. జగతీస్తవ్యచరిత్రి ధవ్యసుషమా సౌభాగ్య వస్త్రాత్రిభ
ద్రిగుణోన్నిద్రి సుభద్రఁ గాంచిపలికెన్ రాముండు నీవర్ధరా
త్రిఁగుమారుంగొని కాననక్షితికి నేతేగంగ నాయండుగా
దిరుగుంబోఁడె యెఱుంగమిం జనుచు నేమంటన్ దానికై.

చ. నలినదళాక్షి నీమనమునంగల చందమెఱుంగనేరినిన్
జాలకనిమాటలన్ మనసు నొవ్వఁగనాడితి నింతెకాని నీ
వలుకవహింపకమ్మ వినుమాత్మజ నీసుతుఁ గూర్పకంత వెం
గలివోకా యమ్మయనిన్ వరునిగాఁ దలఁపన్ బుధులీపడిఁపఁగన్.

చ. హరికిఁ బ్రియంబుగానివని యయ్యెడఁ దైవ ఘటింపజాలఁడు
ర్వ్యరఁ దినిశ్చయంబు కురురాజకుమారిక వేఁడఁబంప సో
దరి! ప్రియశిష్యుఁడౌటఁ దఁడు దానఁ గోడంబడినాఁడ నింత క
ప్పరిణయకార్యసంపదకుఁ బాల్పడిరేయిం దుదిభంగమెంతయున్.

చ. అనుమతిఁ జేసి యిట్లనుఁ బ్రియంబున నాపలుకాలకించి ప
ద్మనయన! కీర్తిధన్యుఁడభిమన్యుఁడు నీవును ద్వారకాపురం
బున కరుదేరఁగావలయుఁ బోదము రెండనునంత కంసమ
ర్దనుఁడను నీమఱింగనలు దక్కొనె డెంబనుమమ్మ దీనికిన్.

ఉ. నావిని యింతి యిట్లను జనార్దన సంపద పోయి పుట్టినిల్
రావలెనువద్దుటయు లాఘవమౌపయి సీరి బంధుమి
త్రావళివిందునుండఁ గననాదరభావలఁ జాలఁ జేయనే
నీవనికిన్ ఘటోత్కచుని యింటికిఁ వచ్చితి మేనుగావఁగన్.

ఉ. ద్రౌపది యేవురన్ ప్రబల దోర్బలశాలు లనాత్మధర్త్మలం
గేవల భక్తిమైఁ గొలిచి ఖేదముపైఁచి వనోపహారవ

త్తావిధిఁ గాలముం గడపఁ గాఁ జనియె న్నెటులుండ రాదె నా
కావెరవొప్ప దేకడుఁ బ్రియంబని నీదయగల్గు నంతకున్.

ఉ. నీకొమరుండుకాని రమణీతిలభూషణ మాత్రపుత్రికిన్
లోకములోవరుండు పరిబల్కెడిఁ గర్చెదెయటన్న యన్నయ
స్తోకమనీషనూమకనుతున్ వరుఁగా నతఁడెట్లుసేయునే
లోకమలాక్షియాకపటలాలన భాషలునాకుఁ బ్రీతియే.

చ. మునుపితృసోదరాది జనముల్ గనఁగాఁ గనువంచితాత్మనై
వనికరుదెంచి యే మగుడివచ్చిన యచ్చటిబంధులెల్ల మ
న్ననఁ గనుగొందురే ననుజనార్దన యొచ్చటనుండి యేమి శో
భనగుణశాలియైన బలభద్రుని యింతటికూర్మిఁ జాలదే.

చ. అనుచు ముకుందుఁడిట్లనియె నయ్యలివేణికి నీప్రియంబను
ద్దనుఁడనఘాత్ముఁ డగ్రజుఁడు దైవసమానుఁడు తండ్రియట్లుగా
మనమునఁ గాంచుఁ గొనఁగలుమాని ప్రశాంతివహింపు మానసం
బుననికఁ నీకు నెల్లశుభముల్ సమకూడుఁ దదీయ సత్కృపన్.

మ. అనిపల్కెన్ మురవైరి కామిని యనుక్తాలాపయై యానతా
ననపంకేరుహయై కుచోపరితలన్యస్తాంశు కామృష్టలో
చనబాష్పకయై సమీరవిచలచ్చంచల్లతాభ్రాంతికృ
త్తనుయష్టి ప్రథమానయై యొనరఁగాఁ దాలాంకుఁడత్యాదృతిన్.

ఉ. గద్దియడిగ్గి కేలఁ జిబుకంబు గ్రహించి మదీయవాక్యసం
పద్దళసంబోనర్పకుము మానవతీమణి నీకు శారికిం
బెద్దనుకిన్క మానిగను బెట్టక యీయుపగాధ రాల్చి నీ
ముద్దులపట్టి నట్లగరమున్ ననుఁ జూచు కృపాదరార్ద్రచిత్తవై.

గీ. అనుచు సంప్రార్థనోక్తుల నసితవసనుఁ, డలికచురఁ బేర్చఁగాఁ దదీయాననంబు
పొలిచె దరహాసలక్ష్మిసంపూర్ణపూర్ణి, మావిరాజితరాజబింబంబుపోలె.

చ. కేశవుఁడంత హేమమణికీర్ణశతాంగ తలంబునన్ సుభ
ద్రాశశిరేఖలన్ నిలిపి దానవమాలి ఘటోత్కచుండు పం
చాశుగరూపశాలి విజయాత్మజుఁడన్నయుఁ దాను మేరు సం
కాశగథంబునందు నెసకంబెసఁగన్ వసియించి వేడుకన్.

మ. సరిత్ప్రభూరికారి చాపభూషణ తటిత్పాళి పరిశాశ్రీలభ
వ్యకరా తామ్రాగ విలాసయుక్తి ప్రియుప కందాహార్య శృంగాగ్రబ
రి కలాపంబుల కొంబడ భ్రమదగానే తెంచె వేవేగయూ
గికి సమౌన్నత్యమెల్ల ఘనకులపద్మిస్తు—ను కృష్ణుడొగిన్.

మ. బలకృష్ణుల్ చని యాత్మసోదరిని సౌభద్రిందటిద్దస్ప్రి
ర్మలదేహన్ శశిరేఖఁగాంచనమణి సౌధాంచద్రిధాసీనతన్
వెలయంజేసి మహాద్భుతాప్తి నిరసో విచ్చేయుదున్నాగలు
స్వలు ప్రాయుచు వచించు చేతి జనవాస్వైచితిక్రిన్ సొమ్ముదున్.

శా. భాస్వత్కౌతుకలీలవ్యస్తి విభుఁడాప్త శ్రేణితో భూతితూ
ర్యస్వానంబులతో నెదుర్కొని శుభైకాయత్త విద్యద్వచ
శ్శ్రీసామ్రాజ్య విభూతి మందిరముఁజేర్చె న్వాగలన్ ఘనవం
శ స్వామిత్వర మాధురీకరుల నాశల్ ముట్టవందిస్తుయల్.

వ. అనంతరంబ.

శా. అభ్రోత్తుంగ సువర్ణ సౌధమున నధ్యాసీనులై శుభశ్రీ
రి భ్రాజిష్ణులు రామకృష్ణులు న యత్నీరూపలావణ్యావ
ష్ట్రభూరిలోకమణి గుమారి శుభవస్తు శ్రేణిఁ జైసేయ భ్రాజ
ద్భావిన్యాత్పరివారి కాంగనలు వ్యక్తిప్రీతిమైఁ దెల్పఁగన్.

చ. వెలఁగుంబుగమ్మటంబు నలివేణికిఁ దేర్ దమకేలఁ బూనిచెం
గలనొక సౌగసీరమణిధామ సముజ్జ్వల కీర్తిఁ జేర్చి మాం
కలి సుగీతికా యుతిముగానముఁ గ్రొవిరిభామ నాకుతం
బులిడె మధుంబున న్మ్రొలుఁగు ముత్తెపుటారతులెత్తి రత్తతిన్.

క. సుమనస్సౌహము గైకొని, సుమనస్సౌహమున నొక్క సుకలితోల్లంబైన్
భ్రమరీతులకు దరుచ సు, భ్రమరీతులఁ బాణి కటకరవము సెలంగన్.

గీ. సారఘనసౌగకాశ్మీర పంకమువసు, ధీరగసమున నలుఁగుఁ బెట్టిరి నెలంత
లకుల—లీలకుంతలకు మనోహరముననన, హేమమయపల్లికిని మొలుంగిడినకరణి.

ఉ. వామయొకర్తు నూత్ననఖజాలమున న్లతకూనవెంటుఁ గికల్
పామియుసూనెరిగ్ధ పయిపైపసలించి కరాబ్జమెత్తి గం
ధాములకంబుఁ బెట్టినొక యంగన కేవల శాతకుంభకుం
భానుల సౌరభోధకములార్చె మదద్విప రాజయానకున్.

చ. ఒకయగవిందగంధి తడియొత్తె నెఱుల్ లలితకూనయొర్తు కం
చుకమలరించెఁ గజ్జలము సోఁగకనుంగవఁ దీర్చెనొర్తు బా
లికచెలదెం బటీరమొక తేమ కటీతటిఁ బూన్చెఁ గాంచనాం
శుకమొకబోటి పూసకులుచుట్టెఁ గాళినొకర్తు చెల్వకున్.

శా. ఆలోలేక్షణ పాల్పెసంగె మణిదీప్తామూల్య కల్యాణభూ
షాలంకార సమేతయై కటితటీన్యాలంబి సౌవర్ణరు
క్చేలప్రాంచితయై దృగుత్సవకర శ్రీకృత్తనూరూపరే
ఖాలావణ్యసమగ్రయై భవన సాక్షాల్లక్ష్మి యోనాఁగడున్.

సీ. కమనీయతపనీయకలశాన్వితము భవ్యగారుత్మత ద్వారతోరణంబు
ఘనగంధతైలభాజనదీపికావృతమురుతరాగరుధూప సురుచిరంబు
యంత్రపాంచాలికావ్యజనానిలమనోజ్ఞమతిచిత్రపటవితానైకసభము
ఘనసారకదళికా కలితపీఠస్తంభ మలఘుగంధరజస్సమాహితంబు
శుక్తిభవరంగవల్లికాసురుచిరంబు, మహితపరిఫుల్లమల్లికామాలికాని
కాయలా మజ్జకోన్నతకాయమాన, మనునగుచునొప్పె నప్పురిజనముపొగడ.

మ. ఘనపన్నీరుకృతాభిషిక్తయును దృక్కౌతుతూహలాప్తాదినూ
తన చిత్రాంబరయుక్సుకుంకుమ హరిద్రాసాంక వామోదయుం
గనదమ్లానసుమస్రగన్వితయునై కన్పట్టె నానవ్యశో
భనగేహేందిర యప్పురందర పురీభాగ్యోన్నతిం గేరుచున్.

మ. తగవెన్నుం డఖిలాప్తబంధురతితో ధాత్రీసురశ్రేయసీ
జగతిస్తవ్యశుభాంక గీతికలతో శంఖాదితూర్యప్రభే
దగభీరధ్వనితో యశోధను సుభద్రామానినీ నూనుగం
ధగజారూఢునిఁ జేసెఁ బెండ్లికొమరుంగావించి హర్షంబునన్,

వ. అంత.

చ. కరమనురాగయుక్తి మనుగాదనుఁ గూడిన పద్మినీపరం
పరలవియోగఖిన్నతకుఁ జాలానరించి యనంతరంబునం
జరమది గంగనావరణసంజనిత ప్రకటానురాగ భా
స్వరహృదయుండుబోలె దివసప్రభుఁ డేఁగెఁ దంతికోరికిన్.

క. సమయహరిమాలి బర్హిపింఛప్రతిపత్తి, లన దిగంతరముల నిరులాకరించె
గగలక్ష్మి కుచాగ్ర ముక్తాకదంబ, కములనఁగ నింగినుడు సముత్కరము తెసఁగె.

చ. అలఘుమణీంద్రసాంద్ర కిరణాళివిఘూర్ణితము లాక్రమింపగాఁ
గలఁగి దురంతవేదనలఁ గ్రాగెడు కైరవినీ చకోరమం
డలిహృదయార్తితాప హరణప్రవణామల చంద్రికారసము
జ్జ్వలుఁడు వియత్ప్రతీకఘనశంఖమనన్ శశిదోఁచెఁ దూర్పునన్.

వ. అంతసార ఘనసారాగరు మృగమదసుగంధ వివిధకుసుమ విసర కదళికా నారికే ళ ఖర్జూరాదిఫల కుంకుమ హరిద్రాగంధి రజస్తాంబూల జాంబూనదాభరణాదివ స్తుభరిత భర్మభాజనంబులఁ గరతలంబులఁ నూతనవివాహగీతికాద్యోతమాన ము ఖాంభోజాతమగు పుణ్యపురంధ్రీజాతంబిరు కెలంకులనడవ శంఖకాహళవంశ వీణా మృదంగ భేరీప్రముఖహృద్య నానావిధతూర్యవాద్యఘోషంబు హరిదంతిదంతి శ్రవణ పుటపాటనంబుగా వింప నెడనెడ వందిమాగధపాఠక పరిపఠిత వంశపారం పర్యంబులు పురశ్రీ నలంకరింప నభంగమృదంగ ధిమిధిమిధ్వానంబులతోఁ బురోభా గంబున విచిత్రలాస్య కళావిలాసంబులు జూపు వారకామలాస్యల వయోరూపలావ ణ్యంబు లచ్చెరలకు మెచ్చుఁ బుట్టింప నందంద నభినందించు విద్వత్కవి గాయక యాచక వ్రాతంబునకు మణిభూషావితాన పరిధానంబులొసంగు సామంతనృపుల యౌదార్యంబునకు సుపర్వాగంబు మందమందాక్షంబు దాల్ప నంతంత యంత్రపాం చాలికా కరతలదోధూయమాన వికాలవ్యజనాల సమరుత్ప్రేతంబులు సకలజనత నూద్గతఘర్మ జలలవంబులపనయింప నిరుదెలంగుల మార్గమర్యాదానుశాసనో ద్దండధరహుంకారంబు పరిణయసంభ్రమ నిరీక్షణాయాత పౌరజనంబులకు సంకో చంబొనరింపఁ గరదీపికాసహస్రంబులు వెలుఁగ ననన్యసామాన్య వైభవంబున రా జమార్గంబునఁ జనుదెంచు సమయంబున హలధరుండు యదువృష్ణిభోజాంధకాది బం ధుజన సమన్వితుండై తత్సమానసంపద నెదుర్కొనుటయు.

శా. హరియారీతిని నాప్తబంధువులతో నాభీరకన్యాజనం
బులతో మంగళతూర్యరావములతో భూషావిశేషాంబరా
దులతో నప్పుడెదుర్కొనం నృపసుధాంధోరాజసూనుండు త
న్నిలయద్వారమునన్ గజంబుడిగి చంద్రశ్రీని గీర్తింపఁగన్.

చ. పలుమరు నారెలందొలఁగు బాయుమటంచు సువర్ణవేత్రిమం
డలమదలింప నంతికజనంబుల రత్నకిరీటహార కుం
డలకటకద్యుతుల్ నలుగడం బ్రసరింప నరేంద్రుఁ డచ్చెను
త్తలిక వివాహమంగళపదార్థ పరిష్కృతమైన వేదికిన్.

గీ. అంతట సువర్ణమూర్తి రత్నాంకపీఠి, మధుమథను నాజ్ఞ నభిమన్యుఁ డధివసించె
నప్పుడు బాలుపొందెఁ గనుపండువగుచు జాత, రూపగిరిశృంగసంగతద్రివృఁడుబోలె

మ. అనర్ఘామూల్య సువర్ణకుంభకుచయై పాణిందన్ని జాగ్రిజ్జలో
చనయై మౌక్తికరంగవల్లి సముకంచద్దామయై సౌరభో
ద్ఘనకాలాగరుధూప ధూమకచబంధస్ఫీతయై యవ్వనూ
తనవైవాహికవేదిసెల్పె గృహపద్మాక్షీల నమ్మేటికిన్.

గీ. మానితాతనుగుచిరమా మహితమూర్తి, మామహితమూఁది పెండ్లికొమరునకు నభి
రామతనురూపశత పుష్పలోమరునకు, భవ్యదధియుక్త మధుమధుపర్కమొసఁగె.

మ. ననవిలాకుఁడు మదిన్వసించి బాంమవిందున్ జక్కగా నెక్కన
ర్చ్చనిశాతాంబకపాళి నాచపలదృష్టుల్ పర్వగూలంకవ
త్స్తనభారమ్మునఁ గానుఁదీవగదలన్ దర్వాలలామంబు వ
చ్చెనిజాంఘ్రి స్థగితాబ్జరాగమణి మంజీరారవంబొప్పగన్.

చ. అనుపమశక్రనీల నిచయద్యుతి మద్గృహరాజినుండి జీ
వనధరవర్గము న్వెడలి వచ్చినశంపయనంలెవచ్చి యి
ట్లనఘసతీకరోన్నమితమైశశిరేఖ తదుత్సవావలో
కనజనలోచనోత్పల వికాసరమాపరిద యయ్యెనయ్యెడన్.

ఉ. కీరసువాణి నెన్నడుము కేసరికేసరియోనువిస్ఫుర
న్నీరజపత్రముల్ వెలఁది నేత్రములంగన మైమెఱుంగు కొ
త్తారుమెఱుంగు పైదలి నిగారఁపుఁజాపులు మారుమాపులౌ
రౌర! యటంచుఁ బెండ్లికొమరాలి నుతించిరి తత్సభాసదుల్.

ఉ. అకలుషమానసార్య రచితానుమతిం బరమానురక్తి మ
ద్భకితమ్ముగేత్తుఁణా తిలకజాలకముల్ శిరయితి యమ్మహీ
పకుల శిరోవిభూషణము పైదలి డాయఁగఁదెచ్చె నంతనా
యకమణిమాననీయ నవహారలతిన్ గళయుంచు చాప్పునన్.

చ. ఇనకరయుక్తిబంకజనలేకుణపాణి సరోజమొప్పఁ జ
క్రిసిభపయోధర ద్వితియురమ్య కరాంబురుహానుషక్తి న
ర్ఘ్యనకిరి మించెసంగ ఘటియించగురుండు సమంత్రికంబుగా
మనమతికౌతుకంబెనయ మాంగలికాంక ముదుత్తరద్వయిన్.

క. అలఘుతరభేరికాకా, హళము రజఃప్రభృతి జయజయధ్వను లెసఁగన్
నలుగడ మెలఁగు బుధజనం, బాలు సుముహూర్తం బటంచుఁ బోఁబోఁ దెల్పన్.

మ. వనజశ్రీముఖపాణిపాదములతో వర్ధిష్ణు సంపద్విలా
సినియై పొల్పగు నాత్మకన్య సుమనస్స్వాహానుకూల ప్రవ
ర్తనగా భూతనయు ప్రవర్ధనునిగాఁ దానాత్మ నూహించి సాం
పునన మ్మేటికి ధారవోసె సుగుణాంభోరాశి రాముండాగన్.

చ. సదమలచిత్తభూ విజయశంఖమునన్బరు దూల్చిఁ ట్టుల
మ్మదపతికంఠదేశమున మంగళసూత్రము గట్టె వేడ్క న
త్రిదశవరేణ్యపాత్రుఁ డురరీకృతి పుణ్యపురంధ్రికావళీ
మృదులవివాహమంగళ పరిస్ఫుటగాన రమాలిలోలుఁడై.

మ. చకితైణేక్షణ చేనియాదలను సేసల్ జల్లుచో భూమి భృ
న్మకుటోద్యన్మణి బింబసంభమునఁ గన్యారత్నమాత్మేశు మ
స్తకమెక్కన్ దనుఁగొంటిరే యన జగత్సంస్తుత్య మయ్యాశు మ
స్తకమెక్కన్ స్వశిరోకు గొప్పనని కాంతల్పలిక రత్యాధృతిన్.

ఉ. కెంపునఁ బోయ యంజలిపుటిన్ జిగిముత్తెఁపు సేసజల్ల స
మ్యక్కరుమవంశవర్ధనుని యాదలి నాతఁడు నట్టనింపఁగ నా
చాకటపు ముత్తెముల్ దెలిపె సుందరిపాణి కచప్రదీప్రులన్
సెజ్జనిపద్మరాగ హరినీల మణిద్యుతి వైభవోన్నతిన్.

ఉ. ఇంతియు నవ్విభుండు వెలయింపఁగ లాజచయంబుతో బుధా
క్రాంతివివాహవేది యభిరమ్యమనూక్తవిధిప్రయుక్తి శ్రీ
త్యంతవచోభినందితుఁడు హవ్యవహుండు బ్రహృష్టచిత్తుఁడై
యంతటనవ్వధూవరుల కారతులెత్తె శిఖాపరంపరన్.

ఉ. వెండియు నాహుతిక్రియల వేమరుఁ దృప్తి ఘటింపనమ్మహా
యుక్తుండు శిఖాపరంపర సముజ్జ్వలుఁడౌ తటి ధూమజాలమొం
డొండ రథాంగవర్తుల పయోధరపైఁ బ్రసరించెఁ దత్తనూ
దండమిషంబునం బొదలుదాడిమవల్లికి దోహదంబనన్.

మ. అనఘోత్తుంగమహీధరోద్ధగ పితృన్యాంకస్థలీవాసవా
సనవోంగాధుర రత్నహారపటలీ సంసక్తినోఁగాప్రియో

జనమోహిన్ గోమరాళటంచు బుధులెంచఁ బార్థసుతుండో
యనఁ జేఁబూనినిజప్రియాంఘ్రి సనెకల్ హత్తించె హర్షంబునన్.

చ. తమతలఁపుల్ ఫలింప నలకంపతులంత వసిష్ఠమౌనిలో
కమణి కులాంగనల్ గనక కన్నెయ శేల్ నవమోడ్చి మ్రొక్కఁగను
త్తమగుణధన్య పుణ్యవనితామణి నన్ గరుణింపుమంచు లో
కముసఁ బ్రోగడ్తగాంచి చిరకాలము నైదువనై సుఖింపఁగన్.

సీ. పరముభక్తిహవాదిక క్రియాపరిదత్తచరుసార భుక్తినిర్జరగణంబు
నభినవస్రక్చందనాది యథాహాసత్కృతి కల్మినానాముసీశ్వరాళి
నిరుపమమణిగణా భరణాంబర ప్రభృత్యుపచార కలనవార్యోత్కరంబు
నభినందనీయమనోభీష్ట మృష్టాన్నసంతృప్తి బంధుప్రజాచయంబు
దనిపిసమాస్త్రదపశతఁదత్తత్ప్రశస్త, దీపితాశీర్వచస్స్వార దీయమాన
సురమహీజసూన సమ్మిళశోభనాక్షు, తములు దాల్చిరి మారిఁదత్పతియు సతియు.

చ. అరుదుగ హేమరత్న రుచిరాంగద హారకిరీట మండలా
ద్యగుతరవస్తుజాలము గుణోదధికిన్ నలరాజరాజభూ
స్వరసమరూపశాలి కభిమన్యున కప్పుడు భామదానవ
ద్వారదమ్మ్యగౌండ్రుఁడంత చదివించె సమంచిత కౌతుకంబునన్.

మ. జలజామిత్రుఁడు చంద్రికానవసుధాసారంబునం దిక్తటం
బుల నాలేపమొనర్చి స్వాన్వయ సముద్భూతాంచ దుర్వాహమం
గళకార్యంబునకై జనప్రజము వక్రాణింప నస్తాద్రిఁడా
సెలసత్తేజముతో విభాకరుఁడు దోఁచెంబూర్వ గోత్రింబునన్.

చ. చతురహముల్ వివాహమఘసంభ్రమ మింకిరియఁ జెల్లినన్ శర
క్రియుతనయాత్మజన్ముఁ నవుఁ గామినికబ్బులుఁ డుబ్బరంబుగా
వితతనవీన రత్నరుచివిస్ఫురితో భరణాంశుకచ్చటల్
గురుకముతో నొసంగెమదిలోఁ గలకోరిక లీరికత్తఁగన్.

సీ. ఘనరత్నపుత్రికా కరగంధతైలభాజన దీపికాప్రకాశంబు గాంచి
పుంజీకృతసువర్ణపంజరాంతరకీర జల్పితస్మరశాస్త్ర చర్చ జదివి

చీనాంబరవితాన చిహ్నితప్రతిమా విశేషైకబంధ వైచిత్రిమాలిని
జగతిపరిశస్తనిస్తంద్రి సామ్రాణికాగరు ధూపపరిమళస్ఫురణనెనసి
వరలుకాంచన కేళినివాసమున ల, తాంతసంతాన విరచిత హంసతూలి
కామ్రములశయ్య నాతనూకామనీయ, కాభిరాముఁడు శౌరి చిత్తాబ్జములర.

సీ. కర్ణతాటంక సంకీర్ణవజ్రప్రభల్ మృదుహాసచంద్రికా శ్రీలనెనయ
కుచకుంభ హారినీల రుచిరహారద్యుతుల్ నెతిగొప్పకప్పవన్నియలఁ బెనఁగఁ
గరకంకణనిషక్తకురువింద రుచిబృంద మధరారుణచ్ఛాయ నాశ్రయింప
దురదురూరినవద్య దూర్వాంకురాంశువుల్ గాంచిగారుడరత్న కాంతిగజియ
లలితన్రుపమూర్తి సామ్రాజ్యలక్ష్మిరోలెఁ, జెలువఁదో తేగవచ్చె నచ్చెలువపతికి
మున్నతెనరాక నిజపదాంభోజఘటిత, రత్నకటకఝణంఝణారవము దెలుప.

తే. చెలదులు తోడితేర నరవిందముఖీమణివచ్చె లజ్జలో
నరవుకానంగ నంగజసమిద్ధశరీముఖ పీడితాత్ముఁడై
నిలయముఁ జొచ్చి యుంకు హరినీలపురాణమొగరంబు మాటునం
బొలి తెఁటయోధరాంత రసముద్యతిరమ్య దమాలికాకృతిని

క. లలనామణులోకరోకర. ద్యులనాగంబంగి బెనఁగికేగిరి కార్య
కలనాసంధంబునఁ దా, త్మలనాటిన శాయకంబు దైవారంగన్.

ఉ, కేళిమందిరభిత్తికా విరచితాక్షిణాబ్జరాగస్వశ్రీ
లాలావణ్యవిభూతిగాంచి యుచితాలారత్న మాతృత్వకా
పాళిశంకఁ దప్పిహానతాస్యయయి కన్పట్టె నృత్తనఃపంకజా
తాళిధాంగజాతసాయక నికాయ పేరణన్ సైపుమన్.

మ. పరిరూఢాద్రిజనాకనాకతటి నీహారిత్రయోతైరేంద్రి భా
స్వరసుశ్లోక కవిపాకపాక దమనాంచద్వైభవానూద ని
ర్భరమితోన్నతి విలోకలోక భయకృత్పిత్యక్తి భూపాలకో
త్కరవేళ్యా సకభీకభీకవిత మర్త్యత్రాణదీక్షాచణా.

చతుర్థ. త్రిగమ్యాకీర్తి ఖండన, శూరావగమదవిదార సుస్థిరకరుణా
శ్రీరామనామకథనా, చారానిరవద్యసుగుణ జాలాభరణా.

స్రగ్విణి. సురాహారకీర్తి వచోవ్యక్తిదూరా
హిరాజారణత్కూత్రసుహృజ్జాల శిక్షా
కరాళీ రమాపుత్రికా శ్రీస్వరూపా
స్థిరాభూరికారుణ్య దృక్ప్రోషితోర్వి.

గద్య — ఇతి శ్రీశైలభ్రమరీమల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష దీక్షాలబ్ధ సరస
సాహితీధౌరేయ యాత్రియగోత్ర పవిత్ర మంగళగిరి నరస
యామాత్యపౌత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
ఆనందనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
విలాసంబను మహాప్రబంధంబు నందు
తృతీయాశ్వాసము.
సంపూర్ణము.